

Hallituksen esitys Eduskunnalle radiolaiksi sekä laeiksi televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain ja yksityisyyden suojasta televiestinnässä ja teletoinnin tietoturvasta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Radiotaajuuksia hyödyntävät viestintäverkot muodostavat tietoyhteiskunnan perusrakenteen. Tietoyhteiskunnan tärkeimpiä raaka-aineita, sähköisessä muodossa olevaa tekstiä, puhetta, kuvaa ja palveluita, siirretään viestintäverkkojen välityksellä nopeasti ja helposti ympäri maailmaa. Tämän vuoksi radiotaajuudet ja niiden käyttöoikeudet ovat jatkuvasti kasvavan taloudellisen ja poliittisen mielenkiinnon kohteina.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki, jolla kumottaisiin voimassa oleva radiolaki. Laki koskisi radiotaajuuksia ja niiden käytön suunnittelua sekä radiolaitteita ja niiden olennaisia vaatimuksia, hallussapitoa ja käyttöä sekä radioviestinnän suojaamista häiriöiltä. Lisäksi kahteen viestintäalan lakiin, televisio- ja radiotoiminnasta annettuun lakiin sekä yksityisyyden suojasta televiestinnässä ja teletoinnin tietoturvasta annettuun lakiin ehdotetaan vähäisiä lähinnä lakitekniisiä muutoksia. Ehdotuksella saatettaisiin Suomen lainsäädäntö radiolaitteiden osalta vastaamaan Euroopan yhteisöjen radio- ja telepäätelaitteita ja niiden vaatimustenmukaisuuden vastavuoroista tunnustamista koskevia säännöksiä.

Esityksen mukaan Viestintävirasto suunnittelisi edelleen radiotaajuuksien käyttöä. Suunnitelmissa ja niihin perustuvilla taajuuksien käyttötarkoitusta koskevilla Viestintäviraston määräyksillä pyrittäisiin osaltaan toteuttamaan lain tavoitteet taajuuksien tasapuolisesta saatavuudesta sekä tehokkaasta, tarkoituksenmukaisesta ja riittävän häiriöttömästä käytöstä. Esityksen mukaan valtioneuvosto vahvistaisi suunnitelman televisio- ja radiotoimintaan sekä toimiluvanvaraiseen teletoinnintaan osoitettujen radiotaajuuksien tarkemmasta käyttösuunnitelmasta.

Esityksen mukaan radiolähetintä koskeva

luvanvaraisuus säilyisi silloin, kun lupavaatimus on taajuuksien tehokkaan, tarkoituksenmukaisen ja riittävän häiriöttömän käytön kannalta perusteltua. Sen sijaan kaikki yhteistaajuuksilla toimivat radiolähettimet sekä käyttövalmiudesta pysyvästi poistetut radiolähettimet vapautettaisiin luvanvaraisuudesta. Myös radiolähettimen radioviestintätarkoitukseen liittyvä hallussapito säilytettäisiin valvonnallisista syistä luvanvaraisena silloin, kun radiolähettimen käyttö olisi luvanvaraisena.

Radiolähetintä ei saisi käyttää, tuoda maahan, pitää kaupan, myydä tai muuten luovuttaa ennen kuin valmistaja on varmistanut, että laite täyttää olennaiset vaatimukset, ja antanut vaatimustenmukaisuudesta kirjallisen vakuutuksen. Viestintäviraston tehtävänä olisi pitää huolta siitä, että markkinoilla olisi vain vaatimukset täyttäviä, vaadittavilla merkinnöillä ja käyttöä koskevilla tiedoilla varustettuja laitteita.

Esityksessä ehdotetaan myös säädettäväksi meriradio- ja radioamatööriviestinnässä vaadittavasta pätevyydestä. Vastaavat säännökset ovat nykyisin radioasetuksessa, ja ne ehdotetaan perustuslaissa asetettujen säädösten vaatimusten vuoksi siirrettäviksi lain tasolle.

Radioviestinnän häiriöiden ennaltaehkäisemiseksi säädetyistä toimita huolimatta radiotaajuuksilla esiintyy häiriöitä. Tämän vuoksi esityksessä ehdotetaan, että Viestintävirastolla olisi radioviestinnän riittävän häiriöttömyyden turvaamiseksi viestinnän luottamuksellisuuden estämättä oikeus tarkkailla radioviestintää ja sen teknistä toteutusta. Viestintävirastolla olisi myös oikeus käyttää näin saamiaan tai sen tietoon saatettuja tietoja häiriön aiheuttajan tunnistamiseksi ja paikantamiseksi. Tietoa radioviestin sisällöstä

saisi kuitenkin käyttää ainoastaan, jos se olisi välttämätöntä turvallisuusradioviestinnän häiriön tai muun haitallisen häiriön aiheuttajan tunnistamiseksi tai paikantamiseksi. Viestintäviraston erityinen oikeus rajoittuisi siten yleensä radioviestinnän tunnistetietojen hyväksikäyttöön häiriötapausten selvittämisessä. Ainoastaan poikkeuksellisesti Viestintävirastolla olisi oikeus viestinnän sisällön rajoitettuun hyväksikäyttöön silloin, kun ihmishengen tai omaisuuden turvaamiseksi harjoitetun turvallisuusradioviestinnän häiriön tai radioviestinnän muun haitallisen häiri-

ön kiireellinen poistaminen vaatisi välttämättä viestin sisällön rajoitettua hyväksi käyttämistä.

Eduskunnalle annettiin 27 päivänä huhtikuuta 2001 hallituksen esitys viestintähallinnosta. Telehallintokeskuksen nimi on tarkoitus muuttaa Viestintävirastoksi. Muutos on otettu huomioon tämän esityksen valmistelussa.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYSLUETTELO	3
YLEISPERUSTELUT.....	5
1. Johdanto	5
2. Nykytila.....	5
2.1. Lainsäädäntö ja käytäntö.....	5
Radiotaajuuksien käytöstä päättäminen	5
Radiolaitteiden tekniset vaatimukset.....	6
Lupa	6
Markkinavalvonta ja muu lain noudattamisen valvonta.....	6
Rangaistussäännökset	7
2.2. Euroopan yhteisöjen lainsäädäntö	7
Radio- ja telepäätelaitedirektiivi.....	7
Radiotaajuuksien käytön harmonisointi Euroopan yhteisössä	9
Sähköisen viestinnän verkkoja ja palveluja koskevat luvat	9
2.3. Ulkomaiden lainsäädäntö.....	9
2.4. Nykytilan arviointi.....	10
Taajuuksien käytöstä päättäminen	10
Lupa radiolähettimen hallussapitoon ja käyttöön sekä taajuusvaraus	10
Häiriöiden paikantaminen ja selvittäminen.....	11
Markkinavalvonta	11
Perustuslaista aiheutuva lain muutostarve	12
3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset.....	12
3.1. Radiotaajuuksien saatavuus ja riittävä häiriöttömyys.....	12
3.2. Radiolaitemarkkinoiden kilpailun edistäminen ja tehokas markkinavalvonta	13
3.3. Uuden perustuslain vaatimusten täyttäminen	13
4. Esityksen vaikutukset	13
4.1. Taloudelliset vaikutukset	13
4.2. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset	14
4.3. Vaikutukset kuluttajien ja muiden radiolaitteita hankkivien asemaan ..	14
5. Asian valmistelu	15
6. Riippuvuus muista esityksistä.....	15
6.1. Menettämisseuraamuksia koskevan lainsäädännön uudistaminen	15
6.2. Hallituksen esitys laiksi tietoyhteiskunnan palvelujen suojasta.....	15

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	16
1. Lakiehdotusten perustelut	16
1.1. Vastaavuustaulukko	16
1.2. Radiolaki.....	18
1 luku. Yleiset säännökset.....	18
2 luku. Radiotaajuushallinto	20
3 luku. Radiolaitteiden markkinoille saattaminen	29
4 luku. Ohjaus ja valvonta.....	32
5 luku. Erinäiset säännökset.....	37
6 luku. Voimaantulo ja siirtymäsäännökset	38
1.3. Laki televisio- ja radiotoiminnasta.....	38
1.4. Laki yksityisyyden suojasta televiestinnässä ja teletoiminnan tietoturvas- ta 38	
2. Tarkemmat säännökset ja määräykset.....	39
3. Voimaantulo	40
4. Säättämisjärjestys	40
LAKIEHDOTUKSET	41
Radiolaki	41
Laki televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain muuttamisesta	51
Laki yksityisyyden suojasta televiestinnässä ja teletoiminnan tietoturvasta anne- tun lain 4 §:n muuttamisesta	52
LIITE	53
RINNAKKAISTEKSTIT	53
Laki televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain muuttamisesta	53
Laki yksityisyyden suojasta televiestinnässä ja teletoiminnan tietoturvasta anne- tun lain 4 §:n muuttamisesta	54

YLEISPERUSTELUT

1. Johdanto

Radiotaajuuksien käytön yhteiskunnallinen ja taloudellinen merkitys kasvaa nopeasti ja jatkuvasti. Tietoyhteiskunnan palvelujen laajeneva käyttö ja käyttäjien vaatimus nopeammista langattomista yhteyksistä lisäävät entisestään rajoitetusti saatavissa olevien radiotaajuuksien kysyntää. Markkinaosuuksista käytävä kilpailu johtaa siihen, että tietoyhteiskunnan palveluja tarjotaan langattomasti perinteisen kiinteän televerkon ohi. Kehittyvä tekniikka mahdollistaa yhä laajemman palvelukirjon tuottamisen langattomasti. Taajuuksien saatavuus saattaa kuitenkin rajoittaa langattoman tietoyhteiskunnan kehitystä. Tulevaisuudessa taajuuksien riittävyys rajoittaa joukkoviestinnän ja mahdollisesti myös matkaviestinnän kehitystä.

Radiotaajuuksien käyttö kasvaa voimakkaimmin matkaviestinnässä. Elokuussa 2000 Suomessa oli käytössä yli 3,6 miljoonaa matkaviestintä ja matkaviestinliittymätiheys oli 70 prosenttia väestöstä. On mahdollista, että nykyisin käytössä olevien matkaviestinverkkojen eli GSM-verkkojen taajuuskapasiteetti ei riitä toteuttamaan visiota, joka teleyrityksillä on nopean datasiirron liikennemäärien kasvusta.

Suomi jakoi kolmannen sukupolven matkaviestinluvut ensimmäisenä maailmassa maaliskuussa 1999. UMTSTM (Universal Mobile Telecommunications System) on kolmannen sukupolven matkaviestinjärjestelmästä Euroopassa käytetty lyhenne. Jotta Suomi pysyisi langattoman viestinnän kehityksen kärjessä taajuushallinnon on huolehdittava siitä, että toiminta UMTS -verkoissa voi käynnistyä Suomessa vuonna 2002. UMTS -verkkojen aikainen ja suotuista käynnistyminen on ainoa varma keino, jonka avulla rohkeimmat matkaviestinnän visiot voivat toteutua. Tämänhetkisen näkemyksen mukaan UMTS -kaistoilla on riittävästi taajuuskapasiteettia ainakin vuosikymmenen loppuun asti. Myös teollisuuden, kaupan, kuljetussektorin, palvelualojen ja kunnallistekniikan sekä yksityishenkilöiden radiotaajuuksien käyttö jatkaa kasvuaan. Näiden toimialojen automatisointi- ja rationalisointi-

hankkeista merkittävä osa tukeutuu radiotaajuuksien käyttöön. Elinkeinoelämän digitaalisille radiojärjestelmille saadaan lisää taajuuksia, kun vanhoja analogisia radioverkkoja poistuu käytöstä.

Radiotaajuuksien hallinnointi kansainvälistyy entisestään. Viestintäviraston taajuuksien käyttösuunnitelmat perustuvat kansainvälisten järjestöjen päätöksiin siitä, mihin tarkoituksiin taajuuskaistoja käytetään. Maailmanlaajuiset päätökset tehdään Kansainvälisen televiestintäliiton ITUn (International Telecommunication Union) radioviestintäkonferensseissa (World Radiocommunications Conference, WRC) ja eurooppalaiset päätökset Euroopan posti- ja telehallintojen yhteistyöorganisaation CEPTin (European Conference of Postal and Telecommunications Administrations) radioviestintäkomiteassa (ERC, European Radiocommunications Committee). Aktiivinen osallistuminen radiotaajuuksien käyttöä koskevaan kansainväliseen päätöksentekoon on ehdoton edellytys sille, että radiotaajuuksia on Suomessa käytettävissä mahdollisimman hyvin kysyntää vastaavasti myös tulevaisuudessa.

2. Nykytila

2.1. Lainsäädäntö ja käytäntö

Radiotaajuuksien käytöstä päättäminen

Radiolaki (517/1988) tuli voimaan 1 päivänä lokakuuta 1988. Laki korvasi osittain vuonna 1927 radiolaitteista annetun lain (9/1927). Radiolaki ei koske yleisradiolähetystoimintaa eikä televisiolähetysten vastaanottamiseen tarkoitettuja lupia. Tämän vuoksi radiolaitteista annettua lakia ei voitu kumota radiolain antamisen yhteydessä.

Telehallintokeskus tekee taajuussuunniteluun perustuvat päätökset taajuusalueiden jakamisesta tiettyihin käyttötarkoituksiin ja päätökset käytettävissä olevien taajuuksien jakamisesta käyttäjien kesken. Taajuussuunnittelu ja siihen perustuva taajuusalueiden jakaminen vaatii vankkaa teknistä tietämystä ja osaamista sekä asiantuntemusta esimerkiksi Suomea sitovista kansainvälisistä sopimuk-

sista ja yhteiseurooppalaisista taajuuspäätöksistä.

Vuoden 1999 alusta voimaan tullessa televisio- ja radiotoiminnasta annetussa laissa (744/1998) on radiotaajuuksien käyttöä koskeva säännös. Sen 8 §:n mukaan valtioneuvosto vahvistaa suunnitelman siitä, miten televisio- ja radiotoimintaan Suomelle varatut taajuudet käytetään. Lain 7 §:ssä puolestaan säädetään Yleisradio Oy:n oikeudesta harjoittaa televisio- ja radiotoimintaa. Sen mukaan Yleisradio Oy saa harjoittaa televisio- ja radiotoimintaa ilman toimilupaa niillä taajuuksilla, jotka 8 §:ssä tarkoitettussa suunnitelmassa on varattu sen käyttöön.

Radiolaitteiden tekniset vaatimukset

Radiolaissa säädetään radiolaitteiden teknisistä vaatimuksista. Liikenne- ja viestintäministeriö ja Telehallintokeskus voivat sen mukaan antaa radiolaitteiden rakennetta ja käyttöä koskevia määräyksiä. Telehallintokeskus on säännöksen voimassaoloaikana antanut useita määräyksiä erilaisten radiolaitetyyppien tyyppihyväksyntävaatimuksista.

Ennen 1.10.1992 voimaan tullutta lakia radiolain muuttamisesta radiolaissa säädettiin radiolaitteiden tarkastus- ja tyyppihyväksyntävelvollisuudesta. Muutetun säännöksen mukaan radiolaitteiden vaatimustenmukaisuus voidaan osoittaa muullakin tavalla kuin kansallisella tyyppihyväksynnällä. Radiolain mukaan radiolähtetimen vaatimustenmukaisuus on varmistettava siten kuin Telehallintokeskus määrää. Säännöksen muuttaminen oli tarpeen, jotta ERC:n päätökset yhteiseurooppalaisista tyyppihyväksyntävaatimuksista voitiin saattaa Suomessa voimaan. Sittemmin säännös on joustavan sanamuotonsa ansiosta tehnyt mahdolliseksi senkin, että radiolaitteiden tyyppihyväksyntävaatimukset on voitu kokonaan poistaa, niin kuin Euroopan yhteisöjen lainsäädäntö edellyttää, pelkästään Telehallintokeskuksen määräyksiä muuttamalla.

Lupa

Radiolain mukaan radiolähtetimen hallussapitoon ja käyttöön on hankittava lupa. Radiolähtetimen luvanvaraisuus on pääsääntö,

joskin siitä säädetty poikkeukset ovat ajan myötä tulleet yhä merkittävämpään asemaan. Näin on käynyt etenkin Telehallintokeskuksen määräyksen eräiden radiolähtetimen yhteistaajuuksista ja käytöstä (THK 15 P/2001 M) perusteella luvasta vapautetuille radiolähtetimille, joiden osuus kaikista käytössä olevista radiolaitteista on yli 95 prosenttia. Merkittävin luvasta vapautettujen radiolaitteiden ryhmä on matkaviestimet.

Markkina- ja muu lain noudattamisen valvonta

Radiolain säätämisen yhteydessä annettiin laki telehallinnosta (518/1988), jolla muodostettiin liikenne- ja viestintäministeriön alaisena virastona toimiva Telehallintokeskus. Telehallintokeskukselle siirrettiin radiohallinnon lisäksi teletoimintalain (183/1987) ja radiolaitteista annetun lain mukaiset viranomaistehtävät.

Radiolain mukaan Telehallintokeskuksen tehtäviin kuuluvat radiolupien myöntäminen, radiolaitteiden markkina- ja muu lain noudattamisen valvonta sekä lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonta yleensä. Telehallintokeskuksen markkina- ja muu lain noudattamisen tehtävänä on huolehtia siitä, että markkinoilla on vain sellaisia radiolaitteita, jotka täyttävät niitä koskevat vaatimukset. Valvonnalla osaltaan ehkäistään radioviestinnän häiriöitä. Lisäksi Telehallintokeskus valvoo, että markkinoilla ei ole oikeudettomia suojauslaitteita kuten niin sanottuja piraattiälykortteja, joiden tarkoituksena on purkaa maksullisen televisiolähtetimen erityisellä teknisellä järjestelmällä toteutettu suojaus.

Telehallintokeskus suorittaa yleisvalvontaa, jolloin tarkastetaan useita liikkeitä samalla paikkakunnalla. Tällaisesta valvonnasta tiedotetaan ennalta paikallisissa tiedotusvälineissä. Valvontaa kohdistetaan myös ilmiäntöjen perusteella. Valvonnan kohdistamisessa hyödynnetään lisäksi lehti-ilmoituksia, mainoksia, messuja ja muita omatoimista seuranta. Radiolaitteita myydään, markkinoidaan ja käytetään monissa eri yhteyksissä ja siksi myös markkina- ja muu lain noudattamista valvontaa suoritetaan hyvin erilaisissa liikkeissä, esimerkiksi lelukaupoissa, kirpputoreilla, vene- ja kalaliikkeissä, huonekaluliikkeissä, auto-

liikkeissä ja lukkoliikkeissä.

Jos tarkastettavan radiolaitteen puutteet ovat vähäisiä (esimerkiksi siinä olevat merkinnät ovat puutteelliset), laitteita on myytävänä vain muutama kappale tai radiolaitteen häiriövaara on olematon, annetaan myyjälle huomautus puutteista ja kehoitus korjata säännösten vastainen tilanne. Jos puutteet ovat vakavia, Telehallintokeskus voi radiolain mukaisesti pyytää poliisilta virka-apua radiolaitteiden takavarikointia varten. Huomautuksia on jouduttu antamaan vuosittain noin sadalle liikkeelle. Takavarikointitapauksia on ollut noin kymmenen vuodessa.

Radiolaitteet ovat usein yksityisten käytössä. Sen vuoksi radiolain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvomiseksi joudutaan yksittäistapauksissa tekemään tarkastuksia myös kodeissa. Radiolaki kuitenkin edellyttää, että tällöin on oltava erityinen syy epäillä, että radiolaitteiden tai määräysten vastainen tai aiheuttava häiriön. Yksityishenkilöiden radiolaitteita valvotaan myös sesonkiluonteisesti, esimerkiksi syksyllä metsästyskauden alettua erityisvalvonnassa ovat metsästäjien käyttämät radiopuhelimet.

Rangaistussäännökset

1.9.1995 voimaan tulleeseen lakiin radiolain muuttamisesta (659/1995) saakka radiolain rikkomisen rangaistuksen enimmäismäärä riippui siitä, oliko säännösten rikkominen radiolaissa tarkoitettulla tavalla perustekomuodon tunnusmerkit täyttävää vai täyttikö teko radiolaitteista annettujen säännösten törkeän rikkomisen tunnusmerkit. Radiolaitteista annettujen säännösten rikkomisen perustekomuodosta voitiin tuomita sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi. Se, joka lähetti aiheettoman hätäkutsun, häiritsti tai vaaransi turvallisuusradioliikennettä tai jonka tekoa oli kokonaisuutena arvostellen pidettävä törkeänä, oli tuomittava radiolaitteista annettujen säännösten törkeästä rikkomisesta vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Rikoslain kokonaisuudistuksen toisen vaiheen (HE 94/1993 vp) yhteydessä rikoslain 38 lukuun sisällytettiin säännökset (578/1995) muun muassa tietoliikenteen häi-

rinnästä (5 §) ja törkeästä tietoliikenteen häirinnästä (6 §) sekä lievistä tietoliikenteen häirinnästä (7 §). Pykälät koskevat myös radioviestinnän estämistä ja häiritsemistä. Tietoliikenteen häirinnän perustekomuodon enimmäisrangaistus on kaksi vuotta vankeutta ja törkeämmän tekemuodon enimmäisrangaistus neljä vuotta vankeutta. Hallituksen esityksessä todetaan, että törkeänä tietoliikenteen häirintänä voitaisiin pitää esimerkiksi sellaista radioviestinnän estämistä tai häiritsemistä, joka kohdistuisi hätäkutsuihin tai muuhun ihmishengen turvaamiseksi tai ihmishenkeä uhkaavan vaaran torjumiseksi harjoitettavaan radioviestintään.

Aiheettoman hätäkutsun lähettäminen tuli arvosteltavaksi edellä tarkoitetun rikoslain kokonaisuudistuksen yhteydessä säädetyn rikoslain 34 luvun 10 §:n perätöntä vaarailmoitusta koskevan säännöksen nojalla. Tietoliikenteen häirintää ja perätöntä vaarailmoitusta koskevien pykälien säätämisen vuoksi katsottiin, että radiolaissa ei enää ollut tarpeen säätää vankeusuhun sisältäviä rangaistussäännöksiä. Radiolakiin sisällytettiin viittaus säännös rikoslain 38 luvun 5 - 7 §:ään. Radiolain avoin rangaistussäännös koskee paitsi radiolaitteista annettuja myös radioviestinnästä annettuja säännöksiä ja määräyksiä. Tämän vuoksi myös radiolain rikosnimen muutettiin radiolaitteista annettujen säännösten rikkomisesta radiolain rikkomiseksi.

Radiolaissa on kotietsintää ja henkilötarkastusta koskeva erityissäännös. Sen mukaan lainvastaisen radiolaitteen löytämiseksi saadaan toimittaa pakkokeinolain asettamista rajoituksista poiketen kotietsintä ja henkilötarkastus. Rangaistussäännösten muuttamisen yhteydessä katsottiin johdonmukaiseksi ulottaa radiolain kotietsintää koskeva erityissäännös koskemaan myös lievää tietoliikenteen häirintää (rikoslain 38 luvun 7 §).

2.2. Euroopan yhteisöjen lainsäädäntö

Radio- ja telepäätelaitedirektiivi

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi radio- ja telepäätelaitteista ja niiden vaatimustenmukaisuuden vastavuoroisesta tunnustamisesta 1999/5/EY, jäljempänä radio- ja telepäätelaitedirektiivi, annettiin usean vuo-

den valmistelutyön jälkeen 9.3.1999. Määräaika direktiivin kansalliselle täytäntöönpanolle kului umpeen 8.4.2000. Samana päivänä se pantiin kaikilta mahdollisilta osin Suomessa täytäntöön Telehallintokeskuksen määräyksellä radio- ja telepäätelaitteiden vaatimustenmukaisuuden varmistamisesta ja merkitsemisestä, THK 1/2000 M. Direktiivin tarkoituksena on luoda edellytykset radio- ja telepäätelaitteiden yhtenäismarkkinoille, vapaalle liikkumiselle ja käyttöön otamiselle. Direktiivin tavoitteena on edistää kilpailua radio- ja telepäätelaitemarkkinoilla sekä mahdollistaa sijoitusten, valmistuksen ja myynnin samanaikainen toteutuminen tekniikan ja markkinoiden kehityksen kanssa.

Radio- ja telepäätelaitedirektiiviä edelsi Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi telepäätelaitteista ja satelliittimaasemalaitteista ja niiden vaatimustenmukaisuuden vastavuoroisesta tunnustamisesta 98/13/EY, jäljempänä telepäätelaitedirektiivi. Radio- ja telepäätelaitedirektiivin ja aiemman telepäätelaitedirektiivin välinen merkittävin ero on siinä, että telepäätelaitedirektiivin soveltamisalaan kuuluivat vain harvat radiolaitteet, kun taas radio- ja telepäätelaitedirektiivi kattaa telepäätelaitteiden ohella lähes kaikenlaiset radiolaitteet. Radio- ja telepäätelaitedirektiivissä on myös vähemmän olennaisia vaatimuksia ja yksinkertaisemmat vaatimustenmukaisuuden varmistamisessa noudatettavat menettelysäännökset kuin vanhassa telepäätelaitedirektiivissä.

Radio- ja telepäätelaitedirektiivin mukaisesti laitteen markkinoille saattaminen on sallittu sen jälkeen, kun valmistaja varmistaa että laite täyttää direktiivissä tarkoitettujen olennaiset vaatimukset ja antaa siitä vakuutuksensa. Valmistajan tai maahantuojan ei siis enää tarvitse hakea laitteelle tyyppihyväksyntää. Direktiivissä säädetään radio- ja telepäätelaitteiden olennaisista vaatimuksista, jotka eivät itsessään ole teknisiä vaatimuksia. Direktiivissä on myös säännökset niistä vaihtoehtoisista menettelytavoista, joilla valmistaja voi varmistaa laitteen vaatimustenmukaisuuden. Standardien soveltaminen ei ole pakollista, joskin niiden merkitys lienee oleellinen tulevaisuudessakin, koska valmistajan on usein käytännössä helpointa varmistaa laitteen vaatimustenmukaisuus yhdenmukaistet-

tuja standardeja soveltamalla.

Radiotaajuuksien käyttö ei ole yhdenmukaista Euroopassa. Radio- ja telepäätelaitedirektiivi ei harmonisoi yhteisön jäsenmaiden radiotaajuuksien käyttöä tai jakamista eri käyttötarkoituksiin, vaan se kuuluu edelleenkin jäsenvaltioiden yksinomaiseen toimivaltaan. Direktiivi velvoittaa jäsenvaltiot ilmoittamaan kansalliset taajuusjakotaulukot komissiolle. Radiolaitteiden valmistajien on erittäin tärkeää saada ajanmukaista tietoa jäsenvaltioiden taajuusallokoineista kyettävseen toimittamaan oikeilla taajuuksilla toimivia laitteita eri jäsenvaltioiden markkinoille.

Direktiivi edellyttää, että jäsenvaltioiden on sallittava vaatimukset täyttävän laitteen pääsy markkinoilleen siitä riippumatta, ovatko laitteen käyttämät taajuudet sopivia vai eivät. Radiolaitteessa on tosin aina oltava jo myyntipäilyksessä näkyvä tieto siitä, missä laite soveltuu käytettäväksi. Kaupan hyllyillä saattaa siten olla radiolaitteita, jotka ovat vaatimusten mukaisia ja muutenkin säännöksiä noudattaen markkinoille saatettuja, mutta joita ei saa käyttää Suomessa. Radiolähetintä hankkivalle siirtyä direktiivin myötä aiempaa enemmän vastuuta siitä, että hänen hankkimansa radiolähetin on tarkoitettuun käyttöympäristöönsä sopiva. Tähän astihan sopiva taajuusalue on ollut tyyppihyväksynnän ja sitä kautta kaupan pitämisen edellytys.

Direktiivi edellyttää lisäksi, että jäsenvaltiot rajoittavat radiolaitteiden käyttöönottoa vain taajuuksien tehokkaiseen ja asianmukaiseen käyttöön, haitallisten häiriöiden välttämiseen ja kansanterveyteen liittyvistä syistä. Jäsenvaltioiden tulisi säännöksen tarkoituksen toteuttaakseen luopua kaikista sellaisista lupaedellytyksistä, jotka eivät ole direktiivissä tarkoitetuista syistä perusteltuja. Direktiivillä ei tältä osin ole vaikutusta säännöksiin, joihin radiolähetinten luvanvaraisuus Suomessa perustuu. Voimassa olevan radiolain ja -asetuksen sekä Telehallintokeskuksen määräyksen eräiden radiolähettimien yhteistaajuuksista ja käytöstä (THK 15 P/2001 M) mukaisesti radiolähettimen hallussapito ja käyttö on luvanvaraista vain silloin, kun se on perusteltua taajuuksien tehokkaan, tarkoituksenmukaisen ja riittävän häiriöttömän käytön vuoksi.

Radio- ja telepäätelaitedirektiivin myötä

luovuttiin radiolaitteiden tyyppihyväksyntöjen muodossa tapahtuneesta laitteiden vaatimustenmukaisuuden ennakoivalvonnasta. Direktiivi velvoittaa jäsenvaltiot kuitenkin huolehtimaan siitä, että markkinoilla on vain vaatimukset täyttäviä, asianmukaisin tiedoin ja merkinnöin varustettuja laitteita. Tämän vuoksi markkinavalvonnan muodossa tapahtuvan jälkikäteisvalvonnan merkitys on tullut entistä suuremmaksi. Tehokkaan markkinavalvonnan edellytyksenä ovat puolestaan riittävät toimivaltuudet.

Radio- ja telepäätelaitedirektiiviin sisältyy suojasäännös, jonka käyttö on mahdollista silloin, jos radiolaitte aiheuttaa haitallisen häiriön tai jos sen voidaan todennäköisesti olettaa aiheuttavan haitallisen häiriön kansallisesti jaettujen radiotaajuuksien olemassa olleelle tai suunnitellulle käytölle. Suojasäännös antaa tällaisissa tapauksissa jäsenvaltiolle mahdollisuuden perustamissopimuksen 30 artiklan mukaisesti estää tai rajoittaa radiolaitteiden markkinoille pääsyä tai vetää ne pois markkinoiltaan. Jäsenvaltio on aina velvollinen ilmoittamaan komissiolle suojasäännöksen soveltamisesta ja soveltamisen syistä.

Radiotaajuuksien käytön harmonisointi Euroopan yhteisössä

EY:n säädökset eivät ole tähän saakka koskeneet taajuuksien jakamista vaan niistä päättäminen kuuluu jäsenvaltioiden yksinomaiseen toimivaltaan. Kansallista taajuushallintoa sääntelisi kuitenkin toteutessaan komission ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseksi Euroopan yhteisön radiotaajuuspolitiikan sääntelyjärjestelmästä, KOM (2000) 407. Ehdotuksen toteutuessa jäsenvaltiot olisivat velvollisia toteuttamaan komission päätökset taajuuksien käytön harmonisoinnista Euroopan yhteisöjen alueella.

Sähköisen viestinnän verkkoja ja palveluja koskevat luvat

Komissio on laatinut ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi sähköisen viestinnän verkkoja ja palveluja koskevista valtuutuksista, KOM (2000) 386. Di-

rektiiviehdotuksen tavoitteena on yhdenmukaistaa ja yksinkertaistaa toimilupasäännökset ja viestinnän palveluntarjoajien markkinoille tulon valtuutuksiin liittyvät menettelyt. Se sisältää myös radiolupien myöntämiseen vaikuttavia säännöksiä.

2.3. Ulkomaiden lainsäädäntö

Ruotsi saattoi kansallisen lainsäädäntönsä radio- ja telepäätelaitedirektiivin mukaiseksi säätämällä 8.4.2000 voimaan tulleen radio- ja telepäätelaitelain ja -asetuksen (Lag om radio- och teleterminalutrustning och förordning om radio- och teleterminalutrustning). Uudella lailla kumottiin vuodelta 1992 peräisin ollut telepäätelaitelaki. Tarkemmat laitteiden teknisiä vaatimuksia ja vaatimusten varmistamista koskevia menettelyjä koskevat säännökset ovat posti- ja telehallituksen määräyksessä.

Lisäksi Ruotsi muutti vuonna 1993 säädetyt radioviestintälakia ja telalakia. Radioviestintälaitteita poistettiin radiolähtetimen hallussapidon luvanvaraisuus. Ruotsi katsoo radio- ja telepäätelaitedirektiivin laitteiden vapaan liikkuvuuden vaatimuksesta seuraavan, että ainoastaan radiolähtetimen käyttäjältä voidaan edellyttää luvan hankkimista. Radiolähtetimen hallussapidon luvanvaraisuus ei Ruotsin tulkinnan mukaan sovi yhteen direktiivin tavoitteen eli toimivien sisämarkkinoiden luomisen kanssa.

Vuoden 1994 heinäkuun alkuun asti radioluvan hankkimisvelvollisuus ei koskenut Ruotsin valtion viranomaisia. Heinäkuussa 1994 voimaan tullut radioviestintälain säännös teki lupavelvollisiksi kaikki muut valtion viranomaiset paitsi puolustusvoimat. 8.4.2000 voimaan tulleella muutoksella lupavelvollisuus poistettiin myös poliisilta, koska poliisin kohtelu puolustusvoimista poikkeavalla tavalla katsottiin perusteettomaksi.

Luvattomasta radiolähtetimen käytöstä tai lupaehtojen rikkomisesta voidaan tuomita sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi. Samat rangaistusajat ja asteikko on säädetty myös radio- ja telepäätelaitelaisissa seuraamukseksi sille, joka määräysten vastaisesti saattaa laitteen markkinoille.

Norjassa taajuushallinnosta ja radioluvista säädetään vuodelta 1995 peräisin olevassa te-

leviestintälaissa. Sen mukaan radiolähettimen hallussapito on käytön ohella luvanvaraista. Säännös pysyi ennallaan, kun Norja saattoi lainsäädäntönsä radio- ja telepäätelaitedirektiivin mukaiseksi 1.7.2000 voimaan tulleella posti- ja telehallituksen määräyksellä. Kuten Ruotsissa, Norjassakin radiolähettimen lupasäännösten tai markkinoille saattamista ja kaupanpitoa koskevien säännösten rikkomisesta voi seurata sakkoa tai enintään kuuden kuukauden vankeusrangaistus.

Tanskassa tuli 8.4.2000 voimaan lainsäädäntö (Lov om radio- og teleterminaludstyr og elektromagnetiske forhold ja Bekendtgørelse om radio- og teleterminaludstyr og elektromagnetiske forhold), jolla pantiin täytäntöön radio- ja telepäätelaitedirektiivin edellyttämät muutokset kansalliseen lainsäädäntöön. Radio- ja telepäätelaitedirektiivin lisäksi säädökset sisältävät sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä annetun neuvoston direktiivin 89/336/ETY, jäljempänä EMC -direktiivi, täytäntöön panevia säännöksiä. Niinpä Tanskassa radio- ja telepäätelaitteita koskevan lainsäädännön soveltamisalaan kuuluvat myös muut sähkölaitteet kuin radio- ja telepäätelaitteet. Suomessa EMC -direktiivi on radio- ja telepäätelaitteiden osalta pantu täytäntöön Telehallintokeskuksen määräyksellä ja muiden sähkölaitteiden osalta kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksellä.

Tanskan radioviestintää ja taajuuksien jakamista koskevassa laissa (Lov om radiokommunikation og tildeling af radiofrekvenser) on säännökset perusteista, joita on noudatettava taajuuksien jakamisessa ja osoittamisessa eri käyttötarkoituksiin. Radiolähettimien luvanvaraisuuden sijasta laissa säädetään radiotaajuuksien käytön luvanvaraisuudesta. Taajuuksien käytön luvanvaraisuus ei juurikaan eronne käytännön merkitykseltään tai vaikutuksiltaan radiolähettimen käytön luvanvaraisuudesta.

Iso-Britannia pani radio- ja telepäätelaitedirektiivin täytäntöön määräyksellä (the Radio Equipment and Telecommunications Terminal Equipment Regulations 2000), joka niin ikään tuli voimaan 8.4.2000. Määräyksen mukaan radio- tai telepäätelaitteen markkinoille saattamista koskevia säännöksiä rik-

kova voidaan tuomita sakkoon tai enintään kolmeksi kuukaudeksi vankeuteen.

Radio- ja telepäätelaitedirektiivin implementointi ei aiheuttanut muutoksia lainsäädäntöön (the Wireless Telegraphy Acts 1949, 1967 ja 1998), jossa säädetään radiotaajuuksien jakamisesta ja radioluvista. Vuodelta 1949 peräisin oleva radiolaki kieltää radiolähettimen asennuksen ja käyttämisen ilman lupaa. Lain rikkomisesta voi seurata jopa kahden vuoden vankeusrangaistus.

2.4. Nykytilan arviointi

Taajuuksien käytöstä päättäminen

Voimassa oleva radiolaki on ollut pääperiaatteiltaan onnistunut ja toimiva aivan viime aikoihin asti. Merkittävä epäkohta on kuitenkin se, ettei radiolaissa säädetä taajuuksien käytöstä tai käytön suunnittelusta ja taajuuksien jakamisesta eri käyttötarkoituksiin eikä käytettävissä olevien taajuuksien jakamisesta niitä tarvitseville. Telehallintokeskuksen toimivalta taajuussuunnittelussa perustuu Telehallinnosta annettuun asetukseen (423/1997). Sen mukaan Telehallintokeskuksen tehtävänä on radiotaajuuksien käytön suunnittelu. Taajuuksien hallinnointi on paljon muutakin kuin vain taajuuksien käytön suunnittelua. Taajuussuunnittelun perusteella taajuuksia jaetaan eri käyttötarkoituksiin ja esimerkiksi luvanhaltijalle osoitetaan radioluossa taajuusalue, jolla hän saa radiolähetintään käyttää. Uuden perustuslain vaatimukset huomioon ottaen olisi asianmukaista säätää yksilön ja yhteisöjen oikeuksiin ja velvollisuuksiin vaikuttavasta taajuushallinnosta radiolaissa.

Lupa radiolähettimen hallussapitoon ja käyttöön sekä taajuusvaraus

Pääsääntö radiolähettimen hallussapidon ja käytön luvanvaraisuudesta yhdessä radioasetuksessa säädettyjen poikkeusten kanssa on osoittautunut onnistuneeksi sääntelyksi. Taajuuksien häiriöttömyyden ja lupavelvollisuuden noudattamisen valvontaa ei olisi kyetty suorittamaan yhtä tehokkaasti, jos toimintakuntoisen radiolähettimen hallussapitoa ei olisi luvanvaraistettu.

Voimassa oleva radiolaki ei aseta edellytyksiä sille, kenelle radiolupa voidaan myöntää. Käytännössä eteen tulee kuitenkin tilanteita, joissa olisi tarkoituksenmukaista, jos Viestintävirastolla olisi toimivalta hylätä lupahakemus. Tällainen on esimerkiksi tilanne, jossa hakijan aiemmasta saman radiolähetinlajin radioluvasta perityt maksut ovat kehoituksista huolimatta jääneet muilta kuin vähäisiltä osin maksamatta tai hakija on radioviestintää koskevia säännöksiä toistuvasti rikkomalla osoittanut piittaamattomuutensa niitä kohtaan. Lisäksi olisi epätarkoituksenmukaista, jos radiolupa pitäisi myöntää myös sellaiselle hakijalle, jonka tarkoituksena on toimiluvanvaraisen teletoinnin tai televisio- ja radiotoiminnan harjoittaminen, mutta jolle ei ole myönnetty tarvittavaa toimilupaa.

Voimassa oleva radiolaki antaa Telehallintokeskukselle mahdollisuuden peruuttaa radiolähetinluvan hallussapitoon ja käyttöön myönnetyn luvan vain silloin, jos lupaehtoja rikotaan tai jos Suomea velvoittavat kansainväliset sopimukset edellyttävät sitä. Käytännössä nämä perusteet ovat osoittautuneet riittämättömiksi tehokkaan, tarkoituksenmukaisen ja riittävän häiriöttömän taajuuksien käytön turvaamisen kannalta. Lisäksi olisi johdonmukaista säätää Viestintävirastolle toimivalta peruuttaa radiolupa myös kaikkien sellaisten syiden vuoksi, joiden nojalla lupahakemus voitaisiin hylätä.

Nykyisessä lainsäädännössä on osoittautunut puutteeksi se, ettei radiolähetinluvan tarvitsemia taajuuksia ole voinut varata. Tietyissä tapauksissa, kuten uuden radiojärjestelmän suunnittelussa, saattaa olla erittäin tärkeää saada ennakkoon varmuus taajuuksista, jotka radiojärjestelmän käyttöön osoitettaisiin radioluvassa.

Häiriöiden paikantaminen ja selvittäminen

Radioviestinnän ja radiotaajuuksien riittävän häiriöttömyyden ja tehokkaan käytön turvaaminen on olennainen ja tärkeä osa radiohallinnon työtä. Voimassa olevan radiolain häiriöiden paikantamiseen ja selvittämiseen tarkoitettu toimivaltasäännös on joiltakin osin riittämätön. Sen mukaan luottamuksellisen radiolähetyksen olemassaolo ja sen tunnistamiseksi tarvittavat tiedot voidaan

saattaa Telehallintokeskuksen tietoon radioviestinnän häiriöiden poistamiseksi. Vaikka voimassa olevaa radiolakia koskevan hallituksen esityksen perusteluissa nimenomaisesti todetaankin, että "valvontaan sisältyy radioviestinnän tekninen seuraaminen sekä sen häiriöiden paikantaminen ja selvittäminen" ja että "radiosalaisuuden estämättä Telehallintokeskuksella olisi oikeus tarkkailla radioviestinnän käyttöä, sen teknistä toteutusta ja häiriöitä", niin itse lakiin tällaista toimivaltasäännöstä ei ole kirjoitettu. Perustuslain 3 §:ään kirjattu hallinnon lainalaisuusperiaate edellyttää, että häiriöiden selvittämiseen ja paikantamiseen liittyvästä Viestintäviraston toimivallasta säädettäisiin laissa tarkkarajaisesti ja ottaen huomioon eri oikeushyvien suojaamisen tarkeys.

Markkinavalvonta

Radiolain markkinavalvontaan liittyvät toimivaltasäännökset olivat tyydyttävällä tasolla siihen saakka, kun radio- ja telepäätelaitedirektiivi pantiin täytäntöön. Direktiivin täytäntöön panon yhteydessä ennakkotarkastuksesta ja tyyppihyväksyntävaatimuksesta oli luovuttava eikä markkinoille saatettavien radiolaitteiden teknisiä ominaisuuksia ole enää mahdollista ennalta valvoa. Tämän vuoksi jälkikäteisvalvonnan eli markkinavalvonnan merkitys on huomattavasti korostunut. Voimassa oleva radiolaki ei uudessa tilanteessa anna riittävää toimivaltaa tehokkaalle ja toimivalle markkinavalvonnalle. Valvonnassa tarvittavien tietojen saaminen olisi niin ikään turvattava paremmin.

Markkinoita valvovilla tarkastajilla ei ole uusien laitteiden osalta enää käytettävissään hyväksytyjen laitteiden luetteloa, vaan uudesta laitteesta saatetaan saada tieto vasta sitä myyvässä liikkeessä. Radiolaitteen vaatimustenmukaisuutta ei pysty varmuudella päättelemään pelkästään laitetta päällisin puolin havainnoimalla, sillä puutteet eivät useinkaan ole tunnistettavissa ilman mittauksia. Telemarkkinalaissa (396/1997) on säännös, joka antaa Telehallintokeskukselle mahdollisuuden ottaa tutkittavaksi telepäätelaitte, jonka todennäköisin syin epäillään olevan säännösten vastainen ja kieltää sen kaupanpito tutki-

muksen ajaksi. Radiolaissa vastaavaa säännöstä ei ole.

Perustuslaista aiheutuva lain muutostarve

Voimassa oleva radiolaki ja sen nojalla annetut alemmanasteiset säädökset eivät kaikin osin täytä uuden perustuslain vaatimuksia. Perustuslaki muun muassa edellyttää, että lailla säädetään yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista. Esimerkiksi radioviestinnässä vaadittavasta pätevyydestä ei kuitenkaan ole säännöstä voimassa olevassa radiolaissa tai muussakaan laissa. Pätevyydestä säädetään määräyksessä, jonka Telehallintokeskus on antanut radioasetuksessa olevan valtuutussäännöksen nojalla.

Perustuslaki edellyttää myös, että viranomainen voidaan valtuuttaa oikeussääntöjen antamiseen vain lailla, ei sen sijaan asetuksella. Voimassa olevan radioasetuksen 13 pykälästä 9 pykälässä on oikeussäännösten antamiseen valtuuttava säännös. Radiolain ja -asetuksen säädöstoimivaltaa delegoivat säännökset eivät kaikin osin täyttäne myöskään perustuslakivaliokunnan viimeaikaisessa lausuntokäytännössä esitettyjä täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden vaatimuksia.

3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1. Radiotaajuuksien saatavuus ja riittävä häiriöttömyys

Radioviestinnän yhteiskunnallinen merkitys on kasvanut huomattavasti viime vuosien aikana ja kasvaa edelleen voimakkaasti. Tekniikan kehitys ja sen mukanaan tuomat uudet ja laajenevat radiojärjestelmät aiheuttavat taajuussuunnittelulle jatkuvasti uusia ja entistä monimutkaisempia haasteita. Tietoyhteiskunta ja siihen liittyvien hankkeiden edistyminen luovat uusia tarpeita langattoman viestinnän, langattomien tietoliikenneyhteyksien ja muiden vastaavien sovellusten toteuttamiselle.

Esityksellä pyritään ylläpitämään mahdollisuudet monipuoliseen radioviestintään ja turvaamaan radiotaajuuksien tasapuolinen saatavuus ja riittävyys myös tulevaisuuden

taajuustarpeita ajatellen. Esityksen tavoitteena on edistää radiotaajuuksien tehokasta, tarkoituksenmukaista ja riittävän häiriötöntä käyttöä. Viestintävirasto jatkaisi taajuussuunnittelua, jonka avulla päätettäisiin taajuusalueiden jakamisesta ja osoittamisesta eri käyttötarkoituksiin. Taajuussuunnittelun avulla radiolähetimille etsitään kulloiseenkin käyttöön mahdollisimman hyvin soveltuvia taajuuksia. Esityksessä ehdotetaan, että radiojärjestelmien tarvitsemat taajuudet voitaisiin perustelluista syistä myös varata ennen kuin itse radiolupaa haetaan.

Esityksen tavoitteena on radiotaajuuksien ja radioviestinnän suojaaminen haitallisilta häiriöiltä. Täydelliseen häiriöttömyyteen ei edes pyritä, koska se johtaisi radiotaajuuksien käyttämiseen tarpeettoman tehottomasti. Viestintävirasto seuraisi radioviestinnän häiriöttömyyttä, paikantaisi häiriöiden aiheuttajat ja poistaisi mahdollisuuksien mukaan häiriöiden syitä. Esityksessä ehdotetaan radio- ja telepäätelaitedirektiivin tavoitteiden täyttämiseksi, että Viestintävirastolla olisi oikeus estää sellaisen radiolaitteen markkinoille pääsy, joka on aiheuttanut haitallisen häiriön tai jonka voidaan todennäköisin syin olettaa aiheuttavan haitallisen häiriön joko olemassa olevalle taajuuksien käytölle tai sellaiselle käytölle, jota taajuussuunnitelman mukaan taajuusalueella tulevaisuudessa harjoitetaan.

Radiolähtimen luvanvaraisuus on tärkeä keino radioviestinnän häiriöiden syntymisen ennaltaehkäisemisessä. Kääntäen tämä tarkoittaa sitä, että radiolähtimen olisi vapautettava luvasta, jos sen luvanvaraisuus ei ole häiriöiden aiheutumisen vaaran vuoksi perusteltua. Esityksessä ehdotetaan, että pääsääntö radiolähtimen luvanvaraisuudesta jätetään ennalleen.

Viestintäviraston tehtäviin kuuluu häiriöiden aiheuttajan tunnistaminen ja paikantaminen sekä häiriöiden selvittäminen ja poistaminen. Esityksessä ehdotetaan säädettävän niistä keinoista, joita Viestintävirastolla olisi oikeus käyttää tämän tehtävän hoitamiseksi. Viestintävirastolla olisi oikeus tarkkailla radioviestintää sekä poikkeuksellisesti välttämättömyytedellytysten täytyessä käyttää tietoa radioviestin sisällöstä häiriön aiheuttajan tunnistamisessa ja paikantamisessa.

3.2. Radiolaitemarkkinoiden kilpailun edistäminen ja tehokas markkinavalvonta

Esityksellä pyritään toteuttamaan radio- ja telepäätelaitedirektiivin tavoitteet radiolaitemarkkinoiden kilpailun edistämisestä ja radiolaitteiden markkinoille saattamisen nopeuttamisesta. Esityksessä ehdotetaan säädetävän radiolaitteiden olennaisista vaatimuksesta ja vakuutuksesta, jonka valmistaja antaa varmistuttuaan siitä, että laite täyttää olennaiset vaatimukset ja jonka antaminen on edellytyksenä sille, että valmistaja voi saattaa radiolaitteen markkinoille.

Tavoite radiolaitteiden vapaasta liikkuvuudesta pyritään niin ikään takaamaan direktiivin tarkoituksen mukaisesti. Vaikka toimintakuntoisen radiolähtimen hallussapito ehdotetaan säilytettävän pääsääntöisesti luvanvaraisena, se ei kuitenkaan direktiivin tarkoituksen vastaisesti estä tai vaikeuta radiolähtimien vapaata liikkuvuutta. Hallussapito ehdotetaan vapautettavaksi luvanvaraisuudesta silloin, jos lähtimen haltija selvästi näyttää hallussapidon tarkoitukseksi muun kuin radioviestinnän. Näin ollen esimerkiksi radiolähtimien maahantuojia tai kauppiaita ei velvoitettaisi hankkimaan radiolupaa.

Radioviestinnän häiriöiden syntymisen estämiseksi ja häiriöiden vaikutusten rajoittamiseksi on tärkeää huolehtia siitä, että markkinoilla on saatavilla vain vaatimukset täyttäviä radiolaitteita. Viranomaiset eivät voi enää ennakolta valvoa radiolaitteiden vaatimusten mukaisuutta. Sen vuoksi esityksellä pyritään luomaan Viestintäviraston vastuulla olevalle markkinavalvonnalle asianmukaiset ja riittävät toimivaltuudet. Radiolaitteiden liikkeessä vapaasti yhteisössä tehokkaan markkinavalvonnan järjestäminen on myös kuluttajien ja muiden käyttäjien etujen mukaista.

Esityksessä ehdotetaan, että Viestintävirastolla olisi radiolaitteiden markkinavalvonnassa vastaava toimivalta kuin telepäätelaitteiden valvonnassa eli mahdollisuus ottaa vaatimusten vastaiseksi epäilty radiolaitteet tutkittavaksi ja väliaikaisesti estää laitteen käyttö, kaupan pitäminen, myyminen ja muu luovuttaminen. Esityksessä ehdotetaan myös sään-

nöstä, jonka perusteella tutkittavaksi otetun laitteen omistajalla olisi mahdollisuus saada täysi korvaus kärsimästään vahingosta, jos laite osoittautuu vaatimusten mukaiseksi. Lisäksi ehdotetaan säännöstä, jonka mukaan Viestintävirasto voisi vaatia tutkimuksesta ja testaamisesta aiheutuneiden kustannusten korvaamista sekä radiolaitteen markkinoilta poistamista, jos tutkittavaksi otettu laite ei täytä vaatimuksia.

3.3. Uuden perustuslain vaatimusten täyttäminen

Esityksen tavoitteena on saattaa radiolain-säädäntö vastaamaan uuden perustuslain vaatimuksia. Tämän vuoksi esitykseen ehdotetaan sisällytettäväksi voimassa olevassa radioasetuksessa olevat oikeussääntöjen antamista koskevat toimivaltasäännökset. Lisäksi ehdotetaan, että säädöstoimivaltaa delegoivat säännökset muotoiltaan niin täsmällisiksi ja tarkkarajaisiksi kuin perustuslaki edellyttää.

Perustuslain vaatimusten täyttämiseksi ehdotetaan myös, että radiolakiin sisällytetään kattavasti kaikki asiaan kuuluvat radiolaitteiden käyttäjien, valmistajien, maahantuojien, kauppioiden ja muiden vastaavien tahojen oikeuksien ja velvollisuuksien perusteita koskevat säännökset. Tämän vuoksi esityksessä ehdotetaan säädetävän muun muassa meriradio- ja radioamatööriviestinnässä vaadittavasta pätevyydestä, radioviestinnässä käytettävistä tunnisteista ja niiden jakamisesta sekä niistä edellytyksistä, joiden täytyessä Viestintäviraston on hyväksyttävä radiolupahakemus ja joiden perusteella myönnetty radiolupa voidaan peruuttaa.

4. Esityksen vaikutukset

4.1. Taloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei ole arvioitavissa olevia vaikutuksia valtion tai kuntien talouteen. Radiotaajuuksien tasapuolinen saatavuus ja mahdollisuus riittävän häiriöttömään käyttöön vaikuttavat myönteisesti alalla toimivien yritysten kehitykseen. Radiotaajuuksien tehokas ja tarkoituksenmukainen käyttö edistää esimerkiksi matkaviestinverkkojen kapasiteetin mahdollisimman täysimääräisen hyödyntä-

mistä. Esityksen välilliset vaikutukset elinkeinoelämän asemaan arvioidaankin vähäistä suuremmiksi.

Radio- ja telepäätelaitedirektiivi pantiin osittain täytäntöön Telehallintokeskuksen määräyksellä radio- ja telepäätelaitteiden vaatimustenmukaisuuden varmistamisesta ja merkitsemisestä (THK 1/2000 M). Tämän vuoksi esityksellä ei ole suoraan direktiivin täytäntöönpanosta johtuvia taloudellisia vaikutuksia.

Radio- ja telepäätelaitedirektiivin mukaisesti radiolaitteiden ennakkotarkastus- ja tyyppihyväksyntämenettelyt on lakkautettu. Laitteen vaatimusten mukaisuudesta vastaa valmistaja. Valmistaja voi pääsäännön mukaan tuoda laitteen markkinoille käyttämättä laitteen vaatimusten mukaisuuden arvioinnissa ulkopuolista tahoa. Tämän arvioidaan alentavan radiolaitteiden valmistuskustannuksia jonkin verran. Menettely myös nopeuttaa uusien tuotteiden markkinoille saattamista, minkä arvioidaan tuottavan radiolaiteteollisuudelle ja -kaupalle välillistä taloudellista hyötyä. Menettelyn yksinkertaistaminen saattaa myös johtaa radiolaitteiden hintojen hienoiseen alenemiseen, joten yksinkertaistetuilla vaatimustenmukaisuuden varmistamisenmenettelyllä voi olla vähäisiä taloudellisia hyötyvaikutuksia kotitalouksien ja radiolaitteita käyttävän elinkeinoelämän asemaan.

Radio- ja telepäätelaitedirektiivin täytäntöönpano lisää Viestintäviraston taloudellista rasitusta muun muassa sen vuoksi, että radiolaitteiden vaatimustenmukaisuuden selvittäminen edellyttää yhä useammassa tapauksessa valtuutetussa mittauslaboratoriossa suoritettavia testejä ja mittauksia. Viestintävirasto kattaa menonsa suoritteistaan perimillään maksuilla, minkä vuoksi Viestintäviraston kustannusten kasvulla ei ole valtiontaloudellisia vaikutuksia.

4.2. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

Telehallintokeskuksen tehtäviin kuulunut radio- ja telepäätelaitteiden tyyppihyväksyntätoiminta päättyi lähes kokonaan radio- ja telepäätelaitedirektiivin kansallisen täytäntöönpanon myötä 8.4.2000 alkaen. Niin

ikään direktiivin täytäntöönpanosta johtuen lähitulevaisuudessa lakkautetaan luvasta vapautettuja kansallisesti tyyppihyväksytyjä radiolähtimiä koskeva valvontamaksujärjestelmä, jonka ylläpito myös kuuluu Viestintäviraston tehtäviin.

Edellä mainittujen muutosten vuoksi Viestintäviraston organisaatiota ja työjärjestystä on muutettu vastaavasti. Kansallisen tyyppihyväksyntätoiminnan ja valvontamaksujärjestelmän poistumisen vuoksi Viestintäviraston henkilöstötarve väheni ja vähenee edelleen yhteensä noin neljällä henkilötyövuodella. Samanaikaisesti direktiivin täytäntöönpanosta on kuitenkin aiheutunut Viestintävirastolle tarve lisätä henkilöstön määrää. Tämä johtuu ennen kaikkea tarpeesta tehostaa markkinavalvontaa ja taajuuksien häiriöttömyyden valvontaa mutta myös tarpeesta lisätä kansainvälistä yhteistyötä eri maiden markkinavalvontaa ja taajuuksien häiriöttömyyttä valvovien viranomaisien kanssa.

Radio- ja telepäätelaitedirektiivin vaatimusten täyttämiseksi liikenne- ja viestintäministeriö on nimennyt Viestintäviraston tässä esityksessä tarkoitetuksi arviointilaitokseksi. Arviointilaitoksen tehtävien hoitaminen vaatii Viestintävirastolta ainakin toistaiseksi yhden kokonaisen henkilötyövuoden.

Radio- ja telepäätelaitedirektiivin täytäntöönpanosta aiheutuva henkilöstötarpeen väheneminen on jokseenkin samansuuruinen kuin täytäntöönpanosta aiheutuva tarve lisätä henkilöstöä. Lisäksi muusta kuin suoraan tästä esityksestä johtuvasta syystä radiohallinnon muun henkilöstön, esimerkiksi taajuussuunnittelua hoitavan henkilöstön, lisäämistarve on lähes jatkuva. Niinpä tyyppihyväksyntätoiminnasta ja valvontamaksutoiminnasta vapautuva henkilöstö voidaan siirtää sellaisiin uusiin radiohallinnon tehtäviin, joihin muussa tapauksessa olisi haettava lisähenkilöstöä Viestintäviraston ulkopuolelta.

4.3. Vaikutukset kuluttajien ja muiden radiolaitteita hankkivien asemaan

Ennen voimassa olevaa radiolakia radiolaitteiden kaupanpitoa ei rajoitettu ja markkinoille tuli häiriöitä aiheuttavia laitteita. Tätä

pidettiin radiolain säätämisen yhteydessä korjausta vaativana epäkohtana. Erityisesti katsottiin kuluttajansuojan kannalta haitalliseksi se, että kaupan voitiin pitää laitteita, joille voimassa olevien säännösten ja määräysten mukaan ei voitu myöntää käyttö lupaa.

Radiolaki korjasi mainitun epäkohdan. Se edellytti, että kaupan saa pitää vain vaatimukset täyttäviä radiolaitteita. Ennen radio- ja telepäätelaitedirektiivin kansallista voimaan saattamista radiolähettimen tyyppi hyväksyntävaatimukseen kuului myös edellytys sellaisella taajuusalueella toimimisesta, joka on Suomessa kyseiseen käyttötarkoitukseen osoitettu. Radio- ja telepäätelaitedirektiivin täytäntöönpano merkitsee tässä mielessä radiolaitemarkkinoiden kehityksen taantumista. Direktiivi edellyttää, että radiolaitteet liikkuvat vapaasti yhteisössä ja että niitä on voitava myydä ja ostaa missä tahansa jäsenvaltiossa siitä riippumatta, missä ne taajuuksiensa puolesta soveltuvat käytettäviksi.

Kuluttajien ja muiden radiolaitteita hankkivien kannalta on siten palattu radiolain säätämistä edeltäneeseen aikaan. Kaupan hyllyillä voi olla sellaisia radiolähtimiä, jotka täyttävät vaatimukset, mutta joita ei niiden aiheuttaman häiriövaaran vuoksi voi käyttää Suomessa. Kuluttaja saattaa epähuomiossa ostaa radiolähettimen, jonka käyttämiseen Viestintävirasto ei voi myöntää lupaa. Jotta riski tällaisen tilanteen syntymisestä olisi mahdollisimman pieni, esityksessä ehdotetaan, että jo radiolaitteen myyntipäilyksestä olisi käytävä ilmi ne jäsenmaat tai maantieteelliset alueet, joissa radiolähetin soveltuu käytettäväksi. Lähettimen mukana seuraavissa asiakirjoissa on myös oltava suomen ja ruotsin kielellä tiedot laitteen käyttötarkoituksesta.

5. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu liikenne- ja viestintäministeriössä. Ministeriö on pyytänyt hallituksen esityksestä lausunnot ministeriöiltä ja muilta viranomaisilta, järjestöiltä sekä yrityksiltä, joiden toimintaan esitys keskeisesti liittyy.

6. Riippuvuus muista esityksistä

6.1. Menettämisseuraamuksia koskevan lainsäädännön uudistaminen

Eduskunnalle annettiin 16 päivänä kesäkuuta 2000 hallituksen esitys menettämisseuraamuksia koskevan lainsäädännön uudistamiseksi (HE 80/2000). Esitys liittyy rikoslain kokonaisuudistuksen kolmanteen vaiheeseen ja siinä ehdotetaan rikoslakiin uutta 10 lukua, johon sisältyisivät menettämisseuraamuksia koskevat soveltamisalaltaan yleiset säännökset. Samalla ehdotetaan, että valtaosa niin rikoslain kuin sen ulkopuolisenkin lainsäädännön menettämisseuraamusta koskevista säännöksistä kumotaan. Muun muassa radiolain 20 §:n 3 momentin menettämisseuraamussäännös ehdotetaan kumottavaksi. Menettämisseuraamuksia koskevassa kokonaisuudistuksessa noudatetun periaatteen mukaisesti menettämisseuraamukseen sovellettaisiin ilman eri mainintaakin rikoslain 10 luvun yleissäännöksiä. Tästä syystä menettämisseuraamuksista ei ehdoteta säädettävän tässä esityksessä.

6.2. Hallituksen esitys laiksi tietoyhteiskunnan palvelujen suojasta

Eduskunnalle annettiin 6 päivänä lokakuuta 2000 hallituksen esitys laeiksi tietoyhteiskunnan palvelujen suojasta sekä rikoslain 38 luvun ja eräiden viestintälakien muuttamisesta (HE 146/2000). Esityksessä ehdotetaan, että lakia tietoyhteiskunnan palvelujen suojasta sovellettaisiin televerkon avulla tarjottavien tietoyhteiskunnan maksullisten palvelujen suojaamiseen niiden suojauksen purkujärjestelmien oikeudetonta käyttöä vastaan. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi rikoslakia ja kolmea viestintäalan lakia, joista yksi on radiolaki.

Esityksessä ehdotetaan, että yksityisyyden suojasta televiestinnässä ja teletoiminnan tietoturvasta annettua lakia (565/1999) muutetaan siten, että laissa kiellettäisiin televiestinnän teknisen suojauksen purkavan järjestelmän oikeudeton hallussapito. Tämän muutoksen sekä tietoyhteiskunnan palvelujen suojasta annettavan lain johdosta esityksessä ehdotetaan, että muun muassa voimassa ole-

van radiolain 7 §:n 2 momentin suojauksen purkulaitteita koskeva säännös kumotaan. Tästä syystä tähän esitykseen ei ehdoteta sisällytettävän radiolain 7 §:n 2 momenttia

vastaavaa suojauksen purkujärjestelmän oikeudettoman hallussapidon kieltävää säännöstä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Vastaavuustaulukko

Seuraavassa vastaavuustaulukossa esitetään, miten radio- ja telepätelaitedirektiivi saatetaan osaksi Suomen lainsäädäntöä ehdotetussa laissa.

<i>Direktiivi</i>	<i>Lakiehdotus</i>
1 artikla Soveltamisala ja tarkoitus	1 § Lain tarkoitus 2 § Soveltamisala 3 § Soveltamisalan rajoitukset
2 artikla Määritelmät	4 § Määritelmät
3 artikla Olellaiset vaatimukset	20 § Olellaiset vaatimukset
5 artikla Yhdenmukaistetut standardit	
1 kohta	19 § 1 ja 2 mom. Maahantuonti, myynti, kaupan pitäminen, esittely ja käyttö
2 kohta	21 § 2 mom. Vaatimustenmukaisuuden varmistaminen
3 kohta	21 § 2 mom. Vaatimustenmukaisuuden varmistaminen
6 artikla Markkinoille saattaminen	
1 kohta	19 § Maahantuonti, myynti, kaupan pitäminen, esittely ja käyttö

<i>Direktiivi</i>	<i>Lakiehdotus</i>
3 kohta	22 § Merkitseminen ja annettavat tiedot
4 kohta	23 § Ilmoitus aikomuksesta saattaa radiolaitte markkinoille 5 § Radiolaitteen valmistajan sijasta vastuussa olevat
7 artikla Käyttöönotto ja liitännäisosoikeus	
2 kohta	7 § Radiolupa Poikkeukset velvollisuudesta hankkia radiolupa
8 artikla Laitteistojen vapaa liikkuvuus	
2 kohta	19 § 3 mom. Maahantuonti, myynti, kaupan pitäminen, esittely ja käyttö
9 artikla Suojatoimet	
1 kohta	34 § 1 ja 2 mom. Viestintäviraston toimivalta 32 § 1 mom. Radiolaitteen tutkittavaksi ottaminen 36 § Pakkokeinot
5 a) kohta	34 § 2 ja 3 mom. Viestintäviraston toimivalta
10 artikla Vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyt	
3 - 5 kohdat	21 § 1 mom Vaatimustenmukaisuusvakuutus 21 § 3 mom. Asiakirjojen säilyttäminen ja käytettävä kieli
6 kohta	21 § 4 mom. Asiakirjojen säilyttäminen ja käytettävä kieli

Direktiivi

11 artikla
Ilmoitetut tarkastuslaitokset ja valvontaviranomaiset

1 kohta

12 artikla
CE –merkintä

1 kohta

18 artikla
Siirtymäsäännökset

2 kohta

1.2. Radiolaki

1 luku. Yleiset säännökset

1 §. *Lain tarkoitus.* Pykälässä säädettäisiin lain tarkoituksesta. Lain tavoitteena olisi pykälän 1 kohdan mukaan edistää radiotaajuuksien tehokasta, tarkoituksenmukaista ja riittävän häiriötöntä käyttöä. Radiotaajuudet ovat rajallinen luonnonvara. Tämän vuoksi radiotaajuuksien riittävyyden turvaaminen myös tulevaisuuden tarpeita varten edellyttää, että niitä käytetään tarkoituksenmukaisesti ja niin tehokkaasti kuin on mahdollista ilman, että radioviestinnälle aiheutuu kohtuutonta häiriötä. Radiotaajuuksien käytön tehokkuutta on mahdollista jatkuvasti parantaa radiolaitteiden ja -järjestelmien teknisen kehityksen kuten digitalisoinnin ansiosta. Viestintäviraston tehtävänä olisi radiotaajuushallinnossaan käyttää hyödyksi nämä mahdollisuudet. Taajuuksien tarkoituksenmukainen käyttö tarkoittaa sitä, että taajuuksia ei tuhleta teknisesti tai taloudellisesti epätarkoituksenmukaisiin käyttötarkoituksiin. Radioviestinnän käytettävyyden yleinen edellytys taas on, että sitä suojataan haitallisilta häiriöltä taajuussuunnittelulla ja siihen liittyvällä lupa-järjestelmällä sekä radiolaitteiden käyttöä

Ehdotus

39 §
Arviointilaitos

5 §
Radiolaitteen valmistajan sijasta vastuussa olevat

42 § 2 mom
Siirtymäsäännökset

koskevien säännösten noudattamisen valvon-
nalla.

Pykälän 2 kohdan mukaan lain tarkoitus olisi turvata radiotaajuuksien tasapuolinen saatavuus nyt ja tulevaisuudessa. Radiotaajuuksien tasapuolisella saatavuudella tarkoitetaan sitä, että radiotaajuuksia on mahdollisimman hyvin kysyntää vastaavasti saatavilla tyydyttämään yhteiskunnassa olevia erilaisia tarpeita. Näitä ovat esimerkiksi sotilaallisen maanpuolustuksen, tutkimustoiminnan, menkulun, ilmailun, yleisradiotoiminnan, yleisen teletoiminnan, elinkeinoelämän, harrastustoiminnan ynnä muiden vastaavien tarpeet.

Lain tarkoituksena olisi pykälän 3 kohdan mukaan myös luoda edellytykset radiolaitteiden mahdollisimman vapaalle liikkuvuudelle. Lailla luotaisiin puitteet toimiville radiolaittemarkkinoille tilanteessa, jossa radiolaitteet liikkuvat yhteisössä vapaasti rajojen yli radio- ja telepäätelaitedirektiivin edellyttämällä tavalla. Myös ulkomaalaisilla olisi yleensä vastaavat oikeudet radiolaitteiden käyttöön ja hallussapitoon kuin Suomen kansalaisilla.

Pykälän 4 kohdaksi ehdotetaan erityistä säännöstä, jonka mukaan toimiluvanvaraiseen teletoimintaan osoitettavien taajuuksien käyttöä koskevia taajuussuunnitelmia laadit-

taessa ja päätettäessä käytettävissä olevien taajuuskaistojen jakamisesta pyrittäisiin mahdollisuuksien mukaan edistämään viestintämarkkinoiden tehokkuutta. Viestintämarkkinoiden kilpailun edistäminen saattaisi jossain tapauksissa tarkoittaa sitä, että taajuuksien tehokkaassa ja tarkoituksenmukaisessa käytössä ei saavuteta parasta mahdollista tulosta. Toimiluvanvaraisen teletoiminnan terve ja toimiva kilpailu on kuitenkin viestintämarkkinoiden kehittymisen kannalta oleellista ja sen vuoksi esitetään, että viestintämarkkinoiden tehokkuus olisi otettava huomioon. Viestintämarkkinoiden tehokkuudella tarkoitettaisiin telemarkkinainlain (396/1997) 1 §:ssä tarkoitettua telemarkkinoiden tehokkuutta. Säännös rajoitettaisiin koskemaan vain toimiluvanvaraista teletoimintaa, koska se yleisesti sovelluttuna johtaisi niukkojen radiotaajuuksien tehoton käyttöön.

2 §. *Soveltamisala.* Lain soveltamisala vastaisi suurelta osin voimassa olevan radiolain soveltamisalaa. Radiotaajuus on määritelty 4 §:n 1 kohdassa ja radiolaite 4 §:n 3 kohdassa.

Pykälän 2 momentin säännös vastaisi pääosin voimassa olevan radiolain 2 §:n 1 momenttia. Ehdotettu soveltamisalan laajennus avaruuteen lähetettyihin esineisiin on tarpeen, jotta Suomessa voidaan Kansainvälisen televiestintäliiton peruskirjan mukaisesti huolehtia myös avaruuteen lähetettyjen suomalaisten radiolähettimien radiotaajuuksien käytöstä siten, että ne eivät aiheuta haitallisia häiriöitä maailman muulle radioviestinnälle. Kansainvälisen televiestintäliiton peruskirjaa täydentävä radio-ohjesääntö sisältää lukuisia yksityiskohtaisia määräyksiä avaruuteen lähetetyissä esineissä olevien radiolaitteiden käytön hallinnoinnista.

Pykälän 3 momentin ensimmäisen lauseen mukaan lakia sovellettaisiin myös Suomen alueella liikkuvassa ulkomaisessa kulkuneuvossa olevan tai ulkomaalaisen hallussaan pitämän radiolaitteen hallussapitoon ja käyttöön. Säännös korvaisi voimassa olevan radioasetuksen 1 §:n 1 momentin ja 5 §:n. Perustuslain 12 §:n sananvapaussäännös koskee jokaista, myös ulkomaalaista. Tämän vuoksi nykyisin asetuksessa oleva säännös ehdotetaan nostettavaksi lain tasolle.

3 momentin toisen lauseen mukaan vieraan

valtion puolustusvoimiin ja muihin viranomaisiin sekä Suomen alueella liikkuvassa ulkomaisessa aluksessa tai ilma- aluksessa olevan radiolähttimen hallussapitoon ja käyttöön lakia sovellettaisiin siten kuin valtioneuvoston asetuksella säädetään. Säännös vastaisi voimassa olevan radioasetuksen 1 §:n 3 momenttia ja 2 §:n 1 momenttia, jonka nojalla liikenneministeriö on antanut päätöksen radiolain ja radioasetuksen soveltamisesta Suomen alueella liikkuvassa ulkomaisessa aluksessa tai ilma-aluksessa olevan radiolähttimen hallussapitoon ja käyttöön (43/1999). Kyseessä on hyvin yksityiskohtainen säädös, minkä vuoksi sen nostamista lakitasolle ei pidetä perusteltuna. Voimassa olevan radioasetuksen 2 §:n 2 momenttia vastaava ulkomaalaisen aluksen yleisradiolähttimiä koskeva kielto on tarkoitus myös säätää tällä valtioneuvoston asetuksella. Säännöksen tarkoituksena on estää merellä harjoitettava ns. merirosvoradiotoiminta.

Ehdotetun 3 momentin nojalla on tarkoitus antaa myös valtioneuvoston asetus radiolainsäädännön soveltamisesta vieraan valtion puolustusvoimiin ja muihin viranomaisiin. Siten säädettäisiin esimerkiksi Schengenin yleissopimukseen perustuvassa rajan yli tapahtuvassa tarkkailussa ja takaa-ajossa Suomessa käytettävistä ja hallussa pidettävistä vieraan valtion poliisiviranomaisten radiolaitteista. Tässäkin on kyse yksityiskohtaisista erityissäännöksistä.

3 §. *Soveltamisalan rajoitukset.* Lain soveltamisalan ulkopuolelle rajattaisiin sotilaallisen maanpuolustuksen erikoisluonteen vuoksi puolustusvoimat ja rajavartiolaitos niiden harjoittaessa sotilaalliseen maanpuolustukseen liittyvää radioviestintää. Soveltamisalan ulkopuolelle rajattaisiin lisäksi puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen radiolaitteet, joita käytetään yksinomaan sotilaalliseen maanpuolustukseen liittyvään radioviestintään.

Säännös vastaisi pääosin voimassa olevan radiolain 1 §:n 3 momenttia kuitenkin siten täsmennettynä, että soveltamisalan ulkopuolelle rajattaisiin vain ne radiolaitteet, joita käytetään yksinomaan sotilaalliseen maanpuolustukseen liittyvään radioviestintään. Kun radiolaitetta käytettäisiin muuhunkin radioviestintään, puolustusvoimat ja rajavartio-

laitos asetettaisiin samaan asemaan muiden radiolaitteiden käyttäjien kanssa. Puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen toimiessa radiotaajuuksilla, joita ei ole tarkoitettu yksinomaan sotilaalliseen maanpuolustustarkoitukseen, on samoilla taajuuksilla harjoitettavan muun radioviestinnän riittävä häiriöttömyys turvattava. Tämä on mahdollista vain soveltamalla puolustusvoimiin ja rajavartiolaitokseen tältä osin samoja sääntöjä kuin muihinkin radiotaajuuksien käyttäjiin.

Kansainvälisen televiestintäliiton peruskirja antaa mahdollisuuden poiketa peruskirjaa täydentävän radio-ohjesäännön määräyksistä ainoastaan silloin, kun kysymys on sotilaallisesta radiotaajuuksien käytöstä (military radio station). Tällaisessakin tapauksessa on mahdollisuuksien mukaan noudatettava radio-ohjesäännön keskeisiä määräyksiä.

4 §. *Määritelmät.* Voimassa olevan radiolain määritelmät tarkistettaisiin vastaamaan uusia tarpeita ja eräitä radio- ja telepäätelaidirektiivin käsitteitä. Määritelmät vastaisivat pääosin voimassa olevan radiolain määritelmiä, jotka ovat puolestaan voimassa olevien radioalan kansainvälisten sopimusten ja vakiintuneen käytännön mukaisia.

Pykälän 1 kohdan mukainen radiotaajuuden määrittely perustuu voimassa olevan radiolain 3 §:n 5 kohdan radioaallon määritelmään.

Pykälän 2 ja 4 kohtien mukaiset radioviestinnän ja turvallisuusradioviestinnän määritelmät vastaisivat sisällöltään voimassa olevan radiolain määritelmiä.

Pykälän 3 kohdan mukainen radiolaitteen määritelmä vastaisi pääosin voimassa olevan radiolain määritelmää. Määritelmän vähäinen muuttaminen on tarpeen, jotta se vastaisi radio- ja telepäätelaidirektiivin 2 c artiklan radiolaitteen määritelmää. Määritelmän mukaan radiolaitteella tarkoitettaisiin laitetta tai sen olennaista osaa, joka on tarkoitettu radiotaajuisten sähkömagneettisten aaltojen lähettämiseen (radiolähetin) tai vastaanottamiseen (radiovastaanotin) radioviestintää varten. Olennaisella osalla tarkoitettaisiin esimerkiksi sellaista vahvistinta, jonka käyttötarkoituksena on sen kytkeminen radiolaitteen ja sen antennin väliin.

Radioamatööriviestinnän määritelmä kohdassa 5 olisi yhdenmukainen Kansainvälisen

televiestintäliiton peruskirjaa täydentävän radio-ohjesäännön määritelmän kanssa.

Haitallisen häiriön määritelmä on pykälän 6 kohdassa. Haitallinen häiriö määriteltäisiin yhdenmukaisesti radio- ja telepäätelaidirektiivin ja Kansainvälisen televiestintäliiton peruskirjaa täydentävän radio-ohjesäännön kanssa.

Pykälän 7 kohdassa ehdotettu yhdenmukaistetun standardin määritelmä vastaa radio- ja telepäätelaidirektiivin 2 artiklan h kohdan määritelmää ja 5 artiklan 1 kohtaa.

Pykälän 8 kohdassa määriteltäisiin arviointilaitos eli radio- ja telepäätelaidirektiivin 11 artiklan mukainen ilmoitettu tarkastuslaitos (notified body). Määritelmä on yhdenmukainen direktiivin kanssa. Arviointilaitos nimenä kuvaa laitoksen toimintaa paremmin kuin tarkastuslaitos.

5 §. *Radiolaitteen valmistajan sijasta vastuussa olevat.* Pykälässä säädettäisiin siitä, kuka vastaa tietyistä valmistajan velvoitteista silloin, kun valmistaja ei ole sijoittautunut Euroopan talousalueelle. Vastuussa olisi ensisijaisesti yhteisön alueelle sijoittautunut valmistajan valtuuttama edustaja. Jos valmistajalla ei olisi tällaista edustajaa, vastuussa olisi se, joka vastaa laitteen saattamisesta ETA:een markkinoille. Säännöksellä pantaisiin osaltaan täytäntöön radio- ja telepäätelaidirektiivin 6 artiklan 3 ja 4 kohdan, 12 artiklan 1 kohdan, II liitteen 3 kohdan ja IV liitteen säännökset.

2 luku. Radiotaajuushallinto

6 §. *Radiotaajuuksien käyttö.* Pykälä olisi sisällöltään valtuutussäännös, jossa säädettäisiin siitä, miten määrätään radiotaajuuksien käytöstä eri käyttötarkoituksiin. Viestintävirastolle pykälässä annettava säädöstoimivalta koskee luonteeltaan yksityiskohtaisia teknisiä kysymyksiä, jotka kuuluvat Viestintäviraston erityisasiantuntemuksen alaan. Viestintäviraston itsenäinen harkintavalta taajuuksien käytöstä määräämisessä olisi hyvin rajoitettu, koska taajuusalueiden käytöstä eri käyttötarkoituksiin sovitaan kansainvälisesti harmonisoidulla jatkuvasti taajuuksien käyttöä Euroopassa ja maailmanlaajuisesti. Säännös on yhdenmukainen vakiintuneen käytännön kanssa. Määräyksenantovallan säätäminen

Viestintävirastolle on perusteltua myös siitä syystä, että taajuuksien käyttöä koskeviin taajuussuunnitelmiin kohdistuu usein toistuvia, häiriöiden ilmaantuessa kiireellisiä muutostarpeita.

Pykälän ensimmäisessä momentissa säädetäisiin, että radiotaajuuksien käytöstä määrää Viestintävirasto. Säännöksen mukaan taajuuksia koskevissa määräyksissä olisi taajuusalueen käyttötarkoituksen lisäksi oltava tiedot tärkeimmistä radio-ominaisuuksista, jotka taajuusaluetta käyttävän radiolaitteen on täytettävä. Radiolaitteen radio-ominaisuudet tarkoittavat kanavaväliä, lähetteen leveyttä, lähetystehoa, dupleksiväliä ja muita vastaavia ominaisuuksia. Viestintäviraston määräys on tarkoitus antaa sen sisältöisenä, että Viestintävirasto voisi yksittäisessä tapauksessa poiketa määräyksen mukaisesta taajuusalueen käyttötarkoituksesta. Poikkeamisen pitäisi olla tarpeen perustellun radiotaajuuksien käyttötarpeen vuoksi eikä se saisi vaarantaa taajuuksien riittävyttä määräyksen mukaiseen käyttöön. Tarvetta poikkeamiseen voi olla esimerkiksi erilaisten tapahtumien tai valtiovierailujen aikana, maanpuolustukseen liittyvistä syistä tai laitevalmistajien kehittämis- ja testaustoiminnassa.

Radiotaajuuksien tasapuolisen saatavuuden ja riittävyyden turvaaminen edellyttää perusteellista ja huolellista taajuussuunnittelua, jossa käyttäjät järjestellään eri taajuuksille ja taajuusalueille taajuuksien käyttötarkoituksen, yhteysetäisyyden, modulaatiolajin ja muiden vastaavien seikkojen perusteella. Taajuussuunnittelua, jolla on riittävät edellytykset joustavaan, tehokkaaseen ja tasapuoliseen toimintaan, tarvitaan myös radiotaajuuksien tehokkaan ja tarkoituksenmukaisen hyväksikäytön sekä riittävän häiriöttömän toiminnan turvaamiseksi.

Taajuudet eivät noudata valtioiden rajoja. Viestintäviraston taajuussuunnittelu perustuu pitkälti kansainvälisiin sitoumuksiin ja päätöksiin. Kansainvälisen televiestintäliiton peruskirjaa täydentävän radio-ohjesäännön lisäksi taajuussuunnittelua sitovat Euroopan yhteisöjen lainsäädännöstä aiheutuvat velvoitteet ja Euroopan radioviestintäkomitean päätökset sekä muiden maiden kanssa solmitut kahden- ja monenkeskiset sopimukset.

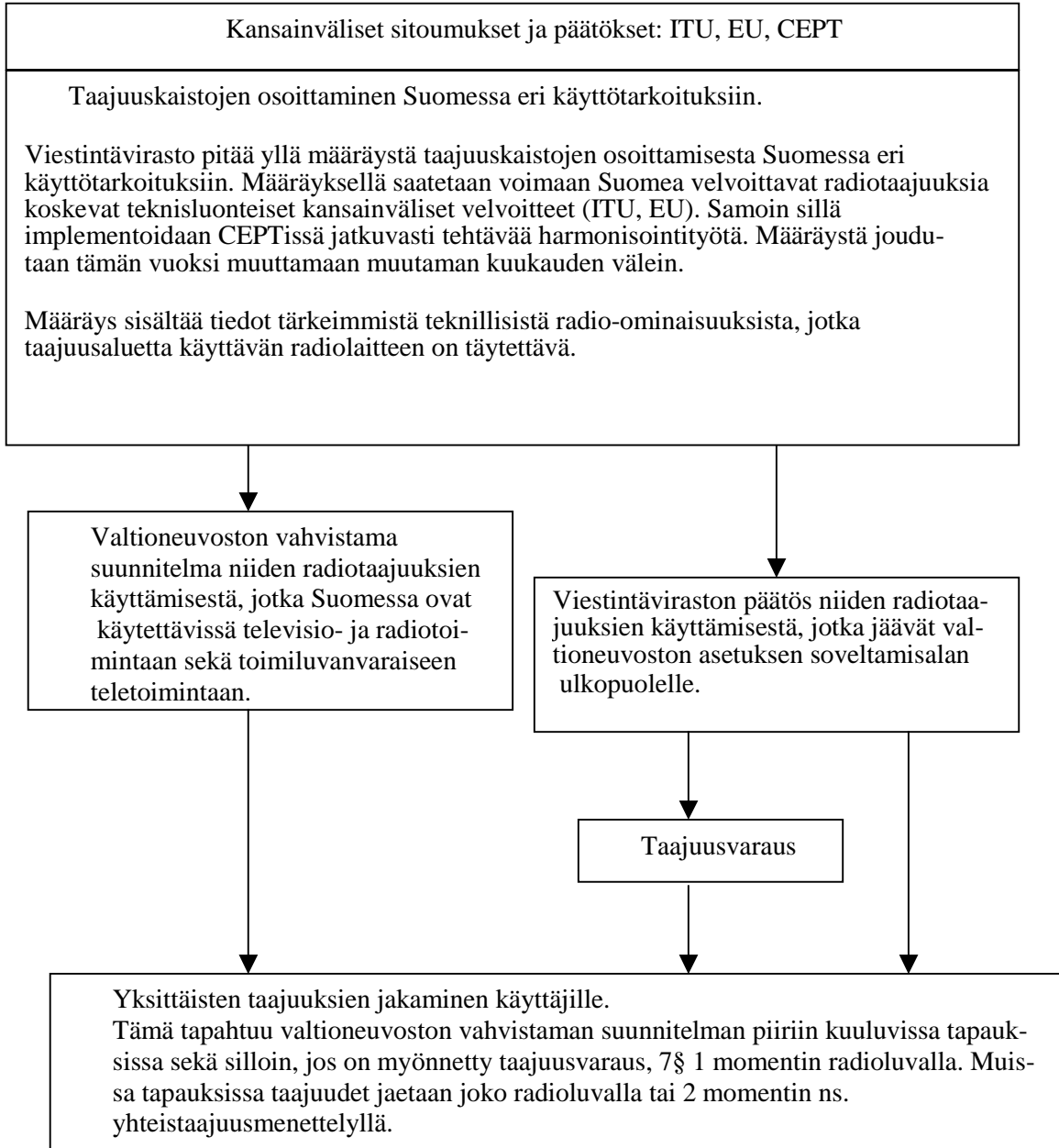
Kaikkien merkittävien taajuuspäätösten valmistelussa on tarkoitus kuulla radiohallinnon neuvottelukuntaa. Radiolaitteiden käyttäjien tarpeet olisi muutenkin mahdollisuuksien mukaan otettava huomioon taajuussuunnittelussa. Viestintävirasto kuulisi yksittäisiä käyttäjiä kulloisenkin tilanteen mahdollistamassa laajuudessa tarpeen mukaan.

Pykälän 2 momentin mukaan valtioneuvosto vahvistaisi televisio- ja radiotoimintaan sekä toimiluvanvaraiseen teletoimintaan käytettäväksi määrättyjen taajuusalueiden käyttösuunnitelman. Vahvistamistoimivalta määräytyisi valtioneuvoston ohjesäännön mukaisesti. Viestintävirasto valmistelisi käyttösuunnitelman. Vastaava säännös on nykyisin televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain (744/1998) 8 §:ssä. Säännös on tarkoitus kumota tämän lain antamisen yhteydessä, koska taajuuksien käytön suunnitteluun ja taajuuksien käytöstä päättämiseen liittyvät säännökset on tarkoituksenmukaista keskittää samaan lakiin.

Televisio- ja radiotoimintaan sekä toimiluvanvaraiseen teletoimintaan käytettävissä olevien taajuuksien suunnitteluun sisältyy teknisten seikkojen ohella myös sellaisia kysymyksiä, joiden ratkaiseminen edellyttää poliittista harkintaa. Tällöin on mahdollista sovittaa tehokkaasti yhteen alan toimijoiden tarpeet. Tietosisältöjen digitalisoituminen mahdollistaa jatkossa televiestinnän, informaatioteknologian ja median yhdentymisen eli konvergenssin, joka on otettava taajuussuunnittelussa huomioon.

Viestintävirastolle annettaisiin oikeus yksittäisessä tapauksessa teknisten syiden vuoksi poiketa vahvistetusta käyttösuunnitelmasta, jos se oli välttämätöntä häiriöiden estämiseksi tai rajoittamiseksi. Poikkeamisoikeuden säätäminen on perusteltua, koska häiriötilanteen selvittäminen vaatii nopeita toimia. Viestintävirasto päättäisi myös taajuuksien jakamisesta käyttäjille muuhun käyttötarkoitukseen kuin televisio- tai radiotoimintaa taikka toimiluvanvaraiseen teletoimintaan.

Seuraavassa on kaavio siitä, miten radiotaajuuksien käytöstä määrättäisiin ehdotetun 6 §:n mukaisesti:

7 §. *Radiolupa.* Esityksen mukaan radiolähettimen hallussapito ja käyttö olisivat edelleen luvanvaraisia, jos luvanvaraisuus on perusteltua taajuuksien tehokkaaseen, tarkoituksenmukaiseen ja riittävän häiriöttömään käyttöön liittyvästä syystä. Tästä säädetäisiin pykälän 1 momentissa.

Radiotaajuuksien yksilöllisellä ennakkosuunnittelulla pyritään radioverkkojen välisen häiriöiden estämiseen ja taajuuksien tehokkaaseen käyttöön. Radiolupajärjestelmän avulla varmistutaan siitä, että taajuussuunnittelun tulokset ovat käyttäjiä sitovia. Mahdollisimman suuren tehokkuuden ja häiriöttömyyden saavuttamiseksi on välttämätöntä, että käyttäjät saavat käyttää vain heille suunnitelmassa varattuja taajuuksia.

Lupajärjestelmän vaihtoehdot, kuten ilmoitusmenettely, johon on yhdistetty Viestintäviraston oikeus kieltää häiritsevän lähettimen käyttö, olisivat häiriön kohteeksi joutuneen kannalta hitaita ja tehotomia. Tällaisessa järjestelmässä myöskään ennakkosuunnittelu ei olisi mahdollista. Radiolupamenettelyssä voidaan lisäksi huolehtia eräistä muista yksilöllistä hallinnointia edellyttävistä toimista, kuten kutsumerkkien määräämisestä radioasemille.

Vaikka luvanvaraisuus koskee vain vähemmistöä kaikista radiolähettimistä, sen säilyttäminen pääsääntönä on edelleen tarkoituksenmukaista myös siitä syystä, että on mahdotonta määrittellä niitä uusia tulevaisuuden laiteryhmäitä, joiden yksilöllinen hallinnointi on tarpeen. Luvanvaraisille radiolähettimille myönnettyjä käyttö- ja hallussapitolupia on tällä hetkellä voimassa noin 150 000.

Luvanvaraisuuden pääsääntöisyyttä puoltaa sekin seikka, että Suomi on kansainvälisellä sopimuksella sitoutunut radiolähettimien kattavaan luvanvaraisuuteen. Kansainvälisen televiestintäliiton peruskirjaa täydentävä radio-ohjesääntö sisältää määräyksen, jonka mukaan jokaisella radiolähettimellä on oltava viranomaisen myöntämä lupa. Edellä mainitun yhteistaajuusmääräyksen voidaan ajatella olevan yhteislupa niille radiolähettimille, joita se koskee.

Valvonnan onnistumisen kannalta on käytännössä osoittautunut tärkeäksi, että myös radiolähettimen hallussapito on säädetty luvanvaraiseksi. Näytön hankkiminen radiolä-

hettimen käytöstä tai rakentamisesta oli erittäin vaikeaa ennen nykyisen radiolain voimaantuloa. Tämä aiheutti vakavia ongelmia käytön luvanvaraisuuden valvonnassa ja johti siihen, että nykyiseen radiolakiin otettiin myös radiolähettimen hallussapidon luvanvaraiseksi tehnyt säännös. Uudistusta on pidetty onnistuneena ja säännös ehdotetaan säilytettäväksi.

Käytännössä enemmistö kaikista radiolähettimistä on nykyisin vapautettu luvanvaraisuudesta radiolain 4 §:n ja radioasetuksen 6 §:n nojalla. Vastaavat säännökset ehdotetaan säädettäväksi pykälän 2 ja 3 momenteissa. Luvasta vapautetut radiolähetinryhmät ovat pääosin sellaisia, joissa suuri joukko pienitehoisia radiolähettimiä käyttää niille yhteisesti määrättyä taajuuskaistaa eikä merkittävää häiriövaaraa muille radiolaitteille tai radioverkoille ole.

Pykälän 2 momentti vastaa voimassa olevan radiolain 4 §:n 2 ja 4 momenttia sekä radioasetuksen 6 §:n 1 momentin 2 kohtaa. Niiden merkitys on käytännössä osoittautunut erittäin suureksi. Suomessa on tällä hetkellä arviolta 5 miljoonaa radiolähetintä, jotka toimivat Viestintäviraston niille vahvistamalla yhteistaajuuksilla.

Viestintäviraston toimivaltaa antaa luvasta vapaiden radiolähettimien käyttöä rajoittavia määräyksiä ehdotetaan täsmennettäväksi perustuslain edellyttämällä tavalla. Radiotaajuuksien tehokas käyttö ja taajuuksien riittävyys sekä riittävä häiriöttömyys edellyttävät, että Viestintävirastolla on toimivalta hallinnoida luvasta vapaiden radiolähettimien taajuuksien käyttämistä samojen periaatteiden mukaisesti kuin luvanvaraisten radiolähettimienkin. Viestintävirasto voisi näin antaa käyttöä rajoittavia määräyksiä samoilla edellytyksillä kuin radiolähettimen hallussapito ja käyttö säädetään luvanvaraiseksi.

Pykälän 3 momentti vastaisi voimassa olevan radiolain 4 §:n 2 momenttia ja radioasetuksen 6 §:n 1 momentin 1 kohtaa. Säännös vapauttaisi radioluvan hankkimisvelvollisuudesta muun muassa sen, joka pitää radiolähetintä hallussaan myynti- tai muussa vastavassa edelleen luovutustarkoituksessa.

Pykälän 4 momentti sisältäisi voimassa olevan radioasetuksen 3 §:n 2 momenttia vastaavan säännöksen. Viestintävirasto on

antanut säännöksen nojalla määräyksen eräiden radiolähetinien lupien ja merkkien hyväksymisestä. Kyseessä ovat ulkomaan viranomaisten antamat luvat, merkit tai muut oikeudet radiolähetinien käyttöön. Viestintäviraston määräyksellä on pantu täytäntöön kansainvälisistä sopimuksista ja Euroopan radioviestintäkomitean päätöksistä aiheutuvia velvoitteita eikä määräyksen antamiseen liity juurikaan harkintavaltaa. Määräystä on tekniikan kehittymisen ja uusien laiteryhmiä ilmaantumisen vuoksi muutettava varsin usein. Voimassa oleva Telehallintokeskuksen määräys eräiden radiolähetinien lupien ja merkkien hyväksymisestä annettiin ensimmäisen kerran vuonna 1990 ja sitä on sen jälkeen muutettu 13 kertaa.

Ulkomaalaisen mahdollisuudesta ilman radiolupaa pitää hallussaan muutakin kuin 2 - 4 momentissa tarkoitettua radiolähetintä säädettäisiin 5 momentissa. Säännös vastaisi pääosin voimassa olevan radioasetuksen 4 §:ää. Säännöksen tarkoitus on estää viranomaisten tarpeetonta puuttumista ulkomaalaisten hallussa pitämiin radiolähettimiin niissä tapauksissa, joissa voidaan pitää ilmeisenä, että ulkomaalaisen tarkoituksena ei ole käyttää radiolähetintä Suomessa, vaan että se on tarkoitettu käytettäväksi jossain muussa maassa. Säännöksen perusteella ulkomaalaisen oikeus pitää hallussa radiolähetintä olisi laajempi kuin Suomen kansalaisen. Säännöstä ei sovellettaisi ulkomaalaiseen, jolla on vakinainen asuinpaikka Suomessa. Perustuslain säännökset huomioon ottaen ehdotetaan, että Viestintäviraston sijasta valtioneuvosto voisi säätää poikkeuksen hallussapidon luvasta vapautusta koskevasta säännöksestä, jos se on tarpeen valtion turvallisuuteen, yleiseen järjestykseen, viestinnän häiriöttömyyteen tai muuhun vastaavaan etuun liittyvän syyn vuoksi.

8 §. *Lupaehdot.* Pykälän 1 momentti sisältäisi voimassa olevan radiolain 5 §:n 1 momenttia vastaavan säännöksen, jonka mukaan lupaan voidaan liittää tarpeellisia ehtoja. Säännöstä ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että lupaan liitettävien ehtojen pitäisi olla tarpeellisia taajuuksien tehokkaan tai tarkoituksenmukaisen käytön, viestintämarkkinoiden tehokkuuden tai häiriöiden estämisen tai poistamisen kannalta. Säännös olisi kattava

niiden seikkojen osalta, joiden perusteella Viestintävirasto voisi asettaa lupaehtoja.

Viestintävirasto voisi julkaista tiettyjä radiolähettimiä tai lähetintyyppisiä koskevia lupaehtoja myös yleisinä lupaehtoina. Yleisiin lupaehtoihin viitattaisiin radioluvassa ja näin ne tulisivat luvanhaltijaa velvoittaviksi muiden lupaehtojen ohella.

Lupaun voitaisiin 1 momentin mukaan liittää myös ehto, jonka mukaan radiolupaa on säilytettävä radiolähetinien välittömässä läheisyydessä. Ehto voitaisiin liittää lupaan silloin, kun se on valvonnan kannalta tarpeellista. Säännös luvan säilyttämisestä radiolähetinien välittömässä läheisyydessä sisältyy voimassa olevaan radioasetuksen 7 §:ään. Kaikissa tapauksissa luvan säilyttäminen lähetinien välittömässä läheisyydessä ei ole tarkoituksenmukaista. Esimerkiksi matkaviestinverkon tukiaseman radiolupaa säilytetään käytännön syistä lähes aina muualla kuin lähetinien välittömässä läheisyydessä.

Pykälän 2 momentin mukaan suuren häiriöriskin aiheuttavan lähetinaseman, kuten yleisradiolähetinien, lupaehtoisissa voitaisiin määrätä, ettei lähetintä saa ottaa käyttöön ennen kuin Telehallintokeskus on tarkastuksen perusteella hyväksynyt käyttöönoton. Viestintävirasto on antanut ULA-yleisradiolähetinien yleiset lupaehdot (YU 2.0, 1998), joissa määrätään ehdotettua säännöstä vastaavasti, että yleisradiolähetintä ei saa ottaa käyttöön ennen kuin Telehallintokeskus tarkastuksen perustella hyväksyy käyttöönoton. Tarkastuttamisvelvollisuuden perusteista ehdotetaan säädettävän laissa ja Viestintävirastolle ehdotetaan säädettäväksi toimivalta antaa tarkemmat määräykset tarkastusmenettelystä ja käyttöönoton hyväksymisen edellytyksistä, jotka koskevat lähetteen taajuuspoikkeamaa, lähetinien keskinäismodulaatiota, harhalähetiteitä ja muita vastaavia lähetinien säätämiseen liittyviä asioita.

Yleisradiolähetimet eivät ole ainoa suuren häiriöriskin lähetinryhmä. Esimerkiksi jotkut satelliittimaa-asetat saattavat väärin asennettuina ja viritettyinä aiheuttaa haitallisia häiriöitä. Tämän vuoksi 4 momentin mukaan Viestintävirasto voisi yleisradiolähetinien lisäksi liittää muunkin lähetinaseman lupaan ehdon tarkastuttamisvelvollisuudesta ennen lähetinien käyttöönottoa. Radiotekniikan

nopean kehityksen vuoksi säännös ehdotetaan annettavaksi avoimena koskemaan yleisesti suuren häiriöriskin aiheuttavia radiolähettimiä, koska on mahdotonta kattavasti luetella, mitä lähettimiä sen on tulevaisuudessa tarkoituksenmukaista koskea.

Viestintävirasto voisi 3 momentin mukaan muuttaa luvan voimassa ollessa lupaehtoja radiotaajuuksien käyttösuunnitelmien muuttamisen, taajuuksia koskevien määräysten, kansainvälisten sopimusvelvoitteiden ja ilmenneiden radiohäiriöiden poistamisen vuoksi. Säännös vastaa voimassa olevan radiolain 5 §:n 2 momenttia. Lupaehtojen muuttamiseen ei esityksen mukaan vaadita haitallista häiriötä, vaan pelkkä häiriön ilmeneminen riittää. Haitallinen häiriö on 4 §:ssä määritelty turvallisuusradioviestinnälle aiheutuvaksi häiriöksi tai muuta radioviestintää oleellisesti heikentäväksi, estäväksi tai toistuvasti keskeyttäväksi häiriöksi. Haitallisen häiriön kynnys on määritelmässä asetettu korkealle. Käytännössä käyttäjät voivat kokea myös tätä lievemmiä häiriöitä viestintää olennaisesti haittaaviksi. Tästä syystä lupaehtojen muuttaminen voi olla tarpeen myös haitallista vähäisemmän häiriön vuoksi.

Lupaehtojen muuttamiseen oikeuttavat edellytykset ehdotetaan säädettäväksi suljetuna, tarkkarajaisena luettelona siten, että lupaehtoja ei saisi muuttaa muiden kuin nimenomaisesti säännöksessä mainittujen syiden vuoksi. Tämä on perusteltua sen vuoksi, että lupaehtojen muuttaminen kesken luvan voimassaolon rajoittaa olennaisesti luvanhaltijan oikeuksia.

9 §. *Radiotaajuuksien varaus.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi mahdollisuus varata etukäteen laitteen käyttöön tarvittavat taajuudet silloin, kun se on perusteltua radiojärjestelmän suunnittelun tai toteuttamisen vuoksi tai jos radiolähtetimen hankkiminen edellyttää ennakkotietoa käytettävistä taajuuksista. Voimassa oleva radiolaki ei anna mahdollisuutta taajuuksien varaamiseen. Käytäntö on kuitenkin osoittanut siihen olevan tietyissä tapauksissa perusteltua tarvetta. Radiolähtetimen tai kokonaisen radiojärjestelmän hankkiminen sekä radiojärjestelmän suunnittelu ja toteuttaminen edellyttävät tietyissä tapauksissa ennen hankinnasta päättämistä varmaa ennakkotietoa taajuuksista, jotka Viestintävi-

rasto radioluvassa osoittaisi laitteen käyttöön. Taajuusvaraus voitaisiin myöntää hakijalle vain, jos se on perusteltua pykälässä mainitusta syystä.

10 §. *Radioluvan ja taajuusvarauksen myöntäminen.* Pykälän 1 momentti vastaa voimassa olevan radiolain 4 §:n 1 momenttia, 15 §:n 1 momentin 1 kohtaa ja radioasetuksen 7 §:n 1 momenttia, jonka mukaan V Telehallintokeskus määrää lupahakemukseen liitettävästä selvityksestä. Samoja sääntöjä ehdotetaan noudatettaviksi myös radiotaajuuksien varauksen myöntämisessä. Telehallintokeskus ei ole antanut määräystä lupahakemuksessa ilmoitettavista tiedoista tai selvityksestä vaan ne saatetaan hakijoiden tietoon hakemuslomakkeella sekä neuvomalla ja opastamalla tai pyytämällä hakemuksen täydennystä. Lupahakemuksen käsittelemiseksi tarpeelliset tiedot vaihtelevat lupalajeittain ja uusia sovelluksia ja radiojärjestelmiä koskevien lupahakemusten käsittely saattaa edellyttää uudenlaisten tietojen antamista Viestintävirastolle. Tämän vuoksi lupahakemuksessa selvitettävistä asioista ei voi antaa tyhjentävää määräystä. Lupalajista riippumatta jokaisessa hakemuksessa on kuitenkin selvitettävä hakijan nimi, henkilö- tai yhteisötunnus sekä osoitetiedot. Muut vaadittavat tiedot liittyvät radiolaitteen yksittäisiin teknisiin ominaisuuksiin, käyttötarkoitukseen ja käyttöpaikkaan.

Pykälän 2 momenttiin sisällytettäisiin voimassa olevan radiolain 5 §:ää vastaava säännös, jonka mukaan radiolupa olisi voimassa määräajan, enintään 10 vuotta kerrallaan. Yleisradiolähtetimen ja matkaviestinverkon radiolähtetimen radiolupa voisi 2 momentin mukaan olla voimassa nykyisestä poiketen kauemmin kuin 10 vuotta, kuitenkin enintään 20 vuotta. Pitempi määräaika on näiden radiolupien osalta perusteltua radiolähtetimillä harjoitettavan toiminnan luonteen ja jatkuvuuden vuoksi. Lisäksi tämä mahdollistaisi radioluvan myöntämisen samaksi ajaksi, jonka toimitus on voimassa.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi taajuusvaraukselle suhteellisen lyhyt voimassaoloaika, enintään vuosi. Radiotaajuuksien tehokkaan käyttämisen vuoksi radiotaajuusvarausta ei ole tarkoituksenmukaista pysyttää voimassa kovin pitkäaikaises-

ti. Taajuusvarauksen raukeamisesta sen seurauksena, että lähettimelle myönnetään radiolupa, ehdotetaan selvyyden vuoksi säädettävän 3 momentin lopussa.

Pykälän 4 – 7 momentissa säädettäisiin radioluvan ja taajuusvarauksen myöntämisen edellytyksistä. Radioluvan ja taajuusvarauksen myöntämiseen ei liittyisi tarkoituksenmukaisuusharkintaa vaan radiolupa tai 9 §:ssä tarkoitettulla tavalla perusteltu taajuusvaraus olisi myönnettävä, jos hakemus täyttää 4 momentissa asetetut vaatimukset eikä pykälän 5 – 7 momentista muuta johdu.

Pykälän 4 momentin 1 kohdan mukaan radioluvan tai 9 §:ssä tarkoitettulla tavalla perustellun taajuusvarauksen myöntäminen edellyttäisi, että lupaa tai varausta haetaan taajuusalueelle, joka taajuussuunnitelmassa tai Viestintäviraston antamassa taajuuksia koskevassa määräyksessä on osoitettu hakemuksessa tarkoitettuun käyttöön.

Kysymyksessä olevalta taajuusalueelta pitäisi 4 momentin 2 kohdan mukaisesti olla osoitettavissa teknisesti tarkoituksenmukaisia radiotaajuuksia hakijan käytettäväksi tai varattavaksi. Hakemus voitaisiin hylätä, jos sen hyväksyminen johtaisi taajuuksien käytön tehokkuuden huononemiseen, epätarkoituksenmukaiseen taajuuksien käyttöön tai aiheuttaisi häiriöitä muulle radioviestinnälle. Hakijan, joka ei aiemmassa toiminnassaan ole rikkonut radioviestintää koskevia säännöksiä, määräyksiä tai lupaehtoja, oletettaisiin täyttävän 4 momentin 3 kohdan mukaisen ehdon.

Lupahakemus tai taajuusvaraushakemus voitaisiin 5 momentin mukaan hylätä, jos hakija on laiminlyönyt aiemmasta saman lupalajin radioluvasta tai taajuusvarauksesta eräänntyneiden lupa- tai taajuusmaksujen suorittamisen, ja maksamatta oleva summa on vähäistä suurempi. Saatavien tehokkaan perimisen kannalta ei olisi mielekästä myöntää maksullista suoritetta hakijalle, jonka aieman maksukäyttötymisen perusteella voidaan perustellusti epäillä uusien maksujen asianmukaista suorittamista. Maksamatta olevaa maksun osaa verrattaisiin perittävään vuosittaiseen maksuun. Tulkintaan vaikuttaisi myös maksamatta olevan määrän absoluuttinen suuruus siten, että määrältään yleisesti vähäiseksi katsottu maksurästi ei oikeuttaisi lupahakemuksen hylkäämiseen ja vastaavasti

määrältään suureksi katsottu maksurästi oikeuttaisi lupahakemuksen hylkäämiseen.

Pykälän 6 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että radioluvan ja taajuusvarauksen myöntäminen edellyttää, että hakijalle on myönnetty toimilupa, jos hakijan radiolähettimellä harjoittama toiminta on telemarkkinain (396/1997) tai televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain (744/1998) tarkoittamaa toimiluvanvaraista toimintaa. Säännös on tarpeen sen estämiseksi, että radiolupaa tai taajuusvarausta hakemalla varattaisiin toimiluvanvaraiseen toimintaan käytettäväksi tarkoitettut taajuudet mutta taajuuksia ei voitaisi puuttuvan toimiluvan vuoksi käyttää radioluvan tai taajuusvarauksen tarkoittamalla tavalla.

Säännöksen tarkoituksena ei olisi estää radioluvan tai taajuusvarauksen myöntämistä sellaiselle hakijalle, joka tarjoaa lähetysohjelmiä ja -kapasiteettia esimerkiksi televisio- tai radio-ohjelmatoiminnan harjoittajille. Hakija, jonka toimiala on esimerkiksi lähetystekniikan ja -yhteyksien vuokraaminen mutta ei lähetysohjelmien harjoittaminen, ei tarvitse toimintansa harjoittamiseen toimilupaa. Näin ollen radiolupa ja taajuusvarauskin voidaan myöntää tällaiselle hakijalle, vaikka sillä ei ole toimilupaa.

Pykälän 7 momentin säännös koskee harkintavallan käyttöä kilpahakutilanteessa, jossa radiolupaa tai taajuusvarausta ei voida myöntää kaikille hakijoille. Myös tämän säännöksen nojalla tapahtuva harkinta olisi laillisuusharkintaa ja päätöksestä olisi valitusoikeus.

11 §. *Radioluvan haltijan vaihtuminen.* Lain 11 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi radioluvan siirtämisestä. Voimassa olevan radioasetuksen mukaan lupaa ei saa siirtää toiselle, ellei lupaehtoisissa ole toisin määrätty.

Käytännössä ilmenee usein tarvetta siirtää radiolupa osakeyhtiölaissa (734/1978) tarkoitettua konsernin sisällä yhtiöltä toiselle. Radioluvan ehdoissa tarvetta ei kuitenkaan aina voida ennakoita. Tämän vuoksi ehdotetaan 1 momentissa säädettäväksi, että radiolupa saadaan siirtää konsernin sisällä yhtiöltä toiselle. Muuta radioluvan siirtämistä koskeva säännös jätettäisiin ennalleen eli siirtäminen olisi sallittu ainoastaan, jos lupaehtoisissa niin määrätään.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin mahdollisuudesta lainata, vuokrata tai muuten luovuttaa radiolähetin lyhytaikaisesti toisen käytettäväksi. Radioluvan luovuttamista lainajan tai muun tilapäisen käyttäjän haltuun ei katsottaisi 1 momentissa tarkoitetuksi radioluvan siirtämiseksi toiselle. Säännöksen mukaan se, joka antaa lähettimensä toiselle tilapäisesti käytettäväksi on velvollinen hankkimaan tarvittavan radioluvan ja huolehtimaan siitä, että lainaaja tai lähettimen vuokralle ottanut tai muu väliaikainen käyttäjä noudattaa lähetintä käyttäessään sen radiolu-paehtoja.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi radioluvan siirtymisestä fuusiossa ja konkurssissa sekä liiketoiminnan myynnin tai muun luovutuksen yhteydessä. Radiolupa siirtyisi fuusiossa ja liiketoiminnan luovutuksessa vastaanottavalle yhtiölle. Poikkeuksellisesti liiketoiminnan voisi ostaa tai saada myös luonnollinen henkilö. Radiolupa siirtyisi myös konkurssipesälle, jos konkurssipesä jatkaa radioluvan haltijan elinkeinotoimintaa ja Viestintävirasto saa toiminnan jatkamisesta pesänhallinnolta ilmoituksen ennen kuin lupa raukeamisen vuoksi poistetaan. Koska radiolupa lakkaisi olemasta voimassa, jollei konkurssipesän hallinnolta saada ilmoitusta, välttyttäisiin käytännössä esiin tulleilta tilanteilta, joissa konkurssipesän hallinto ei irtisano radiolupaa, vaikka radiolähettimen käyttöä ei jatketa. Radioluvasta on näissäkin tapauksissa pitänyt periä valtion maksuperustelakiin (150/1992) ja liikenneministeriön päätökseen perustuvat maksut, mikä on saatanut tulla konkurssipesien hallinnoille yllätyksenä.

12 §. *Radioluvan ja radiotaajuuksien varauksen peruuttaminen.* Viestintävirastolla on oltava oikeus 1 momentissa mainituista syistä peruuttaa myöntämänsä lupa tai taajuusvaraus. Pykälän 1 kohdan mukainen luvan ja taajuusvarauksen peruutusperuste olisi osin vastaava kuin voimassa olevan radiolain 19 §:n 1 momentissa. Esityksen mukaan lupa tai taajuusvaraus voitaisiin peruuttaa, jos luvanhaltija olennaisesti rikkoo lupaehtoa tai maksuvelvollisuutta. Maksuvelvollisuuden laiminlyönnin oleellisuutta luvan peruutusperusteena tulkittaisiin siten, että ainoastaan toistuva maksun laiminlyönti tai absoluutti-

selta määrältään merkittävä maksun laiminlyönti oikeuttaisi luvan peruuttamiseen. Absoluuttiselta määrältään tai suhteelliselta määrältään vähäinen maksun laiminlyönti ei koskaan oikeuttaisi luvan peruuttamiseen. Luvan peruuttaminen olisi näissäkin tapauksissa viimeinen keino, jos erääntyneitä maksuja ei saataisi yleisesti käytössä olevin perimiskeinoin perityksi maksuvelvolliselta.

Luvan peruuttamisen katsotaan olevan perusteltua myös 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa, joissa luvanhaltija käyttää radiolähetintä turvallisuusradioviestinnän häirintään.

Taajuuksien tehokas ja tarkoituksenmukainen käyttö edellyttää, että Viestintävirasto voisi 3 kohdan mukaisesti peruuttaa radioluvan tapauksessa, jossa luvanhaltija ei käytä luvassa osoitettuja taajuuksia eikä ota niitä käyttöönsä Viestintäviraston asettamassa kohtuullisessa määrääjassa. Luvan peruuttaminen olisi mahdollista esimerkiksi tapauksissa, joissa on kyse toimiluvanvaraiseen teletoimintaan liittyvästä radioluvasta tai paikallisiin johdottomiin radiojärjestelmiin (WLL) liittyvistä radioluvista. Nämä ovat sellaisia radioviestinnän muotoja, joissa taajuuksien käyttöoikeuksien kysyntä yleensä ylittää toimintaan osoitettavien taajuuksien määrän.

Myös 4 kohdassa ehdotettu peruste on taajuuksien tehokkaan ja tarkoituksenmukaisen käytön kannalta tarpeellinen. Kohdan tarkoittama tilanne voisi olla esimerkiksi sellainen, jossa radiolähetin vanhentuneen tekniikkansa vuoksi käyttää taajuuksia epätarkoituksenmukaisen tuhlaavasti.

Pykälän 5 ja 6 kohdan mukaisesti radiolupa peruutettaisiin silloin, kun luvan haltijalla ei enää ole lähettimellä harjoitettavan toiminnan edellyttämää toimilupaa.

Pykälän 7 kohta vastaa voimassa olevan radiolain 19 §:n 1 momenttia. Radioluvan peruutusedellytykset ehdotetaan säädettäväksi pykälässä tarkkarajaisesti ja siten, että ne kaikki luetellaan säännöksessä.

13 §. *Päätös häiriösuojauksesta.* Pykälä vastaa voimassa olevan radioasetuksen 10 §:ää. Säännöstä on täsmennetty poistamalla päätöksen peruuttamisen edellytyksistä ilmaisu "tai siihen on muu erityinen syy".

14 §. *Eryiset sähkölaitteet.* Pykälän sisäl-

tö vastaisi voimassa olevan radiolain 11 §:ää. Pykälässä tarkoitetut laitteet on suunniteltu synnyttämään radiotaajuisia kenttiä jollakin tavalla rajattuun tilaan. Käytännössä kentät vuotavat jossakin määrin myös ympäristöön ja tämän vuoksi niille on varattu erityisiä taa-juusalueita. Viestintävirasto antaisi määräyksen käytettävistä radiotaajuuksista ja ehdoista, miten laitteita saa käyttää.

15 §. *Pätevyyden osoittaminen.* Radiolähetimen käyttäjältä vaadittavasta pätevyydestä säädettäisiin 1 momentissa. Voimassa olevassa radiolaissa ei ole vastaavaa säännöstä. Sen sijaan voimassa olevan radioasetuksen 8 §:n mukaan Viestintävirasto voi erityisestä syystä määrätä, että tietyn tai tietyntyypin radiolähetimen käyttäjältä vaaditaan erityisesti määritelty kelpoisuus. Telehallintokeskus on antanut asetussäännöksen nojalla määrärauksen vaadittavasta kelpoisuudesta.

Pätevyyden vaatiminen perustuu Kansainvälisen televiestintäliiton peruskirjaa täydentävän radio-ohjesäännön vaatimuksiin. Radio-ohjesäännön mukaisesti radiolähetimen käyttäjältä edellytetään erityisesti määriteltyä pätevyyttä, jos lähetintä käytetään radio-ohjesäännössä määriteltyyn meriradio- tai radioamatööriviestintään.

Pykälän 1 momentin mukaan radiolähetintä meriradio- tai radioamatööriviestintään käytävällä on oltava pätevytensä osoituksena joko Viestintäviraston myöntämä pätevyystodistus tai vieraan valtion toimivaltaisen viranomaisen myöntämä pätevyystodistus, jonka Viestintävirasto on hyväksynyt Suomessa voimassa olevaksi. Ihmishengen turvallisuutta merellä koskevan SOLAS-yleissopimuksen (Safety of Life at Sea) piiriin kuuluvan aluksen radioasemanhoitajan pätevyystodistus hyväksyttäisiin neuvoston direktiivin 94/58/EY merenkulkijoiden vähimmäiskoulutuksesta sekä sen muuttamisesta annetun neuvoston direktiivin 98/35/EY mukaisesti. Radioamatöörin ja muun kuin kauppamerenkulun aluksen radiolaitteen käyttäjän pätevyystodistuksen hyväksymisessä noudatettaisiin Euroopan radioviestintäkomitean päätöksiä ja suosituksia.

Pykälän 2 momentin poikkeussääntö vastaa vakiintunutta käytäntöä. Sen mukaisesti on tarkoituksenmukaista sallia radiolähetimen käyttö muun muassa opettelutarkoituksessa

ennen pätevyystodistuksen hankkimista. Pätevytensä osoittaneen henkilön on tällöin valvottava käyttöä ja oltava niin lähellä käyttäjää, että hän näkee ja kuulee, miten radiota käytetään ja voi tarvittaessa katkaista lähettyksen

Tutkintovaatimukset asettaisi 3 momentin mukaan Viestintävirasto ja niiden täyttämisen osoitettaisiin suorittamalla tutkinto, jonka vastaanottaisi Viestintäviraston määräämät tutkinnon vastaanottaja. Tutkintojen vastaanottajat ovat eri puolilla Suomea toimivia meriradioviestinnän asiantuntijoita tai radioamatöörejä. Tutkinnon vastaanottajat ovat työsuhteessa Viestintävirastoon ja näin ollen heihin sovelletaan rikoslain 40 luvun julkisyhteisön työntekijää koskevia virkarikoksiin verrannollisia rikosoikeudellisia säännöksiä. Tutkintovaatimukset perustuisivat kuten tähänkin saakka pääosin radio-ohjesääntöön ja muihin kansainvälisiin yleissopimuksiin sekä yhteiseurooppalaiseen Euroopan radioviestintäkomitean päätöksiin ja suosituksiin. Tutkintotoiminnassa on kyse hallintomenettelylain tarkoittamasta hallintotarkastuksesta viranomaisessa ja siihen sovelletaan hallintomenettelylain säännöksiä.

Pykälän 4 momentin mukaan Viestintävirasto myöntäisi pätevyystodistuksen tutkinnon suorittaneelle hakijalle, jos ei ole perusteltua syytä epäillä että hakija rikkoo radioviestintää koskevia säännöksiä tai määräyksiä. Hakijan, joka ei aiemmassa toiminnassaan ole rikkonut radioviestintää koskevia säännöksiä tai määräyksiä, oletettaisiin täytävän ehdon.

Pykälän 5 momentin mukaan tutkinnossa hylätty voisi vaatia tutkintosuorituksensa arvioinnin oikaisua Viestintävirastolta Säännöksen tarkoituksena olisi turvata tutkittavien oikeusturva. Viestintävirasto voisi tarvittaessa näin valvoa valtuuttamiensa tutkinnon vastaanottajien arvostelun yhdenmukaisuutta, tasapuolisuutta ja suhteellisuutta. Oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen saisi hakea muutosta niin kuin 38 §:ssä säädetään.

6 momentin mukaan ilmailuradioviestinnässä vaadittavasta pätevyydestä säädettäisiin ilmailulaissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä ja määräyksissä. Viittaussäännöksen sisällyttäminen radiolakiin katsotaan tarpeelliseksi, koska myös ilmailuradiovies-

tinnän osalta pätevyiden edellyttäminen perustuu radio-ohjesääntöön. Ilmailuradioviestinnässä vaadittavasta pätevyydestä säädetään Ilmailulaitoksen antamissa ilmailumääräyksissä.

16 §. *Pätevyiden ylläpitäminen.* Pykälän 1 momentissa säädetäisiin kansainvälisistä sopimusvelvoitteista ja direktiivistä 98/35/EY aiheutuvasta velvoitteesta pätevyiden ylläpitämisen osoittamiseen. Kansainvälisen ihmishengen turvallisuutta merellä koskevan SOLAS -yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvan aluksen GMDSS -laitteiden (Global Maritime Distress and Safety System) käyttäjän on osoitettava pätevyytensä ylläpitämisen viiden vuoden välein.

Pätevyiden ylläpitäminen voitaisiin osoittaa kolmella 1 momentissa säädettäväksi ehdotetulla vaihtoehdoisella tavalla. Hakija voisi ensinnäkin esittää todistuksen siitä, että hän on pitänyt pätevyyttään yllä käytännön työssä eli että hän on viimeksi kuluneiden viiden vuoden aikana ollut yhteensä vähintään vuoden ajan meripalveluksessa ja tuona aikana säännöllisesti käyttänyt GMDSS -laitteita.

Toinen tapa osoittaa pätevyiden ylläpitäminen olisi suorittaa tutkinto, jonka vastaanottaisi Viestintäviraston valtuuttama tutkinnon vastaanottaja 15 §:ssä tarkoitettulla tavalla. Kansainvälisiin sopimuksiin ja suosituksiin perustuvat tutkintovaatimukset vahvistaisi tässäkin tapauksessa Viestintävirasto.

Kolmanneksi pätevyiden ylläpitäminen voitaisiin osoittaa esittämällä merenkulkuopilaitoksen myöntämä todistus Viestintäviraston hyväksymän täydennyskurssin suorittamisesta. Viestintävirasto opastaisi ja neuvoksi kurssien järjestäjiä siitä, mitä täydennyskurssin opetusohjelmaan on sisällyttävä.

Pykälän 2 momentin mukaan Viestintävirasto myöntäisi pätevyydettodistuksen sille, joka osoittaisi pätevyiden ylläpitämisen 1 momentissa säädetyllä tavalla. Esityksen 15 §:n 1 momentissa ehdotetun mukaisesti ehdotetaan 2 momentissa säädettävän, että Viestintävirasto voisi hyväksyä kelpoisuuden ylläpitämisen osoitukseksi myös vieraan valtion toimivaltaisen viranomaisen antaman todistuksen, joka ilmaisee pätevyiden ylläpitämisen.

17 §. *Pätevyiden ja kelpoisuustodistuksen*

esittäminen sekä todistusten voimassaoloaika. Pykälän 1 momentissa säädetäisiin pätevyiden ja kelpoisuustodistusten esittämismuotoisuudesta. Säännös velvoittaisi sen, joka käyttää radiolähetintä meriradio- tai radioamatööriviestintään, pitämään mukanaan tai saatavilla todistuksen, josta käy ilmi lain edellyttämä pätevyys ja sen säilyttäminen.

Ehdotettu säännös vastaa sisällöltään pääosin voimassa olevan radioasetuksen 7 §:n 3 momenttia. Se velvoittaa säilyttämään pätevyydettodistusta radiolähettimen välittömässä läheisyydessä. Asetussäännöstä on tarkoituksemukaista muuttaa siksi, että ei ole täysin johdonmukaista velvoittaa säilyttämään todistusta lähettimen välittömässä läheisyydessä, koska pätevyiden ja kelpoisuustodistus ei ole sidoksissa tiettyyn radiolähettimeen. Todistus on sidottu henkilöön, joka radiolähetintä käyttämällä harjoittaa radioviestintää.

Pykälän 2 momentissa säädetäisiin pätevyiden ja kelpoisuustodistusten voimassaoloajasta. Pätevydettodistus olisi vakiintuneen käytännön mukaisesti voimassa toistaiseksi. Kelpoisuustodistuksen ehdotettu viiden vuoden voimassaoloaika perustuu edellä mainittuun STCW -yleissopimukseen ja direktiiviin 98/35/EY. Viiden vuoden voimassaoloaika lasketaan todistuksen myöntämisestä, jos todistusta haetaan käytännön työskentelyn perusteella. Muussa tapauksessa voimassaoloaika lasketaan tutkinnon suorittamis päivästä tai tutkinnon korvaavan kurssin suorittamisesta lukien.

18 §. *Pätevyiden ja kelpoisuustodistuksen peruuttaminen.* Pykälässä säädetäisiin edellytyksistä, joilla Viestintävirasto voi peruuttaa myönnetyn pätevyiden tai kelpoisuustodistuksen. Peruutusedellytykset olisivat säädety pykälässä tarkkarajaisesti ja siten, että ne kaikki luetellaan säännöksessä. Pätevydettodistus voitaisiin peruuttaa, jos todistuksen haltija syyllistyy vakaviin radioviestintään kohdistuviin rikoksiin tai hän toistuvasti aiheuttaa radioviestinnälle häiriön taikka toistuvasti rikkoo radioviestintää koskevia säännöksiä.

3 luku. Radiolaitteiden markkinoille saattaminen

19 §. *Maahantuonti, myynti, kaupanpitä-*

minen, esittely ja käyttö. Pykälän 1 ja 2 momentit vastaisivat pääasiallisesti voimassa olevan radiolain 8 §:n 1 ja 2 momenttia sekä radioasetuksen 3 §:n 2 momenttia. Radio- ja telepäätelaitedirektiivin edellyttämällä tavalla kielletäisiin kuitenkin myös virheellisesti tai puutteellisesti merkittyjen radiolähetinten ja radiovastaanotinten maahantuonti, kaupanpittäminen ja myynti. Lisäksi tällaisten radiolähetinten muikin toiselle luovuttaminen olisi kiellettyä. Näin pystyttäisiin tarvittaessa puuttumaan myös vastikkeettomiin luovutuksiin, kuten liikelahjoihin, ja vältettäisiin luovutuksen vastikkeellisuuden toteen näyttämiseen liittyvät ongelmat.

Radio- ja telepäätedirektiivin täytäntöön panemiseksi ehdotetaan, että radiolaitteiden kaupanpidon kieltö koskisi myös sellaisia radiolaitteita, joista ei ole annettu käyttäjälle 22 §:ssä tarkoitettuja tietoja tai joista annetut tiedot ovat virheellisiä tai puutteellisia.

Pykälän 3 momentin säännöksellä pantaisiin täytäntöön radio- ja telepäätelaitedirektiivin 8 artiklan 2 kohta. Sen tarkoituksena on antaa valmistajille mahdollisuus esitellä esimerkiksi messuilla, näyttelyissä ja esittelyissä uusia, markkinoille saatettavaksi tarkoitettuja radiolaitemalleja vaikka niiden vaatimustenmukaisuuden varmistamista ja vakuutusta ei ole vielä tehty.

Pykälän 4 momentissa on voimassaolevan radiolain 8 §:n 1 momentin kieltoa vastaava säännös sellaisen radiolähettimen käytön kiellosta, jonka vaatimustenmukaisuutta ei ole varmistettu millään säädetyllä tavalla.

20 §. *Olellaiset vaatimukset.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin direktiiviin 1999/5/EY mukaisista olellaisista vaatimuksista, jotka koskevat kaikkia muita paitsi esityksen 24 §:ssä tarkoitettuja radiolaitteita. Momentin 1 kohdan mukaan radiolaitteen on täytettävä ihmisen terveyden ja turvallisuuden suojeluun liittyvät vaatimukset. Näihin kuuluisivat muun muassa sähkö- ja säteilyturvallisuusvaatimukset. Sähköturvallisuusvaatimuksista on säädetty kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksessä sähkölaitteiden turvallisuudesta (1694/1993).

Momentin 2 kohdan mukainen olellainen vaatimus koskee sähkömagneettista yhteensopivuutta. Telehallintokeskus on antanut sähkömagneettisesta yhteensopivuudesta

määräyksen, joka koskee kaikkia radiolaitteita.

Momentin 3 kohdan mukainen olellainen vaatimus on, että radiolaitteet käyttävät radiotaajuuksia ja kiertorataresursseja tehokkaasti niin, että vältetään haitallisten häiriöiden syntymiseltä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin Viestintävirastolle toimivalta antaa määräyksiä radio- ja telepäätelaitedirektiivin mukaisista olellaisista erityisvaatimuksista. Direktiivin mukaan komissio voi päättää, että joku direktiivin 3 artiklan 3 kohdassa luetelluista laiteominaisuuksista on tiettyä laitetta tai laiteryhmää koskeva olellainen erityisvaatimus. Direktiivin 6 artiklan 2 kohdan mukaan komissio määrää päätöksessään, mistä lähtien erityisvaatimusta on sovellettava. Sen lisäksi komissio määrää, kuinka kauan ennen soveltamispäivää markkinoille saatettu radiolaitte voidaan pitää markkinoilla.

Vuoden 2000 syyskuun loppuun mennessä komissio on tehnyt kaksi olellaisia erityisvaatimuksia koskevaa päätöstä: komission päätös direktiivin 1999/5/EY 3 artiklan 3 kohdan e alakohdan soveltamisesta radiolaitteisiin, jotka kuuluvat sisävesiliikenteen radiopuhelinpalvelua koskevan alueellisen järjestelyn piiriin, 2000/299/EY, ja komission päätös direktiivin 1999/5/EY 3 artiklan 3 kohdan e alakohdan soveltamisesta SOLAS-sopimuksen ulkopuolelle jääviin merialuksiin asennettaviksi tarkoitettuihin radiolaitteisiin, joiden tarkoituksena on osallistua merenkulun maailmanlaajuiseen hätä- ja turvallisuusjärjestelmään ja jotka eivät kuulu laivavarusteista annetun neuvoston direktiivin 96/98/EY soveltamisalaan, 2000/638/EY. Molemmissa on kysymys direktiivin 3 artiklan 3 kohdan e alakohdan mukaisesta olellaisesta erityisvaatimuksesta, jonka mukaan laitteen on tuettava tiettyjä hätäpalveluun pääsyn turvaavia ominaisuuksia.

Säädöstoimivalta ehdotetaan annettavaksi Viestintävirastolle, koska kysymyksessä on paljon teknisiä yksityiskohtia sisältävä säädös, johon todennäköisesti kohdistuu kiireellisiä ja usein toistuvia muutostarpeita. Määräyksen sisältö määräytyisi komission päätöksen perusteella eikä sen antamiseen juurikaan liittyisi harkintavaltia.

21 §. *Vaatimustenmukaisuuden varmistaminen.*

minen. Pykälässä säädettäisiin radio- ja telepäätelaitedirektiivin edellyttämästä vaatimuksesta varmistaa ja vakuuttaa, että radiolaitte on sitä koskevien olennaisten vaatimusten mukainen. 1 momentin mukaan valmistajan olisi varmistettava, että valmistettu radiolaitte täyttää 20 §:ssä tarkoitettujen olennaiset vaatimukset. Varmistuttuaan asiasta valmistajan olisi laadittava asiakirja, jossa valmistaja vakuuttaa, että radiolaitte täyttää olennaiset vaatimukset. Jos valmistaja itse ei olisi sijoittautunut yhteisön alueelle, vaatimustenmukaisuuden varmistamisesta ja vakuuttamisesta olisi valmistajan sijasta vastuussa tämän Euroopan talousalueelle sijoittautunut valtuutettu edustaja.

2 momentin mukaan Viestintävirasto antaisi määräykset menettelyistä, joita vaatimusten mukaisuuden varmistamisessa on noudatettava ja asiakirjoista, joita menettelyjen yhteydessä on laadittava. Määräys sisältäisi lisäksi säännökset yhdenmukaistettujen standardien soveltamisen merkityksestä. Säädöstoimivalta ehdotetaan annettavaksi Viestintävirastolle, koska kysymys on yksityiskohtaisia teknisluonteisia seikkoja koskevasta säädöksestä, johon saattaa kohdistua yhteisösäädöksistä johtuvia kiireellisiä ja usein toistuvia muutostarpeita. Määräyksellä pantaisiin osaltaan täytäntöön radio- ja telepäätelaitedirektiivin säännöksiä. Sen antamisessa ei näin ollen olisi merkittävää harkintavallan käyttöä.

Pykälän 3 momentilla pantaisiin täytäntöön radio- ja telepäätelaitedirektiivin liitteisiin II ja IV sisältyvät asiakirjojen säilyttämistä koskevat vaatimukset.

Pykälän 4 momentilla pantaisiin täytäntöön radio- ja telepäätelaitedirektiivin 10 artiklan 6 kohdan mukainen vaatimus, joka koskee vaatimustenmukaisuuden varmistamisen yhteydessä laadittavien asiakirjojen kieltä. Asiakirjat voitaisiin laatia Suomen virallisilla kielillä tai vaatimustenmukaisuuden varmistamismenettelyssä mahdollisesti käytettävän arviointilaitoksen hyväksymällä kielellä. Lisäksi ehdotetaan säädettäväksi, että asiakirjoissa voitaisiin käyttää myös Viestintäviraston hyväksymää kieltä. Säännös katsotaan aiheelliseksi niiden tilanteiden varalta, joissa arviointilaitos ei ole mukana vaatimustenmukaisuuden varmistamisessa ja muun kuin

Suomen virallisen kielen käyttäminen olisi kuitenkin laitevalmistajien kannalta tarkoituksenmukaista.

22 §. *Merkitseminen ja annettavat tiedot.* Pykälän 1 momentti vastaisi pääosin voimassa olevan radiolain 8 §:n 3 momenttia. Radiolaitteiden merkitsemistä koskevalla Viestintäviraston määräyksellä pantaisiin osin täytäntöön radio- ja telepäätelaitedirektiivin säännökset radiolaitteiden merkitsemisestä. Kysymyksessä olisi luonteeltaan tekninen normi, jonka antamiseen ei sisälly merkittävää harkintavaltaa.

2 momentilla pantaisiin täytäntöön radio- ja telepäätelaitedirektiivin 6 artiklan 3 kohta. Säännöksen tarkoituksena on kuluttajien ja muiden käyttäjien etujen mukaisesti varmistaa, että Suomessa myytäisiin ja pidettäisiin kaupan vain sellaisia radiolaitteita, joiden myyntipäällyksestä käy ilmi, mihin käyttötarkoitukseen laite on valmistettu ja voiko laitetta käyttää Suomessa. Myyntipäällyksessä olisi oltava huomiomerkintä, jos laitteen hallussapito tai käyttö edellyttää esimerkiksi radiolupaa. Viestintävirasto antaisi 1 momentin nojalla huomiomerkintää koskevat määräykset. Käyttäjälle annettavien tietojen olisi oltava selkeästi nähtävillä sekä laitteen myyntipäällyksessä että sen käyttöohjeessa.

Säännös on tarpeellinen koska radio- ja telepäätelaitedirektiivi edellyttää, ettei olennaiset vaatimukset täyttävien radiolaitteiden markkinoille pääsyä ja käyttöönottoa rajoiteta muista kuin direktiivissä mainituista syistä. Radiolähetin voi täyttää olennaiset vaatimukset, vaikka se toimisi taajuusalueella, joka on Suomessa osoitettu muuhun käyttöön. Radio- ja telepäätelaitedirektiivin edellyttämä laitteiden vapaa liikkuvuus merkitsee muun muassa sitä, että olennaiset vaatimukset täyttävää radiolähetintä voidaan pitää kaupan Suomen markkinoilla, vaikka sitä ei voi käyttää Suomessa. Suomessa käytettäväksi soveltumattoman laitteen myyminen ja kaupanpitäminen sallittaisiin, ellei Viestintävirasto esityksen 34 §:n 1 momentin mukaisesti sitä erikseen kiellä. Menettely siirtäisi maahan tuojilla ja kauppiaille aiemmin olleen vastuun laitteiden ostajille eli kuluttajille ja muille käyttäjille. Tämän vuoksi on tarpeen säätää, että käyttäjällä on oikeus saada laitteen valmistajalta sellaiset laitteen käyttöä

koskevat tiedot, joiden avulla hän voi ratkaista sopiiko laite siihen käyttöön ja ympäristöön, johon hän on sitä hankkimassa.

23 §. *Ilmoitus markkinoille saattamisesta.* Pykälän 1 momentin mukaan valmistajan olisi ilmoitettava Viestintävirastolle aikomuksesta saattaa Suomessa markkinoille sellainen radiolähetin, joka toimii taajuusalueella, joka on taajuusjakotaulukossa osoitettu muuhun käyttöön. Ehdotettu säännös perustuu radio- ja telepäätelaitedirektiivin 6 artiklan 4 kohtaan.

Pykälän 2 momentin mukaan Viestintävirasto antaisi tarkemmat määräykset ilmoitusmenettelystä ja ilmoitukseen sisällytettävistä tiedoista. Ilmoitusmenettelyistä pyritään Euroopan yhteisössä sopimaan yhtenäiset menettelytavat, joihin Viestintäviraston määräys perustuisi.

24 §. *Eriyiset radiolaitteet.* Pykälän 1 momentissa 20 – 22 §:n soveltamisalan ulkopuolelle rajattaisiin radiolaitteet, jotka on rajattu radio- ja telepäätelaitedirektiivin soveltamisalan ulkopuolelle. Radioamatöörien kokoamia rakennussarjoja ja radioamatöörien omaan käyttöönsä muuttamia kaupallisia laitteita ei katsottaisi säännöksen tarkoittamiksi kaupallisesti saatavilla oleviksi laitteiksi. Laivavarusteista annetun neuvoston direktiivi 96/98/EY, joka on muutettu komission direktiivillä 98/85/EY, on saatettu Suomessa voimaan asetuksella laivavarusteista (925/1998). Yleisradiolähetysten vastaanottoon tarkoitetuilla radiovastaanottimilla tarkoitetaan sellaisia vastaanottimia, jotka on tarkoitettu yksinomaan yleisradiolähetysten vastaanottamiseen. Yleisradiolähetys on määritelty Kansainvälisen televiestintäliiton peruskirjaa täydentävässä radio-ohjesäännössä yleisesti vastaanotettavaksi tarkoitetuksi lähetykseksi. Ilmailuradioviestintään käytettävillä radiolaitteilla tarkoitetaan teknisten sääntöjen ja hallinnollisten menettelyjen yhdenmukaistamisesta siviili-ilmailun alalla 16.12.1991 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3922/91 2 artiklassa tarkoitettuja tuotteita, laitteita ja osia sekä yhteensopivien teknisten eritelmien määrittämisestä ja käytöstä lentoliikenteen hallinnan (ATM) laitteiden ja järjestelmien hankinnassa 19.7.1993 annetun neuvoston direktiivin 93/65/ETY 1 artiklassa tarkoitettuja lentoliik-

kenteen hallinnan laitteita ja järjestelmiä. Lisäksi soveltamisalan ulkopuolelle rajattaisiin rikosten paljastamiseen käytettävät radiolaitteet.

Pykälän 2 momentin mukaan Viestintävirasto voisi tarvittaessa antaa määräykset radio- ja telepäätelaitedirektiivin soveltamisalaan kuulumattomien radiolaitteiden teknisistä vaatimuksista ja vaatimustenmukaisuuden varmistamisenmenettelyistä sekä merkinnöistä. Ehdotus vastaa sisällöltään voimassa olevan radiolain 8 §:n 1 ja 2 momentin, 9 §:n sekä radioasetuksen 9 §:n säännöksiä. Lisäksi voimassa olevan laivavarusteista annetun asetuksen (925 /1998) 15 §:n 3 momentissa annetaan Telehallintokeskukselle toimivalta antaa määräyksiä ja ohjeita radiolaitteiden ominaisuuksista ja teknisestä rakenteesta.

Viestintävirasto voisi antaa edellä tarkoitettuja määräyksiä radiolaitteiden teknisistä ominaisuuksista samoilla perusteilla kuin voimassa olevien radiolain ja -asetuksen nojalla ottaen lisäksi huomioon lain 1 §:ssä säädettäväksi ehdotetut lain tarkoitukset. Tärkein syy määrätä radiolaitteen teknisistä ominaisuuksista on radiolaitteen aiheuttamien haitallisten häiriöiden tai radiotaajuuksien kohtuuttoman kuormittamisen estäminen. Säästötoimivalta on tarkoituksenmukaista antaa Viestintävirastolle, koska kysymyksessä ovat yksityiskohtaiset tekniset normit.

4 luku. Ohjaus ja valvonta

25 §. *Ohjaus ja kehittäminen.* Liikenne- ja viestintäministeriön tehtävänä olisi esitetyn lain mukaisen toiminnan ohjaus ja kehittäminen. Säännös vastaisi pääosin voimassa olevan radiolain 13 §:ää.

26 §. *Viestintäviraston tehtävät.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi Viestintäviraston radiolain mukaisista tehtävistä ja toimivallasta. Viestintäviraston tehtävänä olisi 1 kohdan mukaan valvoa lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista. Säännös vastaa tältä osin voimassa olevan radiolain 15 §:n 1 momentin 3 kohtaa. Terveysten ja turvallisuuden suojeluun liittyvien vaatimusten noudattamisen valvominen kuuluisi Viestintävirastolle kuitenkin vain siltä osin, kuin sitä ei ole säädetty muun viran-

omaisen valvottavaksi. Rajausta katsotaan tarpeelliseksi, koska Viestintävirastolla ei ole esimerkiksi sähköturvallisuusvaatimusten noudattamisen valvonnassa tarvittavaa asiantuntemusta. Asiantuntemus on tältä osin sähköturvallisuusviranomaisella eli turvatekniikan keskuksella. Säteilyturvallisuuteen liittyvien terveys- ja turvallisuusvaatimusten noudattamista valvova viranomaisena on puolestaan säteilyturvakeskus.

Viestintäviraston tehtäviin kuuluisi 2 kohdan mukaan 24 §:n 1 momentin 1, 4 ja 5 kohdassa tarkoitettujen radiolaitteiden hyväksyminen. Kysymyksessä ovat ne radiolaitteet, jotka on suljettu radio- ja telepäätelaittedirektiivin soveltamisalan ulkopuolelle eli laitteet, jotka voitaisiin saattaa markkinoille muuten kuin valmistajan vakuutukseen pohjautuvaan menettelyyn perustuen.

Pykälän 1 momentin 3 kohdassa ehdotetaan selvyuden vuoksi säädettävän Viestintäviraston tehtävästä selvittää radioviestinnän häiriöitä, radiolaitteiden välisiä häiriöitä ja radiolaitteiden televerkolle, telepäätelaitteelle tai sähkölaitteistolle aiheuttaman häiriön syytä. Tehtävän voidaan katsoa kuuluvan Viestintävirastolle jo 6 luvun perusteella. Selvyuden vuoksi katsotaan kuitenkin olevan perusteltua säätää siitä nimenomaisessa omassa säännöksessään.

Pykälän 1 momentin 4 kohdassa ehdotetaan säädettäväksi, että Viestintävirasto myöntäisi radioaseman tunnisteen ja antaisi tarvittaessa tunnisteen käyttöä koskevat määräykset. Säännös vastaisi vakiintunutta käytäntöä. Se perustuu Kansainvälisen televiestintäliiton peruskirjaa täydentävään radio-ohjesääntöön. Radio-ohjesääntö edellyttää, että radioviestinnän on oltava tunnistettavissa ja antaa yksityiskohtaiset määräykset eräistä tunnistuksista, kuten radioamatööriaseman tunnuksista. Telehallintokeskus on antanut määräyksen radioamatööriaseman tunnuksen käytöstä. Säästötoimivallan pysyttäminen Viestintävirastolla on tältä osin perusteltua, koska kysymys on vähäisestä yksityiskohdasta, jonka antamiseen ei liity merkittävää harkintavallan käyttöä.

Telehallintokeskus on antanut voimassa olevan radiolain 9 §:n ja radioasetuksen 9 §:n nojalla radioamatöörimääräykset. Valtuussäännökset eivät ole 1.3.2000 voimaan

tulleen Suomen perustuslain tarkoittamalla tavalla riittävän täsmällisiä ja tarkkarajaisia radioamatööriviestintää koskevien määräysten antamiseksi. Esityksen 5 kohdassa ehdotetaan tarkkarajaisesti säädettäväksi valtuussäännös siitä, että Viestintävirasto antaisi radioamatööriaseman rakennetta ja käyttöä koskevat sekä radioamatööriviestinnässä muuten noudatettavat määräykset käytettävistä taajuuksista, lähetystehoista ja harhalähteistä, lähetysten osoittamisesta sekä yksisuuntaisesta lähettämisestä. Kyseessä ovat hyvin yksityiskohtaiset säännökset esimerkiksi radioamatööriviestinnässä kansainvälisten sopimusten perusteella käytettävistä kutsumenettelyistä.

Viestintäviraston määräys perustuisi paitsi radio-ohjesääntöön myös kansallisessa ja kansainvälisessä radioamatööriyhteisössä vakiintuneisiin sääntöihin ja toimintatapoihin. Radioamatööriviestintää koskeva määräys on merkitykseltään vähäinen. Telehallintokeskuksella on pitkäaikainen kokemus radioamatööreistä ja heidän tarpeistaan, joten säästötoimivallan pysyttäminen Viestintävirastolla on perusteltua. 27 §. Eräiden muiden viranomaisten tehtävät. Pykälässä säädettäisiin selvyuden vuoksi poliisin ja rajavartiolaitoksen velvollisuudesta yhdessä Viestintäviraston kanssa valvoa radiolupia ja pätevyystodistuksia. Merenkulkulaitos puolestaan valvoisi Viestintäviraston ohella sitä, että meriradioviestintää harjoittavalla on tarvittava pätevyys- ja kelpoisuustodistus. Tulliviranomaisen valvonnasta säädettäväksi ehdotettu kohta vastaa voimassa olevan radiolain 22 §:n 1 momentissa säädettyä.

28 §. *Viestintävirastolle annettavat tiedot.* Viestintävirastolla olisi 1 momentin perusteella oikeus valvontaa varten saada tarpeellisia tietoja radiolaitteen valmistajalta, laitteen markkinoille saattamisesta vastaavalta, maahantuojalta, myyjältä ja arviointilaitokselta. Tiedot olisi annettava salassapitosäännösten estämättä.

Pykälän 2 momentti on sisällöltään sama kuin telemarkkinalain 39 §:n 4 momentti, joka velvoittaa laitetta kaupan pitävän antamaan Telehallintokeskuksen tarkastajalle laitetta ja sen luovutuksia koskevia tietoja, kuten tiedon siitä, kuka luovutti laitteen kauppialle myytäväksi.

Pykälän 3 momentti vastaa voimassa olevan radiolain 15 §:n 4 momenttia.

29 §. *Tiedonsaanti tulliviranomaiselta.* Viestintävirastolla olisi säännöksen perusteella oikeus saada tulliviranomaiselta valvontaa varten tarpeellisia tietoja radiolaitteen maahantuojasta ja tuontimääristä sekä tuontiajankohdasta. Tulliviranomaisen olisi luovutettava tiedot, vaikka ne olisivat salassa pidettäviä.

30 §. *Häiriön aiheuttajan tunnistaminen ja paikantaminen.* Säännöksessä ehdotetaan säädettävän radioviestinnälle aiheutuneiden häiriöiden selvittämisestä ja poistamisesta. Ehdotettua 1 momentin 1 kohtaa pääosin vastaava säännös on voimassa olevan radiolain 7 §:n 3 momentissa. Sitä vastaavasti ehdotetaan säädettävän, että sen estämättä, mitä viestinnän luottamuksellisuudesta muualla säädetään, radiolähetysten tunnistamiseksi välttämättömät tiedot voitaisiin saattaa Viestintäviraston tietoon.

Televiestinnän luottamuksellisuudesta säädetään yksityisyyden suojasta televiestinnässä ja teletoinnin tietoturvaan annetun lain (565/1999) 4 §:ssä. Säännöstä on tarkoitus muuttaa tämän lain antamisen yhteydessä siten, että viestinnän luottamuksellisuus koskisi telepäätelaitteiden välisen televiestinnän lisäksi myös radiolaitteiden välistä viestintää. Säännöksen mukaan luottamuksellisen viestintä vastaanottanut tai muuten tietoonsa saanut ei saa oikeudettomasti ilmaista tietoa viestintä sisällöstä tai käyttää hyväksi tietoa sen sisällöstä tai olemassa olosta.

Ensimmäisen momentin 2 kohdassa säädettäisiin Viestintävirastolle oikeus viestinnän luottamuksellisuuden estämättä tarkkailla radioviestintää ja sen teknistä toteutusta radiotaajuuksien riittävän häiriöttömyyden ja tehokkaan käytön turvaamiseksi. Vaikka 2 kohtaa vastaava säännös puuttuu voimassa olevasta radiolaista, lain esitöissä todetaan, että ”radiosalaisuuden estämättä Telehallintokeskuksella olisi oikeus tarkkailla radioviestinnän käyttöä, sen teknistä toteutusta ja häiriöitä”. Selvyyden ja hallinnon lainalaisuusperiaatteen vuoksi oikeudesta on tarpeen säätää selkeästi laissa. Tämän oikeuden säätäminen Viestintävirastolle on välttämätöntä, jotta se voi valvoa radiolainsäädännön noudattamista, poistaa tai rajoittaa radioviestintä-

nän häiriöitä sekä suunnitella radiotaajuuksien käyttöä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin Viestintäviraston oikeudesta käyttää hyväkseen 1 momentin 1 ja 2 kohdissa tarkoitetuilla tavoilla saamia tietoja häiriön aiheuttajan tunnistamiseksi ja paikantamiseksi. Viestintävirastolla olisi oikeus käyttää radioviestintä sisältöä koskevaa tietoa ainoastaan silloin, kun se on välttämätöntä turvallisuusradioviestinnän häiriön tai muun haitallisen häiriön aiheuttajan tunnistamiseksi ja paikantamiseksi. Viestintä sisällön käyttö olisi sallittua esimerkiksi silloin, kun turvallisuusradioviestintään kohdistuu häiriö, jonka nopea poistaminen on yleisen edun vuoksi erittäin tärkeää.

Tällöinkään ei viestintä sisältöä saisi käyttää laajemmin kuin vaarallisen häiriön aiheuttavan radiolähetteen löytämiseksi ja sen käytön lopettamiseksi. Sisällön käyttö olisi lopetettava heti, kun häiriö on tunnistettu ja paikannettu. Luottamukselliseen viestintään liittyvä vaitiolovelvollisuus sitoisi viestintä hyväksi käyttäjää muulta kuin tunnistamis- ja paikantamistietojen osalta.

Viestintä sisällön käyttämisen välttämättömyyttä on punnittava suhteellisuusperiaatteen kannalta käänteisesti. Lähtökohdaksi on pidettävä periaatteen ankaraa käänteistä tulkintaa siten, että luottamuksellisen viestintä suoja väistyisi vain, jos suojan säilyttäminen aiheuttaisi suhteettomasti työtä radiohäiriöitä selvittävälle viranomaiselle tai todellista vaaraa ihmishengelle tai omaisuudelle. Näin tulkiten viestintä sisällön käyttöä voidaan pitää välttämättömänä vain silloin, kun turvallisuusradioviestinnän häiriön tai muun haitallisen häiriön tunnistaminen ja paikantaminen muilla tavoilla olisi äärimmäisen vaikeaa ja kohtalokkaan hidasta.

On mahdollista, että jos viestintä sisältöä ei käytetä hyväksi, häiriön aiheuttaja kyetään paikantamaan vain käymällä järjestelmällisesti läpi kaikki kilometrien säteellä häiriön ilmenemispaikeista olevat samalla taajuusalueella toimivat radiolähetimet. Jos häiriön lähde ei näinkään selviä, siirrytään tarkastamaan viereisillä taajuusalueilla olevia radiolähettimiä. Häiriön paikantaminen saattaa pahimmassa tapauksessa edellyttää, että jokainen lähetin vuorollaan sammutetaan, jotta

nähdään, poistuuko häiriö. Tunnistamisen tai paikantamisen hidastuminen tai sen aiheuttamien kustannusten kasvaminen eivät kuitenkaan yleensä riittäisi perusteiksi sisällön käyttämiseksi. Vasta häiriön estämisen välttämätön kiireellisyys tai häiriön selvittämisestä muuten aiheutuvat kohtuuttomat kustannukset oikeuttaisivat sisällön käyttöön tunnistamisessa ja paikantamisessa.

Radiotaajuuksilla olevat häiriöt rajoittavat kansalaisten mahdollisuutta toteuttaa sanan ja ilmaisun vapautta. Tämän vuoksi myös sananvapauden toteutumisen kannalta on tärkeää, että Viestintävirasto voi tehokkaasti poistaa radiotaajuuksilla olevat häiriöt.

31 §. *Tarkastus.* Esityksen mukaan pykälässä säädetään tehtävistä, joiden suorittamista varten Viestintävirasto antaa henkilöstönsä kuuluvalla erillisen määräyksen tarkastajana toimimisesta. Parhailtaan tällainen määräys on 50:llä Telehallintokeskuksen palveluksessa olevalla henkilöllä. Säännös vastaa sisällöltään pääasiallisesti voimassa olevan radiolain 16 §:ää.

Tarkastajalla olisi tarkastuksen tai valvonnan suorittamiseksi oikeus päästä paikkaan, jossa on 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu luvanvarainen radiolähetin tai radiolähetin, jota ei saa käyttää ilman pätevyys- tai kelpoisuustodistusta. Säännös on sisällöltään lähes voimassa olevaa radiolain 16 §:n 2 momentin 1 kohtaa vastaava. Radiolähetimien lupaehdoissa ei ole määräyksiä lähettimien määräajoin suoritettavasta tarkastuksesta. Tämän vuoksi katsotaan aiheelliseksi säätää tarkastajalle mahdollisuus päästä paikkaan, jossa on luvanvarainen radiolähetin ilman lisäedellytystä siitä, että lähetin olisi lupaehdoissa määrätty tarkastettavaksi määräajoin.

Viestintäviraston tehtäviin kuuluu myös valvoa sitä, että meriradio- ja radioamatööri-viestintää harjoittavalla on esityksen mukainen pätevyys. Tämän vuoksi ehdotetaan 1 kohdassa säädettävän tarkastajalle oikeus päästä myös paikkaan, jossa on sellainen radiolähetin, jonka käyttöön vaaditaan esityksessä tarkoitettu pätevyys- tai kelpoisuustodistus. Säännös ei tosiasiallisesti laajentaisi tarkastajan oikeuksia, koska radiolähetimet, joiden käyttäjältä vaaditaan erityinen pätevyys, ovat säännönmukaisesti myös luvanvaraisia.

Pykälän 1 momentin 2 kohta vastaa voimassa olevan radiolain 16 §:n 2 momentin 2 kohtaa.

Pykälän 1 momentin 3 kohta vastaa voimassa olevan radiolain 16 §:n 2 momentin 3 kohtaa.

Radiolaitteiden markkinavalvontaa suorittavilla tarkastajilla olisi 4 kohdan mukaan oikeus päästä paikkaan, jossa radiolaitetta pidetään kaupan tai jossa radiolaitetta säilytetään markkinoille saattamista varten. Säännös on välttämätön tehokkaan markkinavalvonnan suorittamisen kannalta. Tehokas markkinavalvonta on puolestaan edellytys terveille ja toimiville radiolaitemarkkinoille sekä riittävän häiriöttömille radiotaajuuksille nykyisessä tilanteessa, jossa laitteiden vaatimustenmukaisuuden ennakovalvonnasta on radio- ja telepäätelaitedirektiivin täytäntöönpanon myötä luovuttu.

Pykälän 2 momentti vastaa voimassa olevan radiolain 16 §:n 3 momenttia. Voimassa oleva lain viittaus asuntoon on kuitenkin laajennettu koskemaan muutakin kotirauhan piiriin kuuluvaa paikkaa.

Pykälän 3 momentti vastaa pääasiallisesti voimassa olevan radiolain 16 §:n 4 momenttia. Säännöksessä ei kuitenkaan voimassa olevan säännöksen tapaan radiolaitteen haltijaa tai käyttäjää velvoitettaisi esittämään tarkastajalle tositteita suoritetuista maksuista. Säännös on nykyaikaisten maksutapojen yleistymisen myötä menettänyt merkityksensä lähes täysin. Maksujen suorittamista on tarkoituksenmukaista valvoa muilla keinoin.

32 §. *Radiolaitteen tutkittavaksi ottaminen.* Pykälän 1 momentti on sisällöltään sama kuin telemarkkinalain (396/1997) 39 §:n 3 momentti, jossa säädetään tarkastajan oikeudesta ottaa laite tutkittavaksi ja väliaikaisesti estää sen kaupanpitäminen, myyminen, muu luovuttaminen ja käyttäminen.

Pykälän 2 momentin mukaan tutkittavaksi otettu radiolaitte korvattaisiin vaadittaessa käyvän hinnan mukaan, jollei radiolaitte tutkittaessa osoittaudu vaatimusten vastaiseksi. Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että radiolaitteen valmistaja tai maahantuojaja olisi velvollinen korvaamaan laitteen tutkimuksesta ja testaamisesta aiheutuvat kustannukset, jos laite osoittautuu vaatimusten vastaiseksi. Tällä tavoin toiminnasta aiheutuvat kustan-

nukset voitaisiin kohdistaa niiden aiheuttajaan. Lisäksi Viestintävirasto voisi velvoittaa valmistajan tai maahantuojaa poistamaan vaatimuksia vastaamattomat radiolaitteet markkinoilta.

33 §. *Häiriöiden poistaminen.* Pykälän 1 momenttia vastaava säännös on voimassa olevan radiolain 6 §:n 2 momentissa. Esityksen mukaan käyttäjä veloitettaisiin aina keskeyttämään radiolaitteen käyttö, jos sen toiminta häiritsee turvallisuusradioviestintää. Pykälän 2 – 5 momentti vastaavat voimassa olevan radiolain 12 §:ää.

34 §. *Viestintäviraston toimivalta häiriölaitteissa.* Pykälän 1 momentilla pantaisiin täytäntöön radio- ja telepäätelaitedirektiivin 9 artiklan 5 a kohta ja osin myös 9 artiklan 1 kohta. Säännös vastaa osin voimassa olevan radiolain 15 §:n 2 momenttia, jonka mukaan Viestintävirasto voi kieltää radiolaitteen käytön, jos se ei ole lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten mukainen tai jos se häiritsee turvallisuusradioviestintää. Ehdotetun säännöksen mukaan Viestintävirasto voisi käytön lisäksi kieltää radiolaitteen maahantuonnin, kaupanpitämisen, myymisen ja edelleen luovutuksen, jos radiolaite on aiheuttanut haitallisen häiriön tai jos sen voidaan todennäköisin syin olettaa aiheuttavan haitallisen häiriön.

Viestintävirasto voisi käyttää kielto-oikeuttaan, vaikka radiolaitteen vaatimusten mukaisuus on varmistettu lain edellyttämällä tavalla. Kielto-oikeutta voitaisiin käyttää siitä riippumatta, täyttääkö laite olennaiset vaatimukset vai ei. Vaikka radiolähtetimen valmistaja noudattaa tässä laissa tarkoitettuja vaatimusten mukaisuuden varmistamismenettelyjä, lähtetin voi aiheuttaa haitallisia häiriöitä tai olla olennaisia vaatimuksia vastamaton. Syynä voi olla esimerkiksi, että valmistaja on soveltanut yhdenmukaistettuja standardeja väärin tai itse standardeissa on olennaisia vaatimuksia koskevia puutteita.

Viestintävirasto antaisi 2 momentin mukaan määräyksen niistä laiteluokista tai laitetyypeistä, joita 1 momentissa tarkoitettu kielto koskisi. Säästötoimivalta ehdotetaan annettavaksi Viestintävirastolle, koska säädöksen antamiseen ei sisältyisi merkittävää harkintavallan käyttöä. Määräys perustuisi Viestintäviraston 1 momentin nojalla antamiin

kieltopäätöksiin. Lisäksi on todennäköistä, että säädökseen kohdistuu kiireellisiä ja toistuvia muutostarpeita.

Viestintäviraston olisi radio- ja telepäätelaitedirektiivin mukaisesti aina ilmoitettava Euroopan yhteisöjen komissiolle, jos se ehdotetun 1 ja 2 momentin nojalla rajoittaa radiolaitteen vapaata liikkuvuutta. Jos radiolaitte ei valmistajan vakuutuksesta huolimatta täytä olennaisia vaatimuksia, pitää Viestintäviraston ilmoittaa komissiolle myös peruste, jonka nojalla se katsoo, että laite ei ole vaatimusten mukainen.

Radio- ja telepäätelaitedirektiivin 9 artiklan 6 kohdan mukaan komissio ilmoittaisi muille jäsenvaltioille tässä tarkoitettun ilmoituksen vastaanottamisesta. Kuultuaan direktiivissä tarkoitettua asiantuntijakomiteaa komissio voisi päättää, onko asetettu myynti- tai muu kielto perusteltu.

Pykälän 3 momentti vastaisi sisällöltään pääosin voimassa olevan radiolain 15 §:n 3 momenttia. Sen lisäksi, että radiolaitteen käyttö voidaan tilapäisesti keskeyttää, koska laite on olennaiselle tavalla vaatimusten vastainen, katsotaan tarpeelliseksi säätää, että käyttö voitaisiin keskeyttää myös silloin, jos radiolaitteen käyttämisessä oleellisesti rikotaan säännöksiä. Jos radiolähtetimen haltija esimerkiksi rikkoo lähetystehoja koskevaa radioluvan ehtoa, ei radiolähtetin itsessään välttämättä ole säännösten vastainen, ainoastaan sen käyttötapa. Tällaisissa tapauksissa radiolähtetimen tilapäisesti toimintakyvyttömäksi tekeminen voi olla perusteltua taajuuksien muiden käyttäjien suojaamiseksi häiriöiltä. Toimintakyvyttömäksi tekeminen olisi siis mahdollista vain silloin, jos radiolaitte tai sen käyttö olisi olennaisesti vaatimusten tai säännösten vastaista ja siitä voisi aiheutua haitalliseksi häiriöksi määritelty häiriö radioviestinnälle. Tällöinkin edellytyksenä olisi, että radiolaitteen haltijalle ei aiheutuisi kohtuutonta vahinkoa.

Voimassa olevan radiolain 15 §:n 3 momentissa säädetyin vahingonvaaran sijasta ehdotetaan siis, että haitallisen häiriön vaara olisi peruste, jonka nojalla laitteen käyttö voitaisiin tilapäisesti keskeyttää. Muutos katsotaan aiheelliseksi sen vuoksi, että säännösten vastainen radiolaite tai säännösten vastainen laitteen käyttäminen harvoin aiheuttaa

varsinaista vahingonvaaraa, mutta sen sijaan se mitä todennäköisemmin aiheuttaa häiriötä taajuuksien muille käyttäjille.

35 §. *Virka-apu.* Pykälän 1 momenttia vastaava säännös on voimassa olevan radiolain 22 §:n 1 momentissa. Pykälän 2 momentti vastaa voimassa olevan radiolain 22 §:n 2 momenttia.

Esityksessä ehdotetaan säilytettäväksi voimassa olevan radiolain sääntö, jonka mukaan kotietsinnän ja henkilötarkastuksen saa eräitä tässä laissa kriminalisoituja tekoja tutkittaessa toimittaa, vaikka pakkokeinolain mukaiset edellytykset eivät täyty. Laajemmat valtuudet ovat tarpeen siitä syystä, että tässä tarkoitettut teot ovat luonteeltaan sellaisia, että vaikka teon moitittavuus ja näin ollen myös siitä säädetty rangaistus ei ole korkea, teoista voi kuitenkin aiheutua laajalle ulottuvia ja vakavia seurauksia.

36 §. *Pakkokeinot.* Pykälän 1 momentti vastaa voimassa olevan radiolain 18 §:n 1 momenttia.

Pykälän 2 momenttia pääosin vastaava säännös on voimassa olevan radiolain 18 §:n 2 momentissa. Säännöksellä annettaisiin Viestintävirastolle oikeus asettaa 1 momentissa tarkoitettua päätöksen tai kiellon noudattamisen tehosteeksi uhkasakko tai toiminnan keskeyttämisen uhka, jos ne ovat virheen tai laiminlyönnin vahingollisuuden vuoksi välttämättömiä. Ehdotuksessa asetetaan voimassa olevasta säännöksestä poiketen edellytykseksi välttämättömyys, koska uhkasakon asettaminen tai toiminnan keskeyttämisen uhan asettaminen ovat niiden kohteen kannalta ankaria toimia. Muuten menettelyssä sovellettaisiin uhkasakkolakia, jonka mukaan esityksessä tarkoitettua uhkasakon tuomitsisi maksettavaksi ja keskeyttämisen määräisi täytäntöön pantavaksi Viestintävirasto.

5 luku. Erinäiset säännökset

37 §. *Rangaistussäännökset.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin rangaistavaksi eräiden radiolain säännösten rikkominen. Seuraamuksena olisi sakko, jos teosta ei muussa laissa ole säädetty ankarampaa rangaistusta.

Sakkoon voitaisiin 1 kohdan mukaan tuomita se, joka pitää radiolähetintä hallussaan tai käyttää sitä ilman radiolupaa tai ilman

vaadittua pätevyyttä tai kelpoisuutta. Vaadittavasta radioluvasta säädettäisiin ehdotetun lain 7 §:ssä. Vaadittavasta pätevyydestä on säännökset lain 15 §:ssä ja kelpoisuudesta lain 16 §:ssä.

Radiolaitteen käyttäjää voitaisiin 2 kohdan mukaan rangaista, jos käyttäjä rikkoo häiriön estämiseksi tai rajoittamiseksi annettua määräystä tai kieltoa. Viestintävirasto voisi antaa tässä tarkoitettua määräyksen 33 §:n 2 momentin nojalla sekä kiellon 33 §:n 2 momentin ja 34 §:n 1 momentin nojalla.

Pykälän 3 kohdassa säädettäisiin rangaistavaksi radiolaitteiden maahantuontia, myyntiä, kaupan pitämistä, muuta toiselle luovuttamista tai näytteille asettamista koskevien säännösten rikkominen. Kyseessä olisi lain 19 §:n 1 – 3 momentissa olevien säännösten rikkominen. Lisäksi 3 kohdassa säädettäisiin rangaistus sille, joka rikkoo radiolaitteen tutkittavaksi ottamisen yhteydessä annettua kieltoa, joka voitaisiin antaa lain 32 §:n 1 momentin nojalla.

Pykälän 4 kohdassa säädettäisiin rangaistavaksi radiolaitteen valmistajalle kuuluvien velvollisuuksien rikkominen. Radiolaitteen vaatimusten mukaisuuden varmistamisesta säädettäisiin lain 21 §:n 1 momentissa. Vaatimustenmukaisuuden varmistamiseen sisältyvien asiakirjojen säilyttämisestä säädetään ehdotetun lain 21 §:n 3 ja 4 momenteissa. Eräiden radiolaitteiden markkinoille saattamista koskevasta ilmoituksesta säädetään 23 §:ssä. Radiolaitteiden merkittämisestä koskisi lain 21 §:n säännös ja sen nojalla annettava Viestintäviraston määräys. Radiolaitteen käyttötarkoituksilmoituksesta säädettäisiin lain 22 §:n 2 momentissa. Pykälän 2 momentin mukaan rangaistukseen ei voitaisi tuomita samasta teosta sitä, joka rikkoo uhkasakolla tai keskeyttämishallalla tehostettua kieltoa tai velvoitetta.

38 §. *Muutoksenhaku.* Pykälän 1 momentti vastaa pääosin voimassa olevan radiolain 21 §:n 2 ja 3 momenttia. Hallintolainkäyttölain (586/1996) 7 §:n 2 momentin nojalla valtioneuvoston alaisen viranomaisen päätöksestä saa valittaa hallinto-oikeuteen.

39 §. *Arviointilaitos.* Vaatimustenmukaisuuden varmistamismenettelyihin käytettävän suomalaisen arviointilaitoksen nimeäisi liikenne- ja viestintäministeriö, joka päättäisi

myös tällaisen nimeämisen peruuttamisesta. Säännös on tarpeen radio- ja telepäätelaitedi-
rektiivin 11 artiklan 1 kohdan täytäntöön pa-
nemiseksi.

Jos radiolaitteen valmistaja ei pysty osoit-
tamaan laitteen olennaisten vaatimusten mu-
kaisuutta näyttämällä, että laite on harmoni-
soitujen standardien mukainen, valmistajan
on hankittava laitteen vaatimusten mukai-
suudesta arviointilaitoksen lausunto. Lausun-
non saatuaan valmistaja tekee päätöksen lait-
teen markkinoille saattamisesta.

Arviointilaitoksen rooli on lähinnä konsu-
ltoiva ja sen tehtävänä on ainoastaan antaa
pyydetty lausunto. Lausunnolla ei ole valmis-
tajan sitovia oikeusvaikutuksia eikä lausun-
non antamista voida pitää perustuslain 124
§:ssä tarkoitettuna julkisena hallintotehtävänä.

40 §. *Koneellinen allekirjoittaminen.* La-
kiin esitetään otettavaksi säännös, joka antaa
mahdollisuuden allekirjoituksen koneelliseen
merkittämiseen silloin, kun päätös tai muu
säännöksessä mainittu asiakirja syntyy auto-
maattisessa tietojenkäsittelyssä. Säännös on
tarpeellinen, koska vuosittain myönnetään
suuri määrä radiolupia, jotka yhden tai kah-
den henkilön olisi muuten omakätisesti alle-
kirjoitettava.

6 luku. **Voimaantulo ja siirtymäsään- nökset**

41 §. *Voimaantulo.* Laki ehdotetaan tule-
vaksi voimaan niin pian kuin mahdollista.
Lailla kumottaisiin radiolaki (517/1988) sii-
hen myöhemmin tehtyine muutoksineen.
Nykyisen radiolain kumoamisen myötä ku-
moutuisivat myös sen nojalla annettu radio-
asetus sekä liikenne- ja viestintäministeriön
ja Telehallintokeskuksen sen nojalla antamat
alemman asteiset normit. Vastaavat normit
on tarkoitus antaa tarpeellisilta osin ehdote-
tun radiolain nojalla.

42 §. *Siirtymäsäännökset.* Pykälä vastaa
osin voimassa olevaa radiolain 25 §:n 2 mo-
menttia. Ennen lain voimaantuloa myönnet-
tyjen lisäksi myönnetyt radioaseman
tunnisteet sekä pätevyys- ja kelpoisuustodis-
tukset ovat muutoksitta voimassa niissä mai-
nitun määräajan. Luvan, tunnisteiden tai todis-
tusten haltijan on kuitenkin noudatettava tätä

lakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä ja
määräyksiä.

2 momentissa säädettäisiin, että ennen tä-
män lain voimaantuloa voimassa olleiden
säännösten mukaan markkinoille saatettuja
radiolaitteita saa edelleen käyttää, pitää kau-
pan, myydä ja muutenkin luovuttaa toiselle,
vaikka ne eivät täytä tämän lain ja sen nojalla
annettujen määräysten vaatimuksia.

1.3. **Laki televisio- ja radiotoiminnasta**

7 ja 8 §. Koska radiolaisissa säädettäisiin
tyhjentävästi taajuussuunnitelmista ja niiden
vahvistamisesta, olisi televisio- ja radiotoi-
minnasta annetun lain taajuuksien käyttö-
suunnitelman vahvistamista koskeva 8 § ku-
mottava. Lain 7 §:n 3 momentissa oleva vii-
taus 8 §:ään olisi muutettava vastaavasti.

1.4. **Laki yksityisyyden suojasta televies- tinnässä ja teletoiminnan tietoturvas- ta**

4 §. *Televiestinnän ja radioviestinnän luot-
tamuksellisuus.* Voimassa olevan yksityisyy-
den suojasta televiestinnässä ja teletoiminnan
tietoturvasta annetun lain 4 § on tarkoitettu
sovellettavaksi lain soveltamisalaan muuten
kohdistuvista rajoituksista poiketen kaikkeen
televiestintään. Lain esitöiden mukaan sään-
nöksen on tarkoitus olla tekniikkaneutraali
eli suojata kaikkea televiestintää riippumatta
tekniikasta, jolla se toteutetaan. Lain määri-
telmistä kuitenkin johtuu, että televiestinnän
luottamuksellisuuden suoja ulottuu vain tele-
päätelaitteiden väliseen viestintään.

Lain 3 §:n 1 kohdan mukaan televiestintä
tarkoittaa sitä, mitä siitä telemarkkina-
laissa säädetään. Telemarkkinalain 4 §:n 8 kohdan
mukaan televiestintä on käyttäjien toimintaa
viestien lähettämiseksi ja vastaanottamiseksi
telepäätelaitteiden välillä televerkossa. Voi-
massa oleva säännös televiestinnän luotta-
muksellisuudesta ei näin ollen koske radio-
laitteiden välistä viestintää. Tämän vuoksi
pykälää ehdotetaan muutettavaksi niin, että
siinä televiestinnän luottamuksellisuuden
suoja ulotettaisiin radioviestintään radiolait-
teilla silloinkin, kun viestintä ei tapahdu tele-
verkossa.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Ehdotetun radiolain 2 §:n 3 momentin nojalla annettavalla valtioneuvoston asetuksella annettaisiin tarkemmat säännökset radiolain soveltamisesta Suomen alueella liikkuvassa ulkomaisessa aluksessa tai ilma-aluksessa olevan radiolähtimen hallussapitoon ja käyttöön. Valtioneuvoston asetuksessa säädettäisiin myös radiolain soveltamisesta vieraan valtion puolustusvoimiin ja muihin viranomaisiin. Valtioneuvoston asetus vastaisi sisällöltään pääosin voimassa olevan radioasetuksen nojalla annettua liikenneministeriön päätöstä radiolain ja radioasetuksen soveltamisesta Suomen alueella liikkuvassa ulkomaisessa aluksessa tai ilma-aluksessa olevan radiolähtimen hallussapitoon ja käyttöön (43/1999).

Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää poikkeus ehdotetun radiolain 7 §:n 5 momentin pääsäännöstä, jonka mukaan ulkomaalainen ei tarvitse radiolähtimen hallussapitoon lupaa. Asetuksen antaminen ei ole toistaiseksi tarpeellista, mutta se saattaa tulla ajankohtaiseksi valtion turvallisuuteen, yleiseen järjestykseen tai radiohäiriöiden välttämiseen liittyvästä syystä.

Ehdotetun radiolain 6 §:n 1 momentin mukaan valtioneuvosto vahvistaisi suunnitelman luvanvaraiseen teletoimintaan ja televisio- ja radiotoimintaan käytettävistä taajuuksista. Viestintävirasto antaisi 6 §:n 2 momentin nojalla määräykset muiden taajuuksien osoittamisesta eri käyttötarkoituksiin. Määräys vastaisi sisällöltään pääosin Viestintäviraston laatimaa taajuusjakotaulukkoa. Määräyksessä olisi taajuusalueen käyttötarkoituksen tai tulevan käyttötarkoituksen lisäksi tiedot tärkeimmistä radio-ominaisuuksista, jotka taajuusaluetta käyttävän radiolaitteen on täytettävä.

Ehdotetun radiolain 7 §:n 4 momentin nojalla Viestintävirasto antaa määräyksen niistä toisessa maassa annetuista radiolähtimen käyttöoikeuksista, jotka korvaavat radiolain 7 §:n 1 momentissa tarkoitetun radioluvan. Määräys korvaisi vastaavan voimassa olevan Viestintäviraston määräyksen eräiden radiolähtimien lupien ja merkkien hyväksymisestä, THK 12 M/1999 M.

Viestintävirasto antaisi tarkemmat määräykset ehdotetun radiolain 8 §:n 2 momentissa tarkoitetusta radiolähtinaseman käyttöönototarkastuksesta ja käyttöönoton hyväksymisen edellytyksistä. Määräykseen sisällytettävät säännökset korvaisivat ULA - yleisradiolähtimien yleisissä lupaehdoissa annetut vastaavat säännökset.

Ehdotetun radiolain 20 § 2 momentti, 21 § 2 momentti, 23 § ja 24 § 2 momentti sisältävät säädöstoimivaltasäännökset, joiden perusteella Viestintävirasto antaisi määräyksen, jolla korvattaisiin voimassa oleva Viestintäviraston määräys radio- ja telepäätelaitteiden vaatimustenmukaisuuden varmistamisesta ja merkitsemisestä, THK 1/2000 M.

Viestintävirasto voisi ehdotetun radiolain 24 §:n 2 momentin mukaan antaa määräykset radio- ja telepäätelaitteiden suoraan soveltamisalaan kuulumattomien radiolaitteiden ominaisuuksista ja teknisestä rakenteesta. Määräyksellä korvattaisiin laivavarusteista annetun asetuksen nojalla annettu Viestintäviraston määräys laivavarustedirektiivin nro 96/98/EY ja sen muutoksen nro 98/95/EY piiriin kuuluvien meriradiolaitteiden tyyppi- hyväksyntävaatimuksista, THK 5/1999 M.

Ehdotetun radiolain 26 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan Viestintävirasto myöntää radiolähteyksen tunnistamiseksi tarvittavan tunnisteiden ja antaa tarvittaessa määräykset sen käytöstä. Määräyksellä korvattaisiin voimassa oleva Viestintäviraston määräys radioamatööriaseman tunnuksen käytöstä, THK 7/1997 M, sekä aluksen radiolähtimien yleisten radiolähteyksen tunnisteita koskevat lupaehtojen säännökset.

Ehdotetun radiolain 26 §:n 1 momentin 5 kohdan nojalla Viestintävirasto antaisi määräyksen, jolla korvattaisiin voimassa olevat radioamatöörimääräykset THK 2/1997 M, THK 3/1997 M ja THK 6 E/1997 M.

Ehdotetun radiolain 34 §:n 2 momentin nojalla Viestintävirasto antaa tarvittaessa määräyksen sellaisista laiteluokista tai laitetyypeistä, joiden maahantuonnin, kaupanpitämisen, myynnin, edelleen luovutuksen ja käytön Viestintävirasto on 34 §:n 1 momentin nojalla kieltänyt. Määräyksen antaminen ei ole toistaiseksi tarpeellista, mutta se voi tulla ajankohtaiseksi hyvin nopeasti, kun radio- ja telepäätelaitteiden edellyttämä radiolait-

teiden vapaa liikkuvuus täysin toteutuu yhteisössä.

3. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

4. Säättämisjärjestys

Esitykseen sisältyy valtiosääntöoikeudellisesti huomionarvoisia säännöksiä. Niitä ovat ainakin 31 §:n 2 momentti (tarkastus) ja 35 § (virka-apu).

Esityksessä on otettu huomioon seikat, jotka on esitetty perustuslakivaliokunnan lausunnossa (PeVL 47/1996 vp) hallituksen esityksestä Eduskunnalle telemarkkina- ja siihen liittyväksi lainsäädännöksi sekä perustuslakivaliokunnan lausunnossa (PeVL 3/1988 vp) hallituksen esityksestä Eduskunnalle radioviestintää koskeväksi lainsäädännöksi.

Ehdotuksen 31 §:n 2 momentin perusteella tarkastus tai valvonta voitaisiin suorittaa yksityisen henkilön kotirauhan piirissä vain, jos olisi erityinen syy epäillä, että ehdotetun radiolain 37 §:n eräitä säännöksiä on rikottu. Perustuslain 10 §:n 1 momentin mukaan jokaisen kotirauha on turvattu. Sanotun pykälän 3 momentin mukaan lailla voidaan säätää perusoikeuksien turvaamiseksi tai rikosten selvittämiseksi välttämättömistä kotirauhan piiriin ulottuvista toimenpiteistä.

Viestintäviraston tarkastustoiminnan päämääriä ovat radiolaissa säädettyjen rikosten selvittäminen sekä radioviestinnän häiriöiden selvittäminen ja ennaltaehkäiseminen. Perustuslakivaliokunta on toisessa yhteydessä pitänyt kyseisen perustuslainkohdan tarkoitta-

massa mielessä "rikoksen selvittämisenä myös sellaisia toimenpiteitä, joihin ryhdytään jonkin konkreettisen ja yksilöidyn rikosepäilyn johdosta, vaikka rikos ei olisi vielä ehtinyt toteutuneen teon asteelle" (PeVL 2/1996 vp, s. 2/I).

Radioviestinnän häiriöttömyys on tärkeää myös sananvapauden turvaamisen kannalta. Lisäksi on otettava huomioon se, että Viestintäviraston tarkastajat toimivat rikosoikeudellisen virkavastuun alaisina. Tarkastajilla ei esityksen mukaan myöskään olisi oikeutta käyttää pakkokeinoja tiloihin pääsemiseksi, vaan he joutuisivat tarvittaessa turvautumaan poliisin virka-apuun.

Ehdotuksen 30 §:n 3 kohdan mukaan Viestintävirasto voisi käyttää tietoa radioviestinnän sisällöstä silloin, kun se olisi välttämätöntä turvallisuusradioviestinnän häiriön tai muun haitallisen häiriön aiheuttajan tunnistamiseksi ja paikantamiseksi. Sisällöllä tarkoitetaan tässä esimerkiksi sellaisia lähetykseen sisältyviä tunnistetietoja, joiden perusteella lähete voidaan selvittää kuuluvan tietyn verkon lähettimelle.

Lakiehdotuksessa hallintoviranomaisille ehdotettu säädösvalta on sidottu toimivaltaa rajoittaviin aineellisiin edellytyksiin. Ministeriötä alemmanasteiselle tasolle annettaisiin vain kiinteästi EY:n säädösten sisältöön sidottua tai teknisluonteista täytäntöönpanoa merkitsevää säädösvaltaa silloin, jos on kysymys yksityisen oikeusasemaan puuttumisesta.

Ehdotusta valmisteltaessa on edellä mainituilla perusteilla katsottu, että laki voidaan säätää tavallisena lakina.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

Lakiehdotukset

1.

Radiolaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on:

- 1) edistää radiotaajuuksien tehokasta, tarkoituksenmukaista ja riittävän häiriötöntä käyttöä;
- 2) turvata radiotaajuuksien tasapuolinen saatavuus;
- 3) luoda edellytykset radiolaitteiden mahdollisimman vapaalle liikkuvuudelle;
- 4) edistää viestintämarkkinoiden tehokkuutta toimiluvanvaraisessa teletoinnassa.

2 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään radiolaitteista, niiden markkinoille saattamisesta, kaupan pitämisestä, hallussapidosta ja käytöstä sekä radiotaajuuksien käytön suunnittelusta ja niiden osoittamisesta eri käyttötarkoituksiin.

Tätä lakia sovelletaan suomalaisten alusten, ilma-alusten ja avaruuteen lähetettyjen esineiden radiolaitteisiin myös silloin, kun ne ovat Suomen alueen ulkopuolella.

Tätä lakia sovelletaan myös Suomen alueella liikkuvassa ulkomaisessa kulkuneuvossa olevan tai ulkomaalaisen hallussaan pitämän radiolaitteen hallussapitoon ja käyttöön. Vieraan valtion puolustusvoimiin ja muihin viranomaisiin sekä Suomen alueella liikkuvassa ulkomaisessa aluksessa tai ilma-

aluksessa olevan radiolähttimen hallussapitoon ja käyttöön sovelletaan tätä lakia kuitenkin siten kuin valtioneuvoston asetuksella säädetään.

3 §

Soveltamisalan rajoitukset

Tämän lain 7 , 15, 20, 21, 28, 31 ja 32 § ja 34 §:n 2 — 3 momentti eivät koske puolustusvoimia eikä rajavartiolaistosta niiden harjoittaessa sotilaalliseen maanpuolustukseen liittyvää radioviestintää eikä niiden yksinomaan sotilaallisessa maanpuolustustarkoituksessa hallussa pitämiä radiolaitteita.

4 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *radiotaajuudella* vapaasti etenevän sähkömagneettisen aallon taajuutta, joka on pienempi kuin 3000 GHz;
- 2) *radioviestinnällä* tiedon siirtoa, lähettämistä tai vastaanottoa käyttäen hyväksi radiotaajuuksia;
- 3) *radiolaitteella* laitetta tai sen olennaista osaa, joka on tarkoitettu radiotaajuuksien sähkömagneettisten aaltojen lähettämiseen (*radiolähtetin*) tai vastaanottamiseen (*radiovastaanotin*) radioviestintää varten;
- 4) *turvallisuusradioviestinnällä* radioviestintää, jota harjoitetaan ihmishengen tai omaisuuden turvaamiseksi ja pelastamiseksi;
- 5) *radioamatööri viestinnällä* radioviestintää jota riittävän pätevyyden osoittaneet henkilöt radioamatööriasemaa käyttäen harjoit-

tavat keskenään ilman taloudellisen edun tavoittelua kouluttautumisen-, yhteydenpito- tai radioteknisessä kokeilutarkoituksessa;

6) *haitallisella häiriöllä* turvallisuusradioviestinnälle aiheutuvaa häiriötä sekä muuta radioviestintää oleellisesti heikentävää, estävää tai toistuvasti keskeyttävää häiriötä;

7) *yhdenmukaistetulla standardilla* teknistä eritelmiä, jonka tunnustettu standardointilaitos on vahvistanut Euroopan yhteisöjen komission toimeksiannosta ja jonka viitetiedot on julkaistu Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä;

8) *arviointilaitoksella* laitosta, jonka Euroopan talousalueeseen kuuluva valtio on nimennyt suorittamaan tässä laissa tarkoitettuja radiolaitteen vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjä ja jonka nimeämisestä valtio on ilmoittanut Euroopan yhteisöjen komissiolle.

5 §

Radiolaitteen valmistajan sijasta vastuussa olevat

Mitä tämän lain 21, 22, 23 ja 28 §:ssä säädetään valmistajasta, koskee soveltuvin osin tämän valtuutettua edustajaa, jos valmistaja ei ole sijoittautunut Euroopan talousalueelle. Jos valmistaja tai tämän valtuutettu edustaja eivät ole sijoittautuneet Euroopan talousalueelle, tämän lain säännöksiä voidaan soveltaa myös siihen, joka saattaa laitteen markkinoille Euroopan talousalueella.

2 luku

Radiotaajuushallinto

6 §

Radiotaajuuksien käyttö

Viestintävirasto määrää radiotaajuuksien käytöstä eri käyttötarkoituksiin. Määräyksissä on oltava tiedot taajuusalueen käyttötarkoituksesta sekä tärkeimmistä radioominaisuuksista, jotka taajuusaluetta käyttävän radiolaitteen on täytettävä.

Valtioneuvosto vahvistaa televisio- ja radiotoimintaan sekä toimiluvanvaraiseen tele-

toimintaan määrättyjen taajuusalueiden käyttösunnitelman. Muihin käyttötarkoituksiin määrättyjen taajuusalueiden jakamisesta käyttäjille päättää Viestintävirasto.

Viestintävirasto voi yksittäisessä tapauksessa teknisen syyn vuoksi poiketa 2 momentissa tarkoitettua vahvistetusta käyttösunnitelmasta, jos se on häiriöiden estämiseksi tai poistamiseksi välttämätöntä.

7 §

Radiolupa

Radiotaajuuksien tehokkaan, tarkoituksenmukaisen ja riittävän häiriöttömän käytön takaamiseksi radiolähtimen hallussapitoon ja käyttöön on hankittava lupa (*radiolupa*), jollei 2, 3 tai 5 momentista muuta johdu.

Radiolähtimen hallussapitoon ja käyttöön ei tarvita radiolupaa, jos radiolähtin toimii ainoastaan Viestintäviraston sille määräämällä yhteistaajuudella. Viestintävirasto voi antaa tällaisen radiolähtimen käyttöä rajoittavia määräyksiä, jotka ovat taajuuksien tehokkaan ja tarkoituksenmukaisen käytön sekä häiriöiden estämisen tai poistamisen kannalta tarpeellisia.

Radiolähtimen hallussapitoon ei tarvita radiolupaa, jos radiolähtin on pysyvästi tehty teknisesti kykenemättömäksi radioviestintään tai jos radiolähtimen haltija osoittaa ilmeiseksi, että hallussapidon tarkoituksena ei ole laitteen käyttäminen radioviestintään.

Viestintävirasto antaa määräykset muun maan toimivaltaisen viranomaisen antaman luvan, muun oikeutuksen tai radiolähtimen käyttöoikeuden ilmaisevan merkin hyväksymisestä 1 momentissa tarkoitetuksi luvaksi.

Ulkomaalainen, jolla ei ole kotipaikkaa Suomessa, ei tarvitse radiolähtimen hallussapitoon radiolupaa, ellei valtion turvallisuuden, yleisen järjestyksen, radiohäiriöiden välttämisen tai muun vastaavan syyn vuoksi valtioneuvoston asetuksella toisin säädetä.

8 §

Lupaehdot

Viestintävirasto voi liittää radiolupaan taajuuksien tehokkaan ja tarkoituksenmukaisen

käytön, viestintämarkkinoiden tehokkuuden ja häiriöiden estämisen tai poistamisen kanalta tarpeellisia ehtoja. Viestintävirasto voi lisäksi lupaehdoissa määrätä, että radiolupaa on säilytettävä radiolähettimen välittömässä läheisyydessä.

Suuren häiriöriskin aiheuttavan radiolähettimen lupaehdoissa voidaan määrätä, ettei lähettäjä saa ottaa käyttöön ennen kuin Viestintävirasto on tarkastuksen perusteella hyväksynyt käyttöönoton. Viestintävirasto antaa tarkemmat määräykset tarkastusmenettelystä ja käyttöönoton hyväksymisen edellytyksistä.

Viestintävirasto voi radioluvan voimassa ollessa muuttaa lupaehdoja radiotaajuuksien suunnitelmien muuttumisen, taajuuksia koskevien määräysten tai kansainvälisten sopimusvelvoitteiden vuoksi taikka häiriöiden estämisen tai poistamisen vuoksi.

9 §

Radiotaajuuksien varaus

Ennen radioluvan hakemista radiolähettimen käyttöön tarvittaviin radiotaajuuksiin voidaan hakea varaus, jos se on perusteltua radiojärjestelmän suunnittelun tai toteuttamisen vuoksi taikka jos radiolähettimen hankkiminen edellyttää ennakkotietoa käytettävissä olevista radiotaajuuksista.

10 §

Radioluvan ja taajuusvarauksen myöntäminen

Radioluvan ja radiotaajuuksien varauksen myöntää Viestintävirasto. Hakemuksessa on esitettävä Viestintäviraston pyytämät hakemuksen käsittelemiseksi tarpeelliset tiedot.

Radiolupa myönnetään enintään 10 vuodeksi kerrallaan. Televisio- ja radiotoiminnan harjoittamiseen käytettävän radiolähettimen tai matkaviestinverkon radiolähettimen radiolupa myönnetään kuitenkin enintään 20 vuodeksi kerrallaan.

Taajuusvaraus myönnetään enintään vuodeksi kerrallaan. Varaus raukeaa, kun 9 §:ssä tarkoitettua radiolähettimen käyttöön myönnetään radiolupa.

Jollei 5 - 7 momentista muuta johdu, radiolupa tai 9 §:ssä säädetyt edellytykset täyttävä taajuusvaraus on myönnettävä, jos:

1) lupaa tai taajuusvarausta haetaan taajuusalueelle, joka taajuuksien käytöstä annetuissa Viestintäviraston määräyksissä on osoitettu hakemuksessa tarkoitettuun käyttöön;

2) taajuusalueelta on osoitettavissa teknisesti tarkoituksenmukaisia radiotaajuuksia hakijan käytettäväksi tai varattaviksi; ja

3) Viestintävirastolla ei ole perusteltua syytä epäillä hakijan rikkovan radioviestintää koskevia säännöksiä, määräyksiä tai radiolupaan tehtyjä ehtoja.

Jos hakijan aiemmasta radioluvasta tai taajuusvarauksesta, joka koskee samaa laiteryhmää kuin haettava uusi lupa tai varaus, on maksamatta muu kuin määrältään vähäinen erääntynyt maksu, lupa tai varaus voidaan jättää myöntämättä.

Jos hakijan tarkoituksena on harjoittaa radiolähettimellä telemarkkinalaissa (396/1997) tai televisio- ja radiotoiminnasta annettussa laissa (744/1998) tarkoitettua toimiluvanvaraista toimintaa, radiolupaa tai radiotaajuuksien varausta ei voida myöntää, jos hakijalla ei ole tarvittavaa toimilupaa.

Jos radiolupa tai radiotaajuuksien varaus voidaan radiotaajuuksien niukkuuden vuoksi myöntää vain osalle hakijoista, se on myönnettävä niille hakijoille, joiden toiminta parhaiten edistää 1 §:ssä säädettyä lain tarkoitusta.

11 §

Radioluvan haltijan vaihtuminen

Radiolupa voidaan siirtää osakeyhtiölaissa (734/1978) tarkoitettussa konsernissa yhtiöltä toiselle. Siirrosta on viipymättä ilmoitettava Viestintävirastolle. Muuten kuin konsernin sisäisesti radiolupa voidaan siirtää toiselle vain, jos lupaehdoissa niin määrätään.

Radioluvan siirtämiseksi ei katsota luvan luovuttamista sen haltuun, jolle luvan haltija antaa radiolähettimensä väliaikaisesti käytettäväksi. Luvan haltija vastaa tällöinkin siitä, että radiolähettäjä käytetään lupaehtojen mukaisesti.

Jos luvanhaltija sulautuu osakeyhtiölaissa tarkoitettulla tavalla toiseen osakeyhtiöön, radiolupa siirtyy vastaanottavalle yhtiölle. Jos luvanhaltijan liiketoiminta, johon radiolupa liittyy, kokonaisuudessaan luovutetaan, radiolupa siirtyy vastaanottavalle oikeushenkilölle tai luonnolliselle henkilölle. Jos radioluvan haltija asetetaan konkurssiin ja konkurssipesän hallinto viipymättä ilmoittaa Viestintävirastolle, että konkurssipesä jatkaa luvanhaltijan elinkeinotoimintaa, radiolupa siirtyy konkurssipesälle.

12 §

Radioluvan ja radiotaajuuksien varauksen peruuttaminen

Viestintävirasto voi kokonaan tai osittain peruuttaa radioluvan tai radiotaajuuksien varauksen, jos

1) lupaehtoa taikka radiolupa tai radiotaajuuksien varaukseen liittyvää maksuvelvollisuutta olennaisesti rikotaan;

2) luvanhaltija tahallaan tai huolimattomuudesta lähettää radiolähetimellä rikoslain (39/1889) 34 luvun 10 §:ssä tarkoitetun perättömän vaarailmoituksen taikka muulla tavalla häiritsee tai häittää turvallisuusradioviestintää;

3) luvanhaltija ei käytä luvassa osoitettuja radiotaajuuksia eikä ota niitä käyttöön Viestintäviraston asettamassa kohtuullisessa määräajassa;

4) radiolähetin käyttää radiotaajuuksia epätarkoituksenmukaisella tavalla teknisten ominaisuuksiensa vuoksi;

5) televisio- ja radiotoimintaa varten myönnetty toimilupa lakkaa olemasta voimassa televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 13 mukaisesti tai raukeaa lain 14 §:n mukaisesti;

6) telemarkkinlain 7 §:ssä tarkoitettu toimilupa lakkaa olemasta voimassa; taikka

7) Suomea velvoittavat kansainväliset sopimukset edellyttävät peruuttamista.

13 §

Päätös häiriösuojauksesta

Viestintävirasto voi radiotaajuuksien käyt-

täjän hakemuksesta päättää toimenpiteistä kiinteän radiovastaanottoaseman suojaamiseksi häiriöiltä, jos päätös voidaan tehdä tuottamatta muille radiotaajuuksien käyttäjille suojauksella saavutettavaan etuun nähden kohtuutonta taloudellista tai muuta vahinkoa.

Päätöksessä, joka on voimassa enintään kymmenen vuotta kerrallaan, voidaan asettaa suojattavan aseman rakennetta, sijaintia ja käyttöä koskevia ehtoja. Päätös voidaan peruuttaa tai sen ehtoja muuttaa, jos päätöstä tehtäessä vallinneet olosuhteet muuttuvat olennaisesti.

14 §

Erityiset sähkölaitteet

Viestintävirasto määrää radiotaajuudet, joilla radioaaltoja kehittämään tarkoitettua tieteelliseen, teolliseen, lääkinnälliseen tai muuhun vastaavaan tarkoitukseen käytettyä muuta sähkölaitetta kuin radiolaitetta saa käyttää, ja ehdot, joiden mukaan laitetta on käytettävä.

15 §

Pätevyyden osoittaminen

Radiolähetintä meriradio- tai radioamatööriviestintään käytävällä on oltava Viestintäviraston myöntämä pätevyystodistus tai Viestintäviraston Suomessa voimassa olevaksi hyväksymä muun maan toimivaltaisen viranomaisen myöntämä pätevyystodistus.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, radiolähetintä saa pätevyystodistuksen haltijan välittömässä valvonnassa käyttää muukin henkilö.

Pätevyystodistuksen saamiseksi hakijan on suoritettava pätevyys osoittava tutkinto. Viestintävirasto määrää tutkintovaatimukset ja tutkinnon vastaanottajat.

Viestintävirasto myöntää pätevyystodistuksen tutkinnon suorittaneelle hakijalle, jos ei ole perusteltua syytä epäillä, että hakija rikoo radioviestintää koskevia säännöksiä tai määräyksiä.

Tutkinnossa hylätty voi vaatia tutkintosuorituksensa arvioinnin oikaisua Viestintävirastolta. Oikaisuvaatimuksesta annettuun

päätökseen saa hakea muutosta niin kuin 38 §:ssä säädetään.

Ilmailuradioviestinnässä vaadittavasta pätevydestä säädetään ilmailulaissa (281/1995) ja sen nojalla annetuissa säännöksissä ja määräyksissä.

16 §

Pätevyden ylläpitäminen

Kansainvälisessä liikenteessä olevan kauppa-aluksen turvallisuusradioviestintään tarkoitettua radiolähtetimen käyttäjän on osoitettava 15 §:ssä tarkoitettua todistuksen mukaisen pätevyden ylläpitäminen ennen kuin todistuksen myöntämisestä on kulunut viisi vuotta. Pätevyden ylläpitäminen voidaan osoittaa:

1) esittämällä todistus pätevyden ylläpitoon liittyvästä meripalvelusta ja turvallisuusradiolaitteiden käytöstä;

2) suorittamalla tutkinto, johon sovelletaan 15 §:n 3—5 momentin säännöksiä, taikka

3) suorittamalla tutkinnon korvaava Viestintäviraston hyväksymä kurssi.

Viestintävirasto myöntää hakemuksesta kelpoisuustodistuksen sille, joka 1 momentissa tarkoitettulla tavalla osoittaa pätevytensä ylläpitämisen. Viestintävirasto voi hyväksyä pätevyden ylläpitämisen osoitukseksi myös muun maan toimivaltaisen viranomaisen antaman todistuksen pätevyden ylläpitämisestä.

17 §

Pätevyys- ja kelpoisuustodistuksen esittäminen sekä todistusten voimassaoloaika

Radiolähetintä meriradio- tai radioamatööriviestintään käyttävän on pyynnöstä esitettävä pätevyys- tai kelpoisuustodistuksensa sitä koskevien säännösten noudattamista valvovalle Viestintäviraston, poliisin, rajavartiolaitoksen tai merenkululaitoksen edustajalle.

Pätevyystodistus on voimassa toistaiseksi ja kelpoisuustodistus viisi vuotta myöntämispäivästä, tutkinnon suorittamispäivästä tai kurssitodistuksen myöntämisestä.

18 §

Pätevyys- ja kelpoisuustodistuksen peruuttaminen

Viestintävirasto voi peruuttaa pätevyys- tai kelpoisuustodistuksen, jos todistuksen haltija lähettää radiolähtetimestä rikoslain 34 luvun 10 §:ssä tarkoitettua perättömän vaarailmoituksen, häiritsee radiolähtetimestä radioviestintää rikoslain 38 luvun 6 §:n 2 kohdassa tai 7 §:ssä rangaistavaksi säädettyllä tavalla taikka toistuvasti rikkoo radioviestintää koskevia säännöksiä tai toistuvasti huolimattomuuttaan aiheuttaa radioliikenteelle haitallisen häiriön.

3 luku

Radiolaitteiden markkinoille saattaminen

19 §

Maahantuonti, myynti, kaupan pitäminen, esittely ja käyttö

Suomeen saa tuoda myynti- tai luovutus-tarkoituksessa tai Suomessa pitää kaupan, myydä tai luovuttaa toiselle vain sellaisia radiolähtetimiä, jotka täyttävät tämän lain sekä sen nojalla säädetty ja määrätty olennaiset vaatimukset ja joissa on tarvittavat merkinnät, käyttötarkoituseroilmoitus ja vaatimustenmukaisuusvakuutus.

Suomeen saa tuoda myynti- tai luovutus-tarkoituksessa tai Suomessa pitää kaupan vain sellaisia radiovastaanottimia, jotka täyttävät tämän lain sekä sen nojalla säädetty ja määrätty olennaiset vaatimukset ja joissa on tarvittavat merkinnät, käyttötarkoituseroilmoitus ja vaatimustenmukaisuusvakuutus.

Suomessa markkinoille saatettavaksi tarkoitettu muukin kuin 1 tai 2 momentin mukainen radiolaitte voidaan asettaa näytteille, jos näkyvällä merkinnällä selvästi ilmoitetaan, että laitetta ei voi saattaa markkinoille eikä ottaa käyttöön, ennen kuin sen on varmistettu täyttävän 20 §:ssä tarkoitettua olennaiset vaatimukset.

Muuta kuin sellaista radiolähetintä, jonka käyttöoikeus on hyväksytty 7 §:n 4 momentissa tarkoitettulla tavalla, ei saa käyttää ra-

dioviestintään, jos sen ei ole varmistettu täyttävän 20 tai 24 §:ssä tarkoitettuja vaatimuksia.

20 §

Olennaiset vaatimukset

Radiolaitteen on täytettävä seuraavat sitä koskevat olennaiset vaatimukset:

1) ihmisten terveyden ja turvallisuuden suojeluun liittyvät vaatimukset, mukaan lukien sähköturvallisuusvaatimukset siten kuin niistä erikseen säädetään, jännitealuerajoja soveltamatta;

2) sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevat suojavaatimukset siten kuin Viestintävirasto määrää;

3) vaatimus radiotaajuuksien ja kiertorata-resurssien tehokkaasta käytöstä haitallisten häiriöiden välttämiseksi.

Viestintävirasto antaa tarvittaessa tarkemmat määräykset sellaisista radiolaitetta koskevista olennaisista erityisvaatimuksista, joista Euroopan yhteisöjen komissio on antanut täytäntöönpanoa edellyttävän päätöksen.

21 §

Vaatimustenmukaisuuden varmistaminen

Radiolaitteen valmistajan tai tämän Euroopan talousalueelle sijoittautuneen valtuutetun edustajan on varmistettava, että radiolaite täyttää 20 §:ssä tarkoitettut olennaiset vaatimukset sekä laadittava asiakirja, jossa radiolaitteen vakuutetaan täyttävän nämä vaatimukset (*vaatimustenmukaisuusvakuutus*).

Viestintävirasto antaa tarkemmat määräykset radiolaitteen vaatimustenmukaisuuden varmistamisessa noudatettavasta menettelystä ja sen yhteydessä laadittavista asiakirjoista sekä yhdenmukaistettujen standardien soveltamisen merkityksestä.

Valmistajan on säilytettävä 1 ja 2 momentissa tarkoitettut asiakirjat Euroopan talousalueeseen kuuluvien valtioiden kansallisten viranomaisten saatavilla vähintään kymmenen vuotta sen jälkeen, kun viimeinen radiolaite on valmistettu.

Vaatimustenmukaisuuden varmistamismenetelyihin liittyvät asiakirjat on laadittava

suomen, ruotsinkielellä taikka arviointilaitoksen tai Viestintäviraston hyväksymällä kielellä.

22 §

Merkitseminen ja annettavat tiedot

Radiolaitteen valmistajan on varustettava 21 §:n 1 momentin mukainen radiolaite merkinnällä siten kuin Viestintävirasto määrää.

Vaatimustenmukaisuusvakuutuksen lisäksi radiolaitteen mukana on oltava suomen ja ruotsin kielellä tiedot laitteen käyttötarkoituksesta (*käyttötarkoituseroitus*). Tietojen on oltava selkeästi nähtävissä laitteen myyntipäilyksessä ja käyttöohjeessa, ja niistä on käytävä ilmi ne Euroopan unionin jäsenvaltiot tai maantieteelliset alueet, joissa laite on tarkoitettu käytettäväksi.

23 §

Ilmoitus markkinoille saattamisesta

Jos 21 §:n 1 momentin mukainen radiolähetin toimii taajuuksilla, jotka Viestintäviraston määräyksissä osoitetaan muuhun käyttötarkoitukseen, valmistajan on ilmoitettava Viestintävirastolle aikomuksesta saattaa radiolähetin markkinoille.

Viestintävirasto antaa tarkemmat määräykset ilmoitusmenettelystä ja ilmoitukseen sisällytettävistä tiedoista.

24 §

Eriyisten radiolaitteiden vaatimukset

Mitä 20 – 22 §:ssä säädetään, ei koske:

1) yksinomaan radioamatööriviestintään tarkoitettuja muuten kuin kaupallisesti saatavilla olevia radiolaitteita;

2) radiolaitteita, joiden vaatimustenmukaisuus varmistetaan laivanvarusteina;

3) televisio- tai radio-ohjelmistoja vastaanottamaan tarkoitettuja radiovastaanottimia;

4) ilmailuradioviestinnässä käytettäviä radiolaitteita;

5) yksinomaan yleisen turvallisuuden varmistamiseen, valtion turvallisuuteen taikka

rikosten paljastamiseen, selvittämiseen tai esitutkintaan käytettäviä radiolaitteita.

Viestintävirasto voi tarvittaessa antaa määräyksiä 1 momentissa tarkoitettujen radiolaitteiden ominaisuuksista ja teknisestä rakenteesta sekä näiden radiolaitteiden vaatimustenmukaisuuden varmistamismenettelystä ja merkinnöistä.

4 luku

Ohjaus ja valvonta

25 §

Ohjaus ja kehittäminen

Tämän lain mukaisen toiminnan yleinen ohjaus ja kehittäminen kuuluu liikenne- ja viestintäministeriölle.

26 §

Viestintäviraston tehtävät

Viestintävirasto hoitaa radiotaajuuksia koskevaa hallintoa. Sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään, Viestintäviraston tehtävänä on:

1) valvoa tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista, lukuun ottamatta 20 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuja ihmisten terveyden ja turvallisuuden suojeluun liittyviä vaatimuksia siltä osin, kuin ne on säädetty muun viranomaisen valvottaviksi;

2) hyväksyä 24 §:n 1 momentin 1, 4 ja 5 kohdassa tarkoitettujen radiolaitteet;

3) selvittää radioviestinnän häiriön, radiolaitteiden välisen häiriön sekä radiolaitteen televerkolle, telepätelaitteelle tai sähkölaitteistolle aiheuttaman häiriön syitä;

4) myöntää radiolähetysten tunnistamiseksi tarvittavan radioaseman tunniste ja antaa tarvittaessa määräykset sen käytöstä;

5) antaa radioamatööriaseman rakennetta ja käyttöä koskevat sekä radioamatööriviestinnässä muuten noudatettavat määräykset käytettävistä taajuuksista, lähetystehoista ja har-

halähetteistä, lähetysten osoittamisesta ja yksisuuntaisesta lähettämisestä.

27 §

Eräiden muiden viranomaisten tehtävät

Poliisi ja rajavartiolaitos valvovat Viestintäviraston ohella 7 §:n 1 momentin ja 15 §:n 1 momentin noudattamista. Merenkululaitos valvoo Viestintäviraston ohella 15 §:n 1 momentin sekä 16 §:n 1 momentin noudattamista. Tulliviranomainen valvoo Viestintäviraston ohella radiolaitteiden maahantuontia koskevien säännösten ja määräysten noudattamista.

28 §

Viestintävirastolle annettavat tiedot

Viestintävirastolla on oikeus tietojen luovutusta koskevien salassapitosäännösten estämättä saada radiolaitteen valmistajalta, laitteen markkinoille saattamisesta vastaavalta, maahantuojalta, myyjältä sekä arviointilaitokselta tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvontaa varten tarpeelliset tiedot. Radiolaitteita kaupan pitävän on pyynnöstä annettava Viestintäviraston tarkastajalle tietoja radiolaitteiden teknisestä rakenteesta, vaatimustenmukaisuuden varmistamisesta ja luovutuksista.

Radiolaitteen haltija ja omistaja ovat velvollisia antamaan Viestintävirastolle tietoja radiolaitteen rakenteesta, käytöstä ja sijainnista sekä tietoja, joita tarvitaan maksujen perinnässä.

29 §

Tiedonsaanti tulliviranomaiselta

Viestintävirastolla on tietojen luovutusta koskevien salassapitosäännösten estämättä oikeus saada tulliviranomaiselta radiolaitteen maahantuojan nimi sekä maahan tuotujen laitteiden määrää ja tuontiajankohtaa koskevia tietoja.

30 §

Häiriön aiheuttajan tunnistaminen ja paikantaminen

Sen estämättä, mitä viestinnän luottamuksellisuudesta muualla säädetään:

1) radiolähetyksen tunnistamiseksi välttämättömät tiedot voidaan saattaa Viestintäviraston tietoon radioviestinnän haitallisten häiriöiden poistamiseksi; sekä

2) Viestintävirasto voi tarkkailla radioviestintää ja sen teknistä toteutusta radiotaajuuksien riittävän häiriöttömyyden ja tehokkaan käytön turvaamiseksi.

Viestintävirasto voi käyttää 1 momentissa tarkoitettulla tavalla saamiaan tietoja häiriön aiheuttajan tunnistamiseksi ja paikantamiseksi. Tietoa radioviestin sisällöstä ei kuitenkaan saa käyttää, ellei se ole välttämätöntä turvallisuusradioviestinnän häiriön tai muun haitallisen häiriön aiheuttajan tunnistamiseksi tai paikantamiseksi.

31 §

Tarkastus

Viestintäviraston tarkastajalla on oikeus tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvomiseksi toimittaa tarkastus paikassa, jossa on:

1) radiolähetin, jonka hallussapitoon vaaditaan tässä laissa tarkoitettu radiolupa tai jonka käyttöön vaaditaan tässä laissa tarkoitettu pätevyys- tai kelpoisuustodistus;

2) radiolaite, jonka on todettu tai jonka todennäköisin syin epäillään toimineen tai toimivan säännösten tai määräysten vastaisesti tai aiheuttavan häiriön;

3) 14 §:ssä tarkoitettu sähkölaite, jonka on todettu tai jonka todennäköisin syin epäillään toimineen toimivan tai säännösten tai määräysten vastaisesti tai aiheuttavan häiriön; taikka

4) radiolaite, jota pidetään kaupan tai joka on tarkoitettu markkinoille saatettavaksi.

Tarkastajalla on myös oikeus päästä paikkaan, jossa 1 momentissa tarkoitettua laitteen todennäköisin syin epäillään olevan. Tarkas-

tusta ei kuitenkaan saa suorittaa kotirauhan piiriin kuuluvassa paikassa, ellei ole erityistä syytä epäillä, että 37 §:n 1 momentin 1, 2 tai 3 kohdan säännöksiä tai rikoslain 38 luvun 5—7 §:ää on rikottu.

Radiolaitteen haltijan, käyttäjän ja omistajan on tarkastajan pyynnöstä esitettävä tälle hallussaan oleva radiolupa.

32 §

Radiolaitteen tutkittavaksi ottaminen

Jos todennäköisin syin epäillään, että 19 §:ää, 22 §:n 2 momenttia tai 23 §:ää on rikottu, tarkastajalla on oikeus ottaa laite ja sen asiakirjat tutkittaviksi sekä kieltää laitteen käyttö, kaupan pitäminen, luovutus, hukkaaminen ja hävittäminen viivytyksettä suoritettavan tutkimuksen ajaksi. Sille, jolta laite on otettu tutkittavaksi, on annettava todistus, josta ilmenevät tutkittavaksi otettu omaisuus ja tutkittavaksi ottamisen syy.

Jos tutkittavaksi otettu radiolaite täyttää tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten vaatimukset ja sen arvo on alentunut tutkimuksen vuoksi, omistajalle on vaatimuksesta maksettava käypää hintaa vastaava korvaus.

Jos radiolaite on olennaisella tavalla tämän lain taikka sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastainen, Viestintävirasto voi velvoittaa radiolaitteen valmistajan tai maahantuojan korvaamaan tutkimuksesta aiheutuneet kustannukset ja poistamaan radiolaitteet markkinoilta.

33 §

Häiriöiden poistaminen

Jos radiolaitteen toiminta häiritsee turvallisuusradioviestintää, radiolaitteen käyttö on heti keskeytettävä.

Jos radiolähetin aiheuttaa radioviestinnälle tai muille radiolaitteille häiriötä, radiolähetimen haltijan ja omistajan on poistettava häiriö tai rajoitettava sitä. Jos häiriö johtuu radiovastaanottimen teknisistä ominaisuuksista, häiriön poistaminen on radiovastaanottimen haltijan ja omistajan vastuulla. Viestin-

tävirasto voi määrätä, mihin muihin toimiin radiolaitteen haltijan ja omistajan on ryhdyttävä häiriön ja sen vaikutusten ehkäisemiseksi ja rajoittamiseksi.

Jos sekä häiriön aiheuttava että häiritty radiolaitte ovat tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaiset ja jollei häiriö ole vähäinen, Viestintävirasto tekee osapuolille ehdotuksen toimenpiteiksi, joilla häiriö voidaan poistaa tai sen vaikutuksia rajoittaa.

Jos osapuolet eivät voi sopia häiriön poistamiseksi tarpeellisista toimenpiteistä taikka niistä aiheutuvien kustannusten määrästä tai jakamisesta, Viestintävirasto ratkaisee asian. Edellä 2—4 momentissa tarkoitettua menettelyä sovelletaan myös silloin, kun radiolaitte aiheuttaa häiriötä televerkolle, telepäätelaitteelle tai sähkölaitteistolle, jonka häiriönsieto-ominaisuudet ovat tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaiset.

34 §

Häiriöiden estäminen

Viestintävirastolla on oikeus kieltää radiolaitteen maahantuonti, kaupan pitäminen, myynti, luovutus ja käyttö, jos radiolaitte on aiheuttanut haitallisen häiriön tai sen voidaan todennäköisin syin olettaa aiheuttavan haitallisen häiriön. Häiriöksi katsotaan tällöin myös häiriö taajuuksien suunnitellulle käytölle.

Viestintävirasto antaa määräyksen niistä laiteluokista tai laitetyppeistä, joita 1 momentissa tarkoitettu kiello koskee.

Viestintävirastolla on oikeus tarkastaa radiolaitte, jos sen todennäköisin syin epäillään olevan tämän lain taikka sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastainen. Jos radiolaitteen tai sen käytön todetaan olevan olennaisella tavalla tämän lain taikka sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastainen tai voivan aiheuttaa haitallisen häiriön, Viestintävirasto voi tehdä radiolaitteen tilapäisesti toimintakyvyttömäksi, jos siitä ei aiheudu radiolaitteen haltijalle olosuhteisiin nähden kohtuutonta haittaa tai vahinkoa.

35 §

Virka-apu

Viestintävirastolla on oikeus saada virka-apua poliisilta, tulliviranomaisilta, rajavartiolaitokselta ja merenkululaitokselta tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvomiseksi ja täytäntöön panemiseksi.

Jos on todennäköisiä perusteita epäillä, että on tehty rikoslain 38 luvun 7 §:ssä taikka tämän lain 37 §:n 1 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitettu rikos taikka rikottu tämän lain 22 §:n 4 momentissa säädettyä kieltoa, lainvastaisen radiolaitteen löytämiseksi tai rikoksen selvittämiseksi saadaan toimittaa kotietsintä ja henkilötarkastus sen estämättä, mitä pakkokeinolain (450/1987) 5 luvun 1 §:n 1 momentissa ja 10 §:n 1 momentissa säädetään.

36 §

Pakkokeinot

Viestintävirasto voi velvoittaa sen, joka rikkoo tätä lakia taikka sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä tai lupaehtoja, korjaamaan virheensä tai laiminlyöntinsä.

Viestintävirasto voi asettaa 1 momentissa tarkoitetun velvoitteen tehosteeksi uhkasakon tai uhan, että toiminta keskeytetään, jos uhkasakon tai keskeyttämisuhan asettaminen on välttämätöntä virheen tai laiminlyönnin vahingollisuuden vuoksi.

5 luku

Erinäiset säännökset

37 §

Rangaistussäännökset

Joka tahallaan

1) pitää hallussaan tai käyttää radiolähetintä ilman vaadittua radiolupaa taikka käyttää radiolähetintä ilman vaadittua pätevyyttä tai kelpoisuutta;

2) rikkoo häiriön estämiseksi tai rajoittamiseksi annettua määräystä tai kieltoa;

3) rikkoo radiolaitteen maahantuontia, myyntiä, kaupan pitämistä, toiselle luovutusta tai näytteille asettamista koskevaa säännöstä taikka radiolaitteen tutkittavaksi ottamisen yhteydessä annettua kieltoa; taikka

4) rikkoo radiolaitteen vaatimustenmukaisuuden varmistamista tai siihen liittyvää asiakirjojen säilyttämistä koskevaa säännöstä taikka radiolaitteen markkinoille saattamista, merkitsemistä tai käyttötarkoituksilmoitusta koskevaa säännöstä,

on tuomittava, jollei teosta muussa laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *radiolain rikkomisesta* sakkoon.

Sitä, joka rikkoo tämän lain nojalla määrättyä uhkasakolla tai toiminnan keskeyttämisen uhalla tehostettua kieltoa tai velvoitetta, ei voida tuomita 1 momentin nojalla rangaistukseen samasta teosta.

38 §

Muutoksenhaku

Viestintäviraston päätökseen saa hakea muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Viestintävirasto voi päätöksessään määrätä, että päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

39 §

Arviointilaitos

Arviointilaitoksen nimeää liikenne- ja viestintäministeriö laitoksen hakemuksesta. Arviointilaitoksen tulee olla toiminnallisesti ja taloudellisesti riippumaton. Sillä tulee olla toiminnan laajuuden kannalta riittävä vastuuvakuutus tai muu vastaava järjestely ja käytössään riittävästi ammattitaitoisia henkilöstöä sekä toiminnan edellyttämät järjestelmät, laitteet ja välineet.

Arviointilaitos voidaan nimetä määräajaksi. Arviointilaitokselle voidaan asettaa sen toimintaa koskevia vaatimuksia, rajoituksia ja muita ehtoja. Arviointilaitoksen on ilmoitettava toimintansa sellaisista muutoksista, joilla voi olla vaikutusta arviointilaitoksena toimimisen edellytyksiin.

Liikenne- ja viestintäministeriö valvoo ar-

viointilaitosten toimintaa. Jos arviointilaitos ei enää täytä säädettyjä vaatimuksia tai toimii säännösten vastaisesti, liikenne- ja viestintäministeriö voi peruuttaa nimeämisen.

Tarkemmat säännökset arviointilaitoksille asetettavista vaatimuksista ja hakemukseen liitettävistä vaatimusten täyttymistä osoittavista asiakirjoista annetaan liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella.

40 §

Koneellinen allekirjoittaminen

Radiolupa, taajuusvarausta koskeva päätös, pätevyystodistus, kelpoisuustodistus ja radioaseman tunnistetta koskeva päätös, joka annetaan automaattisessa tietojenkäsittelyssä aikaansaatusasiakirjana, voidaan allekirjoittaa koneellisesti.

6 luku

Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

41 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan 10 päivänä joulukuuta 1988 annettu radiolaki (517/1988) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

42 §

Siirtymäsäännökset

Ennen tämän lain voimaantuloa myönnetty radiolähettimien luvat, radioasemien tunnistet sekä pätevyys- ja kelpoisuustodistukset ovat edelleen voimassa niissä mainitun määräajan.

Sen estämättä, mitä 19 §:n 1, 2 ja 4 momentissa säädetään, tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan markkinoille saatettua radiolaitetta saa käyt-

tää, pitää kaupan, myydä ja muutenkin luovuttaa toiselle, vaikka se ei täytä tämän lain _____ taikka sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vaatimuksia.

2.

Laki

televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan televisio- ja radiotoiminnasta 9 päivänä lokakuuta 1998 annetun lain (744/1998) 8 § ja
muutetaan 7 §:n 3 momentti seuraavasti:

7 §	juuksilla, jotka radiolain (/) 6 §:ssä tarkoitettussa suunnitelmassa on varattu sen käyttöön.
<i>Oikeus televisio- ja radiotoiminnan harjoittamiseen</i>	

_____ Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
 Yleisradio Oy saa harjoittaa televisio- ja radiotoimintaa ilman toimilupaa niillä taa- 20 .

3.

Laki**yksityisyyden suojasta televiestinnässä ja teletoiminnan tietoturvasta annetun lain 4 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään yksityisyyden suojasta televiestinnässä ja teletoiminnan tietoturvasta 22 päivänä huhtikuuta 1999 annetun lain (565/1999) 4 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

4 § tarkoitetuilla radiolaitteilla.

Televiestinnän luottamuksellisuus

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, sovelletaan myös radioviestintään radiolaissa (/) 20 . Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta

Helsingissä 18 päivänä toukokuuta 2001

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Liikenne- ja viestintäministeri *Olli-Pekka Heinonen*

*Liite
Rinnakkaistekstit*

2.

Laki

televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 9 päivänä lokakuuta 1998 annetun televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain (744/1998) 8 § ja
muutetaan 7 §:n 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

7 §

Yleisradio Oy saa harjoittaa televisio- ja radiotoimintaa ilman toimilupaa niillä taajuuksilla, jotka 8 §:ssä tarkoitetussa suunnitelmassa on varattu sen käyttöön.

8 §

Valtioneuvosto vahvistaa suunnitelman siitä, miten televisio- ja radiotoimintaan Suomelle varatut taajuudet käytetään.

Ehdotus

7 §

Yleisradio Oy saa harjoittaa televisio- ja radiotoimintaa ilman toimilupaa niillä taajuuksilla, jotka *radiolain* (/) 6 §:ssä tarkoitetussa suunnitelmassa on varattu sen käyttöön.

8 §

(kumotaan)

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 . _____

3.

Laki**yksityisyyden suojasta televiestinnässä ja teletoiminnan tietoturvasta annetun lain 4 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään yksityisyyden suojasta televiestinnässä ja teletoiminnan tietoturvasta 22 päivänä huhtikuuta 1999 annetun lain (565/1999) 4 §:ään uusi 3 momentti, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

4 §

Televiestinnän luottamuksellisuus

Televiestintä on luottamuksellista, jolle sitä ole tarkoitettu yleisesti vastaanotettavaksi.

Se, joka on ottanut vastaan tai muutoin saanut tiedon luottamuksellisesta televiestistä, jota ei ole hänelle tarkoitettu, ei saa oikeudettomasti ilmaista tietoa televiestin sisällöstä tai käyttää hyväksi tietoa televiestin sisällöstä tai sen olemassaolosta.

Ehdotus

4 §

Televiestinnän luottamuksellisuus

Televiestintä on luottamuksellista, jolle sitä ole tarkoitettu yleisesti vastaanotettavaksi.

Se, joka on ottanut vastaan tai muutoin saanut tiedon luottamuksellisesta televiestistä, jota ei ole hänelle tarkoitettu, ei saa oikeudettomasti ilmaista tietoa televiestin sisällöstä tai käyttää hyväksi tietoa televiestin sisällöstä tai sen olemassaolosta.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään sovelletaan myös radioviestintään radiolaisissa (/) tarkoitetuilla radiolaitteilla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .